

Julius Čirka, roku 1096, 14

Fraňo Čirka, roku

~~Julius Cypka~~

Julius Cypka, ruka 1905, třída

Julius Cypka, ruka 1906, třída

Křesťanský Evangelický A. B.

Katechismus

podle menššího Katechismu

Doktora Martina Luthera

s přípravou

ke Konfirmaci, pro menší i větší mládež evangelickou.

Wypracoval

Karel Bragatoris

fl. B. Kázatel w Tesárech w Hontě.

(Uvedený do škol Ev. A. B. vel. Sen. Spontanského nařízením vel. Konventu w Bátowcích 4. čerwence 1853 držaného.)

Nové ponaprawené wydání.

Budapestti.

Nákladem Spolku „Franklin“

1901.

Franklin

57 12m 2/16/65

Julius Cipka

REVIZIA

Obsah Katechismu.

- I. Menšji Katechismus Doktora Martina Luthera.
- II. Výklad jeho prvních tří částí s úvodem.
- III. Příprava ke Konfirmaci:
  1. Učení o svátostech.
  2. Vlastnosti evangelického náboženství.
  3. Život b. p. Doktora Martina Luthera.

Slovenská pedagogická knižnica

Breštan

Sign. MUZ 232

Prís. čís. 137678

H 459.21(1)(041P)

Julius Lipsky 1895

z 1895 Asociace

Vířen i modlitba pro dítky.

Nápěv: Nuž Bo hu děkug me.

1.

Bože! gá gsem člowěk, rozumné stwořenj,
Nad wsecko stwořenj, zemské pomýššenj.
Rbdybych neznal tebe, co by ze mne bylo?
Gať málo by se mi na swětě ljbiło! —

2.

Štěstj bych necjtíl, a zaufal w neštěstj,
Neznal krásu ctnosti, gen hřjcha nečesti;
Žiwot můg byl by gen blud, klam a mámenj;
Sledánj dobrého gen marné trápenj.

3.

Zuánost twá, o Bože! ta mne potěšuge,
Doplatsu dobrého w nebi ukazuje;
Ta gest, genž mne wodj, ta gest, genž mi swjtj;
Ta gen cenu dáwá mému žiwobytj.

4.

Proto zač bych tobě wjc měl děkowati,
 Gačo žes mi ráčil známošt tuto dáti
 Skrz twé slowo swaté, skrz wyučowánj,
 Swatý Katechismus i swaté kázánj?

5.

Nu! gá nechci mjti o nic wjc starosti,
 Gačo, bych prospjwal w této twé známošti.
 Ty pač, když se učjm, ráč mi pomáhati,
 -Abych si co negwjc mohl zachowati.

Amen.

I. Oddělenj.

K a t e c h i s m u s

D. Martina Luthera.

Otázky frátické.

Mjsto přjstupu ku Katechismu D. M. L.

Co každý křesťan uměti powinnen gest?

Swatý Katechismus.

Co gest to swatý Katechismus?

Gest učenj cirkewnj, w němžto summa náboženstwj křesťanského se zawjrá.

Kolik gest částek Katechismu?

Gest gich pět: prwnj, desatero Božich přikázanj; druhá, wjra obecná křesťanská; třetj, modlitba Páně; čtwtá, o swátosti křtu swatého; pátá, o swátosti wečeře Páně, s naučenjm o zpowědi.

Čemu nás ty částky wyučugj?

Prwnj učj nás dobře žiwu býti; druhá dobře a práwě wěřiti; třetj dobře se modliti; čtwtá a pátá práwě, beze wšeho pochybowánj Pánu Bohu se důwěřowati.

Nižeg mi ty částky Katechizmu spolu!

Dejatero Božích přikázanj.

- I. Nebudeš mítj Bohů giných předemnan.
- II. Nwezmeš Gména pána Boha swého nadarmo.
- III. Pomni, abyš den swátečnj swětj.
- IV. Cti otce swého i matku swau, abyš dlanho žiw byl na zemi.
- V. Nezabigeš.
- VI. Nešesmilujš.
- VII. Nepofradeš.
- VIII. Nepromluwješ křiwého swědectwj proti bližnjmu swému.
- IX. Nepožádáš domu bližnjho swého.
- X. Aniž požádáš manželky geho, ani služebnjka, ani děwky, ani wola, ani ošla, ani ničeho, což geho gešt.

Wjra obecná křesťanská.

Wěřjm w Boha Otce wšsemohaucjho, stwořitele nebe i země; 2. i w Gezu Krista, syna geho gediného, Pána nasseho; 3. genž je počal z Ducha swatého, narodil se z Marie panny; 4. trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižowán, umřel i pohřben gešt; 5. sštaupil do pekěl, třetj den wštal z mrtiwých; 6. wštaupil na nebesa, sedj na prawici Boha Otce wšsemohaucjho; 7. odtud přidge sauditi žiwých i

mrtvých; 8. Věříjím w Duchu swatého; 9. swatou cirkew obecnu, Swatých obcowánj; 10. hříchů odpustěnj; 11. těla z mrtvých wzřěššenj; 12. a žiwot wěčný. Amen.

Modlitba Páně.

Dtče náš, genž gsi na nebesjch: 1. poswět se gméno twé; 2. přigď králowstwj twé; 3. buď wíle twá gako w nebi, tať i na zemi; 3. chléb náš wezdegššj deg nám dnes; 5. a odpušť nám naše winy, gakož i my odpaušštjme našjm winnjům; 6. i neuwod náš w pokuffenj; 7. ale zbatw náš ode zlého: nebo twé gešť králowstwj, moc i sláwa na wěky wěků. Amen.

D swátošti křtu swatého.

Pán Gežjš Kristus mluwil k učedlnjům swým, řka: «Dána gešť mi wššedka moc na nebi i na zemi. Protož gdauce, učte wššedch národy, křtjce ge we gméno Dce i Syna i Duchu swatého. Kdož uwěřj a pokřtj se, spasen bude; kdož pať neuwěřj, zatračen bude.»

D moci kljčů králowstwj nebeského.

Pán Gežjš dechl na učedlnjch swé a řekl jim: «Přigměte Duchu swatého, kterýmžkoli odpustili byšte hřjch, odpaušštěgjt se jim; a kterýmžkoli zadrželi byšte, zadržánit gsau.»

O swátosti wečeře Páně.

Pán náš Ježíš Kristus w tu noc, w kterauž zrazen byl, wzal chléb, dŕky činil, lámal a dáwal učeďnjšúm swým, řka: «Wezměte a gezte; totoť gest tělo mé, kteréž je za wás wydáwa. To čiňte na mau památku.»

Tjmž způsobem. když odwečeřel, wzal kalich, a dŕky učiniw, dal gim, řka: «Pjite z toho wššickni; tento kalich gest nowá umluwa w mé krwi, kteráž je za wás wyléwa na odpustěnj hřjchů. To čiňte, kolikrátkoli pjiti budete, na mau památku.»

Summa zákona Božjho.

Milowati budeš pána Boha swého z celého srdce swého, z celé dušje swé, ze wššj myšli swé, a ze wššech síl swých; a bližnjho swého, gako sebe samého.

Summa ewangelium swatého

Tak Bůh milowal swět, že Syna swého gedno-rozeného dal, aby každý, kdož wěřj w něho, nezahynul, ale měl žiwot wěčný.

Sláwa Dci i Synu i Duchu swatému: gakož byla na počátku, tak buď i nynj i wždycky i na wěky wěků. Amen.

Která gest prwnj částka učenj křesťanského?
Desatero Božjch přikázanj.

Kterak ge otcowé čelednj čeládec swé prostě před-
fládati magj.

Prwnj Božj přikázanj které gest?

Nebudeš mjti Bohů giných předemnan.

Co gest to?

Máme se pána Boha nadewšsecky wěci báti, geg milo-
wati, a w něho samého daufati.

Druhé Božj přikázanj které gest?

Newezmeš gména pána Boha swého na-
darmo.

Co gest to?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom
sfrze gméno geho nezlořečili, křiwě nepřisahali, čarů a kauzli
neprowozowali, nelhali a neoklamawali, ale (to gisté gméno)
we wšsech potřebách nassjch wzywali, ctili, chwálili a welebili.

Třetj Božj přikázanj které gest?

Pomni, abyš den swátečnj swětíl.

Co gest to?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom
učenj a kázanj slowa geho swatého nepotupowali a neza-
nedbawali, ale ge za swaté měli, rádi poslouchali, a gemu
se učili.

Čtwté Božj přikázanj které gest?

Čti otce swého i matku swau, abyš dlauho žiw
byl na zemi.

Co gest to ?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom rodičů a pánuů nassjch nepotuwali, ani nehnuwali, ale ge w poctiwosti měli, milowali, gim slaužili, poslussni byli, a gich welice sobě wážíli.

Báté Božj přikázanj které gest ?

Nezabigeš.

Co gest to ?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom bližnjmu swému na životu geho žádné škody a ublžženj nečinili, ale gemu nápomocni byli we wssch tělejných života geho potřebách.

Šesté Božj přikázanj které gest ?

Nesešmilnjš.

Co gest to ?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom čistotně a stydliwě žiwi byli w slowjch i skutcjch; a aby gedenkažbý swau manželku pořádně milowal a ctíl.

Sedmé Božj přikázanj které gest ?

Nepokradeš.

Co gest to ?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom bližnjho swého peněz a gakehokoli statku geho nebrali, ani škrze falešně kupowánj a prodawánj k sobě nepřitahowali, ale gemu statek a žimnost geho přichrániti hleděli podle nassj možnosti.

Dřmé Boží přikázání které gest?

Nepronluwješ proti bližnjmu swému třiwého swědectwíj.

Co gest to?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom, na bližnjho swého falešně nelhali, geg nezrazowali, nepomlawali, gemu zlé powěsti nečinili, ale geg wynlawali dobře o něm smýšleli i mluwili, a wšsecko na dobrau stránku wykládali.

Deváté Boží přikázání které gest?

Neпоžádáš domu bližnjho swého.

Co gest to?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom o dědictwíj, dům a statek bližnjho swého lstiwě a podwodně nestáli, ani pod způsobem práwa a sprawedlnosti k sobě nepřitahowali, ale k tomu wšseligaf napomocni byli, aby bližnj náš cele při swém zůstati mohl.

Desáté Boží přikázání které gest?

Uníž požádáš manželky geho, ani služebnjka, ani děwky, ani wola, ani osla, ani ničeho, což geho gest.

Co gest to?

Máme se pána Boha báti a geg milowati, abychom bližnjmu našsemu geho manželky, čeládky, homádek neodluzowali, ale raděgi k tomu naponjwali a pobjzeli, aby při něm trwali, a činili, což powinni gsau.

Co pak prawj Pán Bůh o těchto wšech přikázanjch swých?

Takto prawj: «Gá gsem Pán Bůh twůg, Bůh silný, horlivý, kterjž nawšitěwugi neprawost rodičů na dětech, až do třetjho i čtwtřeho pokolenj těch, kterjž mne nenáwidj, a činjm milosrdenstwj nad mnoha tisjci těmi, kterjž milujj mne a oštrjhgajj přikázanj mých.»

Co gest to ?

Pán Bůh hrozj welikau požitau wšechněm těm, kterjž takowá přikázanj geho přestupujj: protož máme se hněwu Božjho báti, a proti takowým přikázanjm geho nic nečiniti. Slibuge pak lásku swau a wšedko dobré wšem, kterjž takowá přikázanj geho zachowáwagj; protož také máme geg milowati, w něho daufati, a rádi podle geho swatých přikázanj činiti, a žiwot náš zprawowati.

Která gest druhá částka křesťanského učenj?

Snessenj aposťolské, aneb wjra obecná křesťanská, kterať gi otcowé čelednj čeládce swé co neyprostěgi předkládati magj.

Kolik gest hlawnjch článků wjry křesťanské?

Tři: prwnj o stwořenj,
druhý o wjkaupenj,
třetj o poswěcenj.

Některý první článek o stvoření!

Verím v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země.

Co gest to ?

Verím, že mne pán Bůh (gako i giná všěcka stvoření) stvořiti ráčil, a dal mi tělo i duši, oči, usi i všěcky údy, rozum i všěcky smysly, a ge posawád zachowává. K tomu, že mně oděv i obuw, pokrmy i nápoj, dum i dřív, manželku i dítky, role, dobytek a všeligačy statek, se všemi života tohoto potřebami, hogně a každy den dáwá, mne před všelichým nebezpečnstwjm ostrýchá, a od všěho zlého zachowává. To všěcko činj ze své paubé Božské a otcowské dobroty a milosrdenstwjm, beze všěch mých zásluh a hodnotj. Za čež za všěcko powimmen gsem gemu děkowati, geg chwáliti, gemu slaužití a poslušným býti. To gest gisté wěrná prawda.

Některý druhý článek o vykupení!

Verím i v Gezu Krista, Syna geho jediného, Pána našeho, genž se počal z Ducha swatého, narodil se z Marie panny, trpěl pod Pontským Pilátem; ukřižowán umřel i pohřben gest; sstaupil do pekla, w třetj den wstal z mrtwých; wstaupil na nebesa, sedj na prawici Boha Otce všemohoucího; odtud přigde sauditi živých i mrtwých.

Co gest to ?

Verím, že Pán Gejš Kristus prawý Bůh od Otce od wěčnosti zplozený i také prawý člověk z Marie panny

narozený, gest mým Pánem, kterýž mne zlořečeného a zatraceného člověka vykoupil, sprostil a wysvobodil ode všech hříchů, od smrti věčné a moci dáblské, ne zlatem, ani stříbrem, ale svou svatou a předrahou krví, a svým newinným umučením a smrtí. Abych já geho vlastnj byl, a pod ním w králowstwj geho žiw gsa, gemu slaužil u věčné spravedlnosti, newinnosti a swatosti, rovně gako on z mrtvých wstal, žiw gest a králuge na věky. Toť gest gisté wěrná prawda.

Díleeg třetj článku o posvěcenj !

Wěřim w Ducha swatého, swatou cirkew obecnau, Swatých obcowánj, hříchů odpusttění těla z mrtvých wzkrjssenj, a žiwot věčný Amen.

Co gest to ?

Wěřim, že já ze swého vlastnjho rozumu a moci w Gezu Kristu, pána mého, wěřiti a k němu přigjti nemohu, ale že Duch swatý mne skrze swaté ewangelium powolal, swými dary oswjtil, w pravé wjře poswětil a zachowal, rovně gako i wšsecku cirkew křesťanskau zde na zemi powolává, shromažduge, oswěcuge, poswěcuge, a w Kristu Gežjssi skrze prawau gebinau žiwau wjru zachowává.

W kteréžto cirkwi mne i wšsem wěřjcjm wšsecky hřichy každého dne štědře odpaušstj, a w den saudný mne i wšsecky mrtvé wzkrjssj, a mně je wšsemi w Kristu Pána wěřjcjm wěčný žiwot dáti ráčj. Toť gest gisté wěrná prawda.

Která gest třetí částka křesťanského učení?

Modlitba Páně, která otcové čelednj čeládku swau o nj co neyprostěgi wnučowati magj.

Která gsau prwnj slowa modlitby Páně?

Otče náš genž gji na nebesjch.

Co gest to?

Pán Bůh těmito slowy nás k sobě wolati a pobizeti ráčj, abychom wěřili, že on gest prawým Otcem nassim, a my prawými djetkami geho : abychom tať směle a dausanliwě wšsecky potřebné věci od něho prošili, ne gináč, než gako djetky od swého otce.

Kolik gest proseb modlitby Páně?

Sedem.

Která gest prwnj prosba?

Boštwět se gméno twé.

Co gest to?

Gméno Boží gest zagisté samo w sobě swaté, ale my prosjme w této prosbě, aby i od nás swaté a sláwně bylo ctěno:

Kterak se to děge?

Když se slowo Boží čistotně a upřjmně káže, a my tať swaté, gakožto djetky Boží, podle něho žiwi gme: k čemuž ráč nám dopomáhati náš milý Otče nebeský. Kdo pať gináce učj, neb žiw gest, ten posskwrňuje mezi námi gméno Boží, čehož ráč nás uchowati náš milý Otče nebeský!

Druhá prosba která gest?

Prigd králowstwj twé.

Co gest to ?

Králowstwíj Boží přichází zagisté samo od sebe, i bez nasseho modlenj, ale my prosíme w této prosbě, aby k nám také přišlo.

Kterak se to děje ?

Když Otec nebeský nám swého swatého Ducha dává, abychom geho swatému slowu sfrze milost geho měli a po-
božně živi byli zde časně, a tam potom věčně. /

Třetí prosba která gest ?

Buď vůle twá gafo w nebi; tať i na zemi.

Co gest to ?

Dobrá, milostiwá vůle Boží děje se i bez nasseho modlenj, ale my prosíme w této prosbě, aby se i při nás dala.

Kterak se to děje ?

Když Bůh lomí a ruffi wšelikau radu a wůli zlau, kteráž nám gména Božího poswěcowati, a geho králowstwíj k nám přigiti nedopauští, gafož gest zlá vůle dábla, swěta i těla nasseho; ale raděgi utwružuge a zachowává nás při swém slowu a wjře prawě až do skonání žimota nasseho. To gest geho milostiwá a dobrá vůle. |

Čtvrtá prosba která gest ?

Chléb náš wezdegšij deg nám dnes.

Co gest to ?

Bůh dává chléb wezdegšij tať bez nasseho modlenj, i bezbožným lidem, ale my prosíme w této prosbě, aby nám

to dal poznati, a tak s djčiněnjm přigimati chléb náš wezdegšj.

Co pať gest to chléb wezdegšj?

Gest wšedčo to, cožkoli k tělesné žiwnosti a potřebám našjím přináležj, gaťožto : pokrmy, nápoj, oděw, obuw, dům a přjbytek, role, dobytek, peníze, statek, dobrá manželka, dobré dítky, dobrá čeládka, wěrná a pobožná wrchnost, dobrý reģiment a šprawowanj, dobré powětrj, pokoj, zdrowj, střjdomost, poctiwost, dobrj přátelé, wěrnj sausebé a giné těm podobné wěci.

Pátá prosba která gest?

A odpust nám našje winy, gaťož i my odpaušjime našjím winjčkům.

Co gest to?

Prosime w této prosbě, aby Otec nebeský neráčil patřiti na hřjchy naše, a nás pro ně w potřebách našjích oslyšeti a zawrhnutí. Neboť my ničeho toho, zač prosime, hodni nešme, aniž čehož zaslaužiti můžeme; ale aby nám to wšedčo z milosti své dáti ráčil: nebo každého dne mnoho hřěšjme, a nic giného, než pauhé trestánj zaslubugeme. Š slibugeme, že my zase šrdečně odpaušjtěti a dobře činiti budeme těm, kteřjžby proti nám něco prohřěšili.

Šestá prosba která gest?

Š neuwoď nás w pokušěnj.

Co gest to?

Bůh zagistě nepokašj žádného, ale my prosime w této prosbě, aby on nás sám zachowati a ostrjhati ráčil, tak aby nás dábel, šwet a wlastnj tělo naše nesklámalo a

nejwedlo od prawé wjry k powěře, k zauřánj i k giným těžkým hřichům a nešlechetnořtem; a paklibyhom těmi věcmi někdy potauřeni býti měli, abyhom wždy přemohli a zwjtžili.

Sedmá prosba která gest?

Alle zbaw nás od zlého.

Co gest to?

Prosime w této prosbě, gafo w závjrece, aby nás Dtec nebeský ode wšeho zlého na těle i na duři, na statku i na poctiwosti wyswoboditi ráčil, a naposledy, kdyby hodinka smrti našj přišla, aby nám pokogného skončenj popřiti, a nás milostiwě z tohoto pláčliwého údolj k sobě do nebe pogjti ráčil.

Amen.

Proč na to říkáš Amen?

Abych tjm gistý byl, že takowé prosby aneb modlitby mé u Dce nebeského wzácné a uslyšány gšau: neb on sám tať se nám modliti přikázal a zasljbil, že nás ráčj uslyšeti. Amen, Amen, to gest: gistě, gistě, tať se to státi má.

Která gest čtvtá částka učenj křesťanského?

Křesť swatý, kterať otcowé čelednj o té swátosti čeládku wyučowati magj.

Co gest křesť swatý?

Křesť nenj sama pauhá woda, ale gest woda w božském přikázanj obřažena, je slowem Božjm špogena i špečetěna.

Které gest to slovo Boží?

Když Pán náš Ježíš Kristus u svatého Matouše v poslední kapitole takto praví:

«Gdauce (po všem světě), učte všickny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.»

Gaký užitek působí křest svatý?

Působí odpuštěnį hříchů, vysvobozuje od šurty i ďábla, a dává věčný život všem, kteříž tomu věří, což slova a slibové Boží zařlibugj.

Kteráž gřau ta slova a slibové Boží?

Když Pán Ježíš Kristus u sv. Marka v poslední kapitole praví:

«Kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude; kdož pak neuvěří, zatracen bude.»

Kterak může voda tak veliké věci působiti?

Woda owšem toho nepůsobí, ale slovo Boží, kteréž při wodě a s wodau gest; a potom wjra, kteráž takowému slovu Božjmu, wodě přidanému, věří: nebo voda bez slova Božjho gest prostá voda, a ne křest; ale gřauci s slowem Božjim spogena, gest křest: to gest spasitedlná voda života a řaupel nowého zrození w Duchu swatém, gakož sw. Pawel dj ř Titowi w třetj kapitole:

«Podle swého milosřdenstwj spasil nás řkrze obmytí druhého zrození a obnowení Ducha swatého, kteréhož wylil na nás hogně řkrze Gežjše Krista Spasitele našeho, abychom osprawedlněni

gřauce milořtj geho, byli dědičowé w náděgi žiwota wěčného.»

Co pať wyznamenáwá takowé wodau křtěnj?

Wyznamenáwá to, že starý náš Adam (to gest, přirozený hřjch) má při nás škrze ustawičně pořánj, se wšsemi hřjchy a zlými žádostmi, topen a mrtwen býti, a že zase každého dne vycházeti a powstáwati má nový člověk, kterýchžby w spravedlnosti a w čistotě žiwota před Bohem žiw byl na wěky.

Kdež to psáno stogj?

W swatého Pawla k Řimanům w 6. kapitole:

«Bohřbeni gřme s Kristem škrze křest w smrt, abychom, gakož z mrtwých wstal Kristus k sláwě Otce, tak i my w nowotě žiwota chodili.»

Která gest pátá částka křesťanského učenj?

Swátost wečeře Páně,

kterak otcowé čelednj o té swátosti čeládku wyučowati magj.

Co člověk před přigjmánjm té wečeře k hodnému užjwánj potřebného činiti má?

Musj ze zákona Božjho hřjchy swé poznati, z nich se pánu Bohu i správci cirkewnjm zpowjdati, a tak wečeře Páně na utwřenj wjry o milostiwém odpustěnj hřjchů pro Krista požjwati.

Co w jobě obsahuge a zawjrá takowá zpowěd?

Keyprw poznánj a wyznánj hřjchů; druhé rozhřěssenj, aneb hřjchů odpustěnj, kteréžto od správce cirkewnjho my lidé gako od samého Boha přigjmati máme, o tom nepochybujice a pewně wěřjce, že se nám tudy kagicjm w nebesjch odpauštěgj hřjchowé.

Který a gacj to hřichowé ?

Gedenkaždý staw zkoušij žiwota swého podle desatera přikázanj Božjch: gřili otcem aneb matkau, synem aneb dcerau, pánem aneb panj, služebnjkem aneb děwka, potom byllis neposlusný, nepilný, newěrný; urazillis toho slowem neb skutkem, ukradllis něco, zanedbáwallis slowa Božjho, činillis, aneb činiti dopaujštelllis gakaufoli škodu někomu, a tak dále.

Co gest swátost wečeře Páně ?

Gest prawé tělo a prawá krew Pána našeho Gežjše Krista, pod způsobem chleba a wjna nám křesťanům k gedenj a pitj od samého Krista Pána ustanowená.

Kde to psáno stogj ?

Tak pjssi swatj ewangelistowé: Matauš, Marek, Lukáš a swatý Pawel :

Pán náš Gežjš Kristus w tu noc, w kterauž zrazen byl, wzal chléb, a djty učiniw, lámal a dáwal jej uředlnjkům swým řka: «Wezměte a gezte, totot gest tělo mé, kteréz se za wás wjdává. To čiňte na mau památku.»

Tjmž způsobem, kdž odwečeřel, wzal kalich, a djty učiniw, dal gim řka: «Pjte z toho wšickni, tento kalich gest nowá umluwa w mé krwi, kteráž se za wás wyléwá na odpušštenj hřichůw. To čiňte, kolikrátkoli pjti budete, na mau památku.»

Co prospěge takowé gedenj a pitj ?

To nám ukazuj tato slowa Kristowá :

«Za vás se vydává, za vás se vylévá na odpuštění hříchů.»

Totížto, že nám kagjcjm při této swátosti sřrže tato slova dáno býwá odpuštění hříchů, spravedlnost, spašení a wěčný život; nebo kde gest odpuštění hříchů, tu také gest wěčný život i spašení.

Kterak tělesné gedenj a pitj tak weliké věci způsobiti může?

Gedenj a pitj owšsem toho nezpůsobj, ale slova, kteráž tu stogj: «Za vás se vydává a vylévá na odpuštění hříchů.» Kterážto slova, podle ustnjho gedenj a pitj, gsau neyhlawněgšj punkt a summa při této swátosti. A kdož těm slowům wěřj, ten má to, což ona prawj a wyhlášugj, totižto: odpuštění hříchů.

Kdo pak užjwá takowé swátosti hodně?

Postiti se a tělo swé připrawowati, gest owšsem dobrá zemnitřnj ctnost a kázeň; ale ten gest práwě hodný a připrawený, kdož wěřj slowům: «Za vás se vydává, za vás se vylévá, na odpuštění hříchů.» Kdož pak těm slowům newěřj, aneb o nich pochybuge, ten gest nehodný a nepřiprawený: nebo slowo: «za vás», chce mjti pauhá wěřjcy srdce.

II. Oddělení.

W ů k l a d.

I. Úvod

- ① **Gaké gŕi ty ťtvořenŭj?**
«Gá gŕem člowek.»
- ② **Proč je člowěkem gmenugeš?**
«Proto, že mám lidŕké tělo a rozumnan duŕŕi.»
- ③ **Co gŕi geŕŕtě wjce při tom?**
«Gá gŕem při tom i křeŕtan.»
- ④ **Proč je křeŕtanem gmenugeš?**
«Proto, že gŕem pokrřten, w Křiŕta wěřim a geho učenŭj wyznáwám.»
- ⑤ **Odkud ſe pat ućjŕš tomuto učenŭj?**
«Ućjm ſe mu z křeŕtanského Katechizmu.»
- ⑥ **Co ſlowo Katechizmus znamená?**
«Slowo Katechizmus znamená každé wyučowánŭj, které ſe ſkrze otázkŭj a odpowědi děge.»
- ⑦ **Co geſt ale křeŕtanskŭj Katechizmus?**
«Křeŕtanskŭj Katechizmus geſt wyučowánŭj ſkrze otázkŭj a odpowědi w učenŭj křeŕtanském.»
- ⑧ **Gakowŭj pať geſt to Katechizmus, kterému ſe my ućjme?**
«My ſe ućjme křeŕtanskŭj ewangelickŭj Katechizmus, genž geſt wyučowánŭj ſkrze otázkŭj a odpowědi w náboženſtwŭj křeŕtaniſto-ewangelickém.»
- ⑨ **Kdo ſepſal tento náſ ewangelickŭj Katechizmus?**
«Náſ Katechizmus pocháží od Doŕtora Martina Luthera.»

- 10) Tedy D. M. Luther tento náš Katechismus vymyslíl?
 «D. M. Luther newymyslíl náš Katechismus, ale geggen z Píjma sw. wytáhl a uspořádal.»
- 11) Co gest to, Píjmo swaté?
 «Píjmo swaté, anebo Biblia, amenuj se wejpolek wššechy swaté píjisy, které náboženstwí křesťanskému za základ slaužj.»
- 12) Na kolik částek dělj se Biblj?
 «Na dvě částky: na Starý a Nowý Zákon.»
- 13) Co gest Starý Zákon?
 «Starý Zákon gšau píjisy Píjma swatého, které před narozením Krista Pána sepsány byly.»
- 14) A kdo ge sepsal?
 «Starý Zákon sepsali proroci, učitelé a představenj národu Izraelského.»
- 15) Co byli tito proroci, učitelé a představenj?
 «Dni byli Duchem Božím wedenj učitelé lidu, kteří gemu vůli Boží oznamowali, a často i buaucj věci předpowj dali, anebo prorokowali.» 2 Petra 1, 21.
 «Nebo nikdy z vůle lidské neposslo proroctwj, ale Duchem Božím puzeni bywšše, mluwili swatj Boží lidé.»
- 16) Kolik knih sepsali tito proroci w Starém Zákoně?
 «Wššech knih Starého Zákona gest 51.»
- 17) Kdo sepsal tam newjc knih?
 «Newjc sepsal Moggjš, totiž pět knih.»
- 18) Které gšau tyto knihy a gakowým pořádkem následugj?
 «Na předku w Biblj stogj pět knih Moggjššowých, potom kniha Josue, kniha Saudeů a kniha Kút; zatím 2 knihy Samuelowj, 2 knihy Králowské, 2 knihy Kronické, knihy Ezdráš, Nehemiáš, Esther, Job, Zalmj, Píjslowj, Kazatel a Píjseň Salomaunowa.»

- 19) Geli tu giž konec Starého Zákona?
«Nikoli. Za těmito následuge ještě 16 knih prorockých, totiž čtvero větších a 12 menších.»
- 20) Které jsou větší proroci?
«Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel.»
- 21) Menší pak které jsou?
«Ozeáš, Joel, Amos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Habakuk, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš a Malachiáš.»
- 22) Za těmito také knihy stoji ještě v Starém Zákoně?
«Za těmito následugi tak řečené apokryfické knihy.»
- 23) Co jsou to za knihy?
«To jsou knihy sepsané od pozdějších a mladších učitelů židovských.»
24. Které jsou tyto Apokryfy?
«První jest kniha Tobias, potom modlitba krále Manasse, zatím Judit, Baruch, přídavkové k prorokovi Danielowu, 2 knihy Ezechiásky, přídavkové k knize Ester, 3 knihy Machabejské, kniha Maudrosti a Gezus Sirach.»
- 25) Pověz ale již nyní, co jest Nový Zákon?
«Nový Zákon je gmenugi knihy Písma svatého, které jsou po narození Krista Pána sepsány.»
- 26) Gako se již tento Nový Zákon dělí?
«Nový Zákon dělí se na Ewangelia, Epistoly a Zgemení sv. Jana.»
- 27) Co jsou Ewangelia?
«Ewangelia jsou první čtyry knihy Nového Zákona, které o životu Krista Pána a jeho učení wypravují.»
- 28) Kdo sepsal tyto knihy?
«Ewangelistové: Mataus, Marek, Lukáš a Jan.»

29. Co gest Ewangelista?
 «Tat se wlastně gmenuge kažď, kterj Ewangelium anebo dobre poselstwj zwěstuge.»
30. Proč se tedy tito mužowé Ewangelisty gmenugj?
 «Proto že oni celému swětu wesele poselstwj o narozenj a žiwotu Krista Pána wypsali.»
31. Gafá kniha stogj za Ewangelisty w Nowém Zákoně?
 «Za těmito stogj historická kniha Skutků Aposstolských, přjehody prwnj cirkwe wypisugcj.»
32. Co za tim nasleduge?
 «Za knihau Skutků Aposstolských nasledugj Epištoly anebo listy.»
33. Kdože tyto sepsal?
 «Epištoly sepsali Aposstolé, anebo poslowé Krista Pána. Aposstol zagisté posla znamená.»
34. Proč se oni ale Aposstolé anebo poslowé gmenugj?
 «Proto, že poslani byli od Krista Pána k rozšjřenj učenj geho po wšsem swětě. Mat. 28, 19, 20.»
35. Od kterých Aposstolů máme ale Epištoly neb listy?
 «Od Pawla Aposstola máme 14 listů, potom od Jakuba geden, od Petra dwa, od Jana tři a Zgwenj, od Judy Aposstola geden.»
36. Ku komu psal Pawel Aposstol swých 14 listů?
 «Pawel Aposstol psal geden list do Řjma, 2 do Korinthu, geden do Galaty, 1 do Efezu, 1 do Filippis, 1 do Kolossy, 2 do Tessaloniky, 2 Timotheowi, 1 Titowi, 1 Filémonowi a 1 Židům.»
37. Komu pak psali ti oštatnj Aposstolowé?
 «Tito psali neywjc k rozptýleným sem i tam wěrcjm.»

38.

Kolik gest wšech spisů Bibli swaté?

«W Starém Zákoně 51, w Nowém Zá oně 27, spolu 78 spisů anebo knih.»

39.

Co o wšech těchto knihách wěříme?

«To, že ony zvláštnj pomoci Božj a wedenjm Ducha sw. jepsány gsau; kterých si tedy každý křesťan wysoce wažiti a k swému potěšenj, poučenj, i polepšenj užjwati má.»

2. Tim. 3, 14—17. Ale ty zůstáweg w tom, čemu gti se naučil; a že od dětinstwj Pjsma swatá znáš, která tě mohau maudrého učiniti k spasenj, skrze wjru, která gest w Kristu Gežjji. Wšeliké pjsmo od Boha gest wdchnuté a užitečné k učenj, trestánj, k naprawowánj, k správě, kteráž náležj k spravedlnosti, aby byl dokonalý člowěk Božj, se wšelikému skutku dobrému hotový.

40. Čemu nás tedy i slowo Božj i Katechismus učj?

«Wšefko to učj nás nassjm powinnostem.»

41. Co gest to powinnost?

«Powinnost ge wšefko to, co se od nás sluffně žádá a wyhledává, a k čemu swědomjm zawázáni gsme.»

42. A co gest swědomj?

«Swědomj gest wnitřnj powědomost dobrého i zlého, přjgemná neb nepřjgemná.»

43. Gakowým tedy powinnostem učj nás sw. Katechismus?

«Katechismus náš učj nás nassjm křesťanským ewangelickým powinnostem.»

44. Kteraf se to w malém Katechismu wyflowuge?

«Katechismus učj nás dobře žiwu býti, dobře se modliti, a bez wšeho pochybowánj pánu Bohu se důwěřowati.»

45. Která částka Katechismu D. M. Luthera učj nás dobře žiwu býti?

«Tomu nás učj hned:

První částka.

Desatero Božích Příkázání.

46. Zdalíž i tato částka Katechismu gest z Písma sv. vzata?
«Desatero Božích příkázání ge poznamenáno w II. knize Mlogž. 20. kap.»
47. Komu a gako wydal Bůh těchto deset příkázání?
«Těchto deset příkázání wydal Bůh lidu Izraelskému, kdýž geg z Egypta wymedl, na hoře Sinai, skrze Moggžisse, wyrtyé na dwau desťách kamených, a sice na gedné první troge samé, a na druhé ostatných sedem.»
48. Tak tedy se tato příkázání gen Židů týkají?
«Dna se i nás křesťanů týkají, poněwadž ge Kristus Pán na mjce mjstech Nového Zákona potwřuge: Mat. 5, 19. Zrušilli by kdo gedno z příkázání těchto neynejšijch, a učil by tak lidi, neynejšij slauti bude w králowstwj nebeském.»
49. Co pať obsahují w sobě tato příkázání?
«První tři obsahují w sobě powinnosti nasse k Bohu; ostatných sedem ale powinnosti k bližnjm a nám samým.»
50. Co ale gednokaždé z nich obsahuje obzwlášťe?
«Každé z nich obsahuje w sobě něco, co zabraňuje, anebo zákaz, a něco, co poraučí anebo přikáz.»
51. Gako tedy zní první Boží příkázání?
«Nebudeš mjtí Bohů giných předemnan.»
52. Kdo tu tato slova mlují a koho se týkají?
«Tato slova mlují Bůh, a týkají se každého člověka.»
53. Co tedy zakazuje Bůh w tomto prvním příkázání?
«To zakazuje, aby člověk, krom Boha, žádnému božskau čest neprořazoval, a tak modlářstwj neprowozoval.»

54. Kdo provozuge modlářstwí, aneb kdo ge modlář?
 «Modlář ge kažďý, který se tomu modlí, aneb tomu božšťau čest profazuge, co nenj Bůh.»
55. Kterak se toto modlářstwí provozowalo a z částky podnes gešťe provozuge?
 «Když lidé slunci, mějci a hvězdám, ohni a zvěřím, mrtwým a gegich tělům neb obrazům a jochám božšťau čest profazowali a ge wzýwali.»
56. Na gakowý způsob se konala tato služba w starém wěku?
 «Wykonávala se neywjce škrze oběti.»
57. W čem ale tyto oběti záležely?
 «Záležely w tom, že na kamenný oltář nakládli hranici dřiwj, na které potom zvěry, ptáky neb rostliny položili, a tať ke cti Boží zapálili, přitom pať se modlili. To ale, co se na hranici k špálenj položilo, gmenowalo se obět.»
58. Gako ale může i křesťan modlářstwí provozowati?
 «Každý provozuge modlářstwí, který co koli na šwětě nad Boha wjce ctí neb miluge, anebo w něm wěššj naděgi škládá, než w Bohu. Proto lakomce i Pjismo iwaté modlářem nazýwá.»
59. Kdo tedy hřešj proti tomuto přikázanj?
 «Proti tomuto přikázanj hřešj kažďý, kdo penjze, sláwu šwěta, rozkoš, těla, přjzeň lidšťau, a čehožkoli těm podobného wjce si wáží, nežli wůli Boží.» Šilip 3, 18, 19. Neboť mnozj chodj, o nichž gsem častofráte prawil wám, a nynj s pláćem prawjm, že gsau nepřátele křjže Křiřtowa, gegichž Bůh gešť břícho a sláwa w mrzkostech gegich.
60. Co tedy žádá toto přikázanj od nás?
 «Žádá, abychom w gediného a prawého Boha wěřili, geg nade wšěćko milowali, a w něho jamého dauřali.»

61. Proč máme w jediného a pravého Boha věřiti?
 «Proto, že Bůh gest, že Bůh gen jeden gest, a že bez
 wjry w Boha člověk šťastný býti nemůže.» Žid. XI. 6.
 Bez wjry nemožné gest lžbiti se gemu: nebo přistu-
 pugjci k Bohu věřiti mušj, že gest Bůh, a tēm kteřjž
 ho hledagj, že odplatu dáwá.
62. Proč geg máme nade wšsečo milowati?
 «Proto, že on gest bytnost lásky nehodněgšj. Mar. 12.
 28, 31.»
63. Proč pať w něho daufati máme?
 «Proto, že on nám špomoci i chce i může.» Žalm. 37, 3.
 Daufeg w Hospodina, a žiw se spravedlimě, a dá
 tobě žádosti srdce twého. Uwal na Hospodina cestu
 swau a slož w něm nádegi, on zagistě wšsečo zprawj.»

Druhé Boží přikázanj.

Newezmeš gména pána Boha swého na darmo.

64. Co gest to gméno Boží?
 «Gméno Boží gest ne gen samé gméno Bůh, Hospodin
 a giné, ale i wšsečo to, škrze co se on nám pozuati
 dáwá, gafo: slowo Boží, služba Boží, chrám, swátosti,
 Pšjmo swaté a t. d.»
65. Kdo tedy wubec přikázanj toto přešstupuge?
 «Každý, kdo swaté tyto věci potupuge a takowé lehko-
 myslně a nenáležitě užjwá.»
66. Dbzwláště ale kdo hřešj proti tomuto přikázanj?
 «Dbzwláště hřešj ten, kdo gméno Boží na darmo, bez
 potř. by, lehkomyslně a ke hřjchu užjwá, gafo se to při
 zlořečenj, rauhánj, čarech a wražbách, anebo při lehko-
 myslném a falešném přifahánj děge.»

67. Co gest přjřaha?
 «Přjřaha gest takowý šfutek nábožnosti, kduž Boha za šwědka prawdy, šwědectwj a slibu nasseho, gato i za mřtitele klamu, newěrnosti a neupřjmnosti našj wywoláwáme, a pomoci geho se odřjkáme.»
68. Geli přjřaha potřebná?
 «Mezi křestřany by nřdny přjřaha potřebná býti neměla, nebo Pán prawj : Mat. 5, 37. «Ale gát prawjm wám, abyšte nepřjřahali wřšeligat. Buď řeč wasše gřstě, gřstě; nřfoli, nřfoli; což pať na to wjce gest, to od zlého gest».
69. Pročže se tedy předce přjřaha užjwá?
 «Proto, že pro poruřšenost lidskau často giněho zpřjřobu nenj prawdy se dozwěděti, aneb o wěrnosti se ubezpečiti, gato štrže přjřahu.»
70. Kdy gest přjřaha dowolená?
 «Gen kduž gj z powinnosti na žádost wrchnosti a čistým úmyslem konáme.»
71. Gakože ale hřěřj člowěk štrže přjřahu proti tomu přjkázanj?
 «Tak předně, kduž daremně, lehkomyslně a ze zlého zwykku přjřahá, boži a duřji se, anebo sebe neb giných zakljná, potom ale neywjc, kduž křiwě přjřahá.»
72. Kdo přjřahá křiwě, anebo faleřně?
 «Každý, který na to přjřahá, co prawda nenj, aneb odpřjřahá a zapře to, co gest prawda, anebo řwřg odpřjřahaný slib a záwazek nedržj.»
73. Gako se takowýto hřjřnjř gmenuge?
 «Takowýto hřjřnjř gmenuge se křiwopřjřažnjř.»
74. Geli křiwopřjřažnjř weliký hřjřnjř?
 «Welmi weliký a neřřřastný hřjřnjř ge křiwopřjřažnjř. Každý zagřstě, kdo křiwě přjřahá, rauhá se Bohu, poněwadž geg za šwědka šwě neprawosti wolá. Š tomu ani

čajně, ani věčně šťastný býti nemůže, poněvadž je pomoci Boží odřekl. II. Mogg. 10, 7. «Nevezmeš gména Hospodina svého na darmo, nebo nenechá Hospodin bez pomsty toho, kdož by bral gméno jeho na darmo;» a u Mat. 5, 33. «Nebudeš křivě přísahati, ale splníš Pánu přísahy své.»

75. Co gest ale pravá přísaha?

«Pravá anebo pravdivá, upřímná, s dobrým svědomím spogená přísaha gest dobrý skutek a pětná ctnost, která požehnaní w tomto i budoucím životě dochází podle svědectví Jer. 4, 2. «Budešli přísahati pravě, náležitě a spravedlivě, tedy požehnaní dávati budou tobě národové w tobě.»

76. Geli ale i lehkomyslná přísaha hřích?

«Gistě i lehkomyslná přísaha hřích gest, poněvadž s tak jmatau věcí nesluší lehkomyslně zacházeti, a maudrý Sirach 3, 9—11. napomíná: «Přísahati nechť nezvyklaj usta tvá. Člověk, který často přísahá, plný gest nepravosti, a neodejde od domu jeho pokuta.»

77. Proč pak se i proklínání a zlořečení zakazuje?

«Proto, že křesťan nikdy nemá bližnímu neštěstí žádati, tím méně k tomu Boha wyvolávati, nebo psáno stoji k Řim. 12, 14. «Dobrořečte protivníkům vašim, dobrořečte a nezlořečte!»

78. Co ale o čarjích a kouzljch, anebo vražbách a porobenj mysliti a věriti máme.

«D všem tom věriti máme, že gest to všecko gen blud, klam, půvěřčivost a pověra, která se na křesťana světle Ewangelium oswíceného nesvědčí. Kdo ale při takovýchto půvěřčivostech gestě i gméno Boží potřebuge, ten hřeší proti tomuto přikázání, a gest buď člověk hlaučný, anebo šíbjí. V. Mogg. 18, 10—12.»

79. Kdo ale zachovává toto přikázání?
 «Ten, kdo jméno Boží a všecko, co svaté a božské jest, ctí a miluje, Boha vzdává a oslavuje, a jméno Boží uctivě k písničkám, k modlitbám a dobrým přáním neb vinným vždy rozumně užívá.»

Třetí Boží přikázání.

Pomni, abyš den sváteční světil.

80. Gafové my křesťané dny svátečné světíme?
 «My světíme předně každý jeden den w týdni, totiž neděli.»
81. Pročže ale právě neděli světíme?
 My světíme den nedělní proto, že Kristus Pán první den po sobotě t. g. w neděli z mrtvých vstal.»
82. Gafové máme gessťe dny svátečné?
 «Máme gessťe i výročité slávnosti: Vánoce, Belifau Noc, biblické Letnice, t. g. svátky Swatodussnj a památku posvěcenj chrámu, gafo i památku smrti a wstaupenj Krista Pána do nebe, a jiné menšj svátky.»
83. Gafó máme takovéto dny nedělné a svátečné světiti?
 «Máme se w nich negen od obecných, zvláště hřmotných a polujch prácj zdržowati, ale i služby Boží gať w chrámě, tať i w přjbytcjch nassjch pilně a nábožně wykonáwati a ducha swého vzděláwati.»
84. Tedy to gessťe nenj dost k swěcenj dne swátečného, když člowěť w ten den nic nepracuge?
 «Nikoli, nebo i den swáteční má swau práci, která se w něm konati musj, totiž duchownau.»
85. Kdo tedy den Páně russj a posskwrňuge?
 «Den Páně russj a posskwrňuge každý:
 1. Kdo doma zahálj, kdyžby měl i mohl do chrámu

Božjho k službám Božim je ustanowiti, podle wštrahy listu k Žid. 10, 25: «Neopauštějce společného shromážděnj swého, gafo něktej ten obyčeg magj.»

2. Kdo práce takowé, které gsau w swátečnj den zabráněné, anebo nemutné cesty koná.

3. Kdo w ten den hřjssné rozkoffe, hry, lowenj, polowánj, opilstwo a wšselikau prostopajšnostj prowodj, podle swědectwj Krista Mat. 6, 24. «Žadnj nemůže dvěma pánům slaužiti: nemůžeme Bohu slaužiti i mammoně.»

86. Gaťowé ale předce práce gsau w den swátečnj dowolené? «Dowolené gsau wššedj skutky lásky, dobročinnosti a retowánj, potom pať i takowé, které je bez weliké a gisté ššody odložiti nedagj, kterých ale potřebu wrchnost, zwláště w pochybném pádu, určiti musj. Mat. 12, 11.»

87. Proč pať ge powinnost každeho křestana w den Páně je w chrámě Božim ustanowiti?

«To wyhledáwá od každeho křestana geho duchownj a mrawnj potřeba, cjl chrámu, společné wzdělánj a napomenutj Apóstola Pawla k Žid. 10, 25.»

88. Gafo je má křestan we chrámě Božim zprawowati?

«Křestan je má we chrámě Božim negen wšselikého pohoršsenj nábožnosti wystrjhati, ale má na službách Božjch skutečnj podjil bráti, škrze nábožné zpjwánj, modlenj, a poslauchánj slowa Božjho. «Nebo kdo z Boha gejt, slowo Božj slyšj, prawj Pán u Jana 8, 47.»

89. Gaťowým úmyslem má křestan slowo Božj poslauchati?

«Gen s tjm úmyslem, aby se z něho wzdělal, potěšil, w dobrém posilnil a od zlého odwrátil, nebo u Luk. Ew. 11. kap. we wer. 28. čteme: «že blahoslaweni gsauti, ktej negen slowo Božj slyšj, ale ho i ostrjbagj.»

90. Slušnáli to věc gest, z hněvu chrám Boží zanedbávati?
«Kdo chrám Boží z hněvu a nenávisťi zanedbává, ten
hřešší proti Bohu i sobě samému.»
91. Co tedy hodné svěcení dne svátečního od nás vyhledává?
«Dno vyhledává:
1. Abyjme, když nám to možné gest, domovní i
chrámovní služby Boží pilně vykonávali.
  2. Abyjme celý ten den nejen k našemu, ale i na-
šich bližních, zvláště domácích vynaučování a vzdě-
lání vynaložili, a tak geg náležitě světili.»

Čtvrté Boží přikázání.

Čti otce svého i matku svou, abys dlouho žil
byl na zemi.

92. Co přikázání toto od nás žádá a co nakládá?
«Aby děti své rodiče ctily.»
93. Proč mají děti své rodiče ctiti?
«Proto, že rodiče jsou dětí nejvěšší dobrodincové,
od kterých život a bez počtu dobrodíní přigymají, za
které se oni rodičům nikdy dostatečně odměniti nemo-
hau. Sir. 7, 28, 29. «Celým srdcem cti otce svého, a
na bolesti matky své nezapomínej. Pamatuj, že vši z
nich zplozen, nebo čím se jim zase odměníš, tak často
oni tobě dobře činili?»
94. Co tedy gmenovitě toto přikázání od dětí žádá?
«Dno žádá, aby děti rodičů svých srdcem, slowem i
škutkem neubližili, a jim we všem dobrém poslušné
byli, podle listu Ap. Pawla k Efez. 6, 1, 2. «Děti,
poslauchegte rodičů svých w Pánu, nebo gest to spra-
wedlivé: Čti otce svého i matku svou, aby dobře bylo
tobě, a abys byl dlouhowěšší na zemi. U Sir. 2, 1—16.»

95. Gafo je ale předce dítky swým rodičům odslaužiti mohau?
«Rdyž ge w nemoci, w nedostatku a starosti wšsemožně opatruj, s gegič pař chybaní a ťlabostmi trpěliwost magj.»
96. Co ťlibuge Bůh těm dítkám, kterě přiřázanj toto plnj?
«ťlibuge gim to, že se gim dobře woditi bude, a že budau dlahowěké na zemi.»
97. Gafo se tomuto zaslťbenj rozuměti má?
«Tař, že dítky, kterě rodičů nectj, dlahý žiwot nezaslťhugj, proto že dar žiwota, který od rodičů přiřali, rodičům ř zármutku obrácegj, zwláště geřli proti nim ruku pozdwihnau, magj se losu Absolona a hrozby w II. Mogg. 21, 15. napřané obáwati: «Rdožby bil otce neb matku řwau, řmrtj umře.»
98. Proč se gim ale dobře woditi nebude?
«Proto, že gafo se oni naproti swým rodičům, tař se něřdy gegič dítky naproti nim zprawowati budau, nebo i kniha Maudrořti řwěďčj w 11, 16: «Čim řdo hřeřřj, tim treřtan býwá.»
99. Gafo je ale muřegj rodičowěku swým dítkám zprawowati?
«Rodičowě magj řwě dítky po řřeřřanský w bázni Božj wychowáwati, ge dobrým přiřkladem předčhážeti a gegič řřtěřřj wšsemožným způřobem napomáhati, podle řlow Pawla Ap. ř Ćřez. 6, 4. «Rodičowě, wychowáwegte dítky řwě w cwičenj a napomjnánj Páně; a 1-ho řlistu ř Ćimot. 5, 8. «Geřliže řdo o řwě a zwláště o domácj řwě péče nemá, zapřelř wřry, a geř horřřj, než newěřřcj.»
100. Rozuměgjli se w tomto přiřázanj gen těleřnj rodičowě?
«W tomto přiřázanj pod gménem rodičů se rozumegj wřřični ti, řteřj při nás mjřto a powolánj rodičů

zajstupugi, gašo gšau : učitelé, wrchnosti, mištri, páni a dobrodinowé nassj, ano i starj lidé »

101. Gašowé powinności toto přikázanej nacládá učitelům ?
 «Učitelowé magj sobě swěčené slowem i skutkem fe wšsemu dobrému wěsti, a gegich časné i wěčné sstěstj podle možnosti swědomitě napomáhati, podle napomenutj Pawla Ap. 1. Tim. 4, 16. «Budiž pilný w učenj, nebo to čině, i samého sebe špasjš, i ty, kteříž tebe poslouchagj.»
102. Gašowé magj ale cirkewnjci a žáci powinności ?
 «Cirkewnjci a žáci magj swým učitelům wšselikau češt a wděčnost slowem i skutkem profazowati, aby powinności swé mezi nimi s radostj konati mohli, taš gašo Sirach radj w 7. kap. 30, 31. Celým šrdcem swým bog se Pána, a kněžj geho w poctiwošti mēg, a služebnjků geho neopaušjtěg,» a š Žid. 13, 17. «Powolnj budte zpráwciům swým a poslušnj, neboť oni bděgj nad dušjami wašjmi, gašo ti, kteří počet magj wydati, aby to s radostj činili a ne s štýškánjm, neboť by wám to nebylo užitečné.»
103. Gašowé powinności nacládá 4. Božj přikázanej wrchnostem ?
 «Wrchnosti magj s poddanými swými šprawedliwě a milošrdně zacházeti, ge maudrými zákony zprawowati, dobrým přjkladem gim swjtiti, a ku sstěstj obecnému napomáhati, nebo o nich prawj Pán : «Wy gšte swětlo swěta ; taš swěť swětlo waffe před lidmi, ať widj škutky waffe dobré, a šlawj Dtce waffešeho, kterýž gest w nebesjch. Mat. 5, 14, 16.»
104. Co ono ale od poddaných žádá ?
 «Poddanj magj předstawěným swým býti poslušnj a wěrnj, negen pro trest, ale pro swědomj, gašož slowo Božj káže Řim. 13, 1 a našl. «Každá duše wrchnostem

poddána buď : neboť není vrchnosti, gedině od Boha, a kterěž vrchnosti gíau, od Boha zřizeny gšau. A proto kdož je vrchnosti protivj, Božjmu zřizenj se protivj, kterjž se pak protivj, odsauzenj sobě dobudau a t. d. Podobně z ohledu krále 1 Pet. 2, 13—16. «Poddanj buďte wšselikému lidškému zřizenj pro Pána, buďte králi gafo neywyššjmu, buďte mladářům gafo od něho poslaným, ku pomstě zle činjcjch a ku chwále dobře činjcjch. Nebo toť gest wůle Božj, abyšte dobře činjce zacpali usta nemaudrých a neumělých lidj. Buďtež gafo swobodnj, wššak ne gafo zástěru swé zlosti magjce swobodou, ale gafožto služebnjci Božj.» Werš 17-tý: «Wššedj ctěte, bratrstwo milugte, Boha se bogte, krále w poctiwosti měgte.»

105. Co poraučj toto přikázanj mistrům a domownjm páním?
 «Mistrowé magj učňu a towarňšů swých k řemeslu přitahowati, gim wšše powinnosti a slusnosti práce nenafládati s gegich nedokonalostmi trpěliwost mjti, a negen o tělo, než i o dušši gegich pečowati. «Retrap čeledjna rozumného, kterj práci swau weđe opravdowě, ale milug ho dušše twá — učj Sir. 7, 21.»

106. Co se ale od této řemeslné čeládky wnhledáwá?
 «Od nj se wnhledáwá, aby swých mistrů gafo swých rodičů ctíla a milowala, řemeslu swému se dokonale učíla, pokorně, wljdně, a trpěliwě se zprawowala, dobré swých předstawaných wěrně napomáhala.»

107. Co žádá toto přikázanj od otců a matek čelednjch?
 «Žádá to, aby swau čeládku gafo lidj powažowali, gi w ničem křiwdu nečinili, ano i wzbdělánj gegj podle možnosti napomáhali, pamatugjce, že i onj magj Pána swého w nebesjch. Efez. 6, 9.»

108. Gafo je pať služebná čeleď zprawowati má?

«Služebná čeleď má býti pániim swým poslušná a wěrná, aby powinnosti swé negen na oko konala, ale aby swúg plat i zaslawiti se usilowala.» 1. Pet. 2, 18.

«Služebnjci poddanj budte we wšij bázni pániim, ne toliko dobrým a mirným, ale i zlým. Nebo to gest milé před Bohem, gestliže dobře činjce trpjte bez winy.»

109. Co za powinnosti k dobrodincům nakládá?

«K dobrodincům máme wděčnými býti, a zlým za dobré se neodplacowati: kdo zagistě to činj, ten lásky lidské nenj hoden.»

110. Mámeli i starých lidj ctjti?

«Starých poctiwých a wážiwých lidj ctjti káže i Pjismo sw.» Sir. 8, 7. «Nezlehčug člowěka w starosti geho, nebo i z nás někteřj jestaragj se.»

Páté Božj přikázanj.

Nezabigeš.

111. Co se w tomto přikázanj zabraňuje?

«W tomto přikázanj se zabraňuje wražda, anebo zabjti.»

112. Gaťowá wražda se tu zabraňuje?

«Gaťowá:

1. Když člowěk člowěku násilné žiwot odnjme.
2. Když mu žiwot gaťowýmkoli způsobem ukrátj.
3. Když si sám dobrowolně a násilně žiwot přetrhne, anebo si aspoň lehkomyslně na zdrowj, na údech a žiwotě ubljžj.
4. Když i nerozumné zwěry aneb rostliny wšsetčně aneb zlostině hubj, mučj a usmrcuge.»

113. Proč se wražda zwláště člowěka zabraňuje?

«Proto, že ona gest ten neyohawněgšij hřjch proti Bohu i člowěku.»

114. Proč ale ge vražda tař ohavný hřích?

1. «Proto, že vražedlník odjímá to člověku, co mu nikdy nawrátiti nemůže.
2. Proto, že škoda užitečného lidského života se ani spočítati nedá.
3. Ž proto, že vražedlník ge ten neohavnější zbojník.»

115. Co o vraždě svědčí Pjima swatá?

«Pawel Ap. wystřjhá wšech křesťanů, aby žádný z nich gako vražedlník netrpěl. 1 Pet. 4, 15, nebo že bytby i trestu světskému ušel, djl vražedlníka není věčný život, ale zatracení. Zgew. Jan. 21, 8.»

116. Komu gest ale předce usmrcení člověka dowoleno?

«Dño ge dowoleno :

1. Kráginské wrchnosti, které powinnost gest, člověka wšjebecnému pokogi nebezpečného odstrániti, nebo ne nadarmo neje meč. Řjm. 13, 4.
2. Bogákowi a katowi, když to powolání geho s jebau přinášíj.
3. Ž tomu, kdo swůg a swých život, dům a gměnj proti zbojnickým nápadům brániti přinucen gest.»

117. Gako ale hřešj gestě člověk proti tomuto přikázání?

«Když bližnjmu gakowýmoli způsobem život ufracuge.»

118. Gako se to stává?

1. «Když bližnjho w nemoci neopatřj, anebo lékařstwj mu odepře.
2. Když geg, an by to mohl, z nebezpečnstwj života neretuge.
3. Když ho křiwdami, wězenjm, strachem a zármutkem utrápj.
4. Když mu, žiwnost odjme, a w hladě genu nepomůže. Sir. 34, 23.»

119. Zдалиž ale člověk ani jám sobě život odňati nejsmj?
«Žáden člověk nejsmj jám sobě život odňati.»
120. Proč to učiniti nejsmj?
1. «Proto, že žádný člověk není jám sobě živ, ani jám sobě neumírá, gaťož to svědčí Ap. Pawel Řim. 14, 7.
  2. Proto, že si jám sobě život ani dáti, ani udržeti nemůže.
  3. S proto, že gest to ten gediný hřích, který sfrze pokání nemůže dosáhnouti odpustění.»
121. Kterak se takowýto hřijšij gmenuge?
«Takowýto hřijšij gmenuge se samowražednjf, a geho škutek samowražda.»
122. Co weđe lidj k samowraždě?
«Hřich, zaufalstwo a pomatenost myslj.»
123. Gaťo o takowýchto nešťastných mysliti máme?
«Máme s nimi útrpnost mjti a saud od nich Bohu zanechati. Řim. 14, 4.»
124. Geli gen ten samowražednjf, kdo si násilným způsobem život odnjmá?
«Samowražednjf gest i ten, kdo si sfrze opilstwj lafomstwj, smilstwj, zlost a záwist, nekřesťanskau starost, zármutek a nemjrnau práci, neb lehkomyslné sil swých napjnanj život ufracuge. Sir. 35, 31.»
125. Gšauli ale připadnošti, w kterých gšme powinni i život náš položiti?
«Dwšsem gšau, kdž totizto wyššij powinnost, nežli ge zdržowanj žiwota, to od nás wyhledává, abyšme i tento neywětšij poklad zemskj gj obětowali.»
126. Které gšau tyto tať wážné powinnosti?
«Každý má wděčně život položiti :

1. Za wjru a prawdu Łuk. 14, 26.
2. Za poctiwost a dobré gméno Sir. 41, 15.
3. Za krále, wlast, národ a swobodu Jan. 10, 11.
4. Za lásku a přátelstwj 1. Jan. 3, 16.
5. Za swatau we swém powolánj powinnoŝt Skut. Ap. 20, 24.»

127. Co nás zvláŝtě křeŝťany k plněnj této powinnoŝti zamazuje?

«Nás křeŝťany zamazuje k nj nejprwé přjklad Křista Pána, který za swé owce duŝi swau dobrowolně položil. Jan. 10, 18. a potom i geho napomenutj u Mat. 10, 28. «Nebogte se těch, kteříž mordugi tělo, ale duŝi nemohau zamordowati, než raděgi se bogte toho, kteříž může i duŝi i tělo zatratiti w pekelném ohni.»

128. Gakowým způŝobem přeŝtupugeme geŝtě toto přikázanj?
«Takowým, když kdo :

1. Nerozumné zwěry a howada na smrt ubjge.
2. Když ge hladem, ŝmedem a neopaterau mořj.
3. Když gin nad gegich ŝjlu wětŝŝj břjmě nakládá.
4. Když newinné ptácty a gegich plod ŝamopaffně mučj a marnj.
5. Když ŝtěpy, ŝtromy a roŝtliny a gakefoli neŝŝkodné ŝtvořenj hubj a kaži.»

129. Kdo pař zachowává toto přikázanj?

«Ten, kdo se swým i každým žiwotem a zdrowjm rozumně, ŝwědomitě a wážně zacházi.»

Šesté Boží přikázání.

Nešesmilnjš.

130. Co gešt to šmilniti ?

«Smilniti znamená nečistým, nestydatým, hanebným tělešným žádostem powolowati, a ge from manželstwj vyplňowati.»

131. Gafo se tento hřích, a kterj je ho dopaušštěj gmenugi ?

«Tento hřích se gmenuge šmilstwo, a ti kterj je ho dopaušštěj, šmilnicj cizoložnici a ginými potupnými gmény.»

132. Koliknásobným způsobem přestupuge se toto přikázání ?

«Trogjm způsobem : nestydatými myššlenkami, slowy a skutky.»

133. Koho se toto přikázání týká ?

«Ono se týká každého odrostlého člověka, či šwobodného, či w manželstwj žigjciho. Gmenowitě mládenců a panen, manželů a manželeš, wdowců a wdow.»

134. Co přikazuje toto přikázání šwobodným, neženatým a newdaným ?

«Přikazuje gin, aby se čistotně, stydliwě, poctiwě a šstatečně zprawowali, a wššeliké nehanblivosti, oplzlosti a nestydatosti či w slowě či w skutku, ano i w oděwě a posuňcích se wyššřjhal, podle naučenj Tobiášše : «Wyššřjheg se, šynáčku, wššelikého šmilstwa, Tob. 4, 13. a Tes. 4, 3—5. Tať gešt vůle Božj, totiž poswěcenj wasše, abyšte se zdržowali od šmilstwa a t. d.»

135. Co žádá od manželů ?

«Žádá, aby gedem druhému wěrní byli, s ginými nedrželi, aniž své tělešné žádosti s cizjmi newyplňowali: protož opuštj člověk otce i matku, a připogj se k manželce své (neb manželj swému) a budau dwa gedno

tělo : a protož což Bůh spogil, člověk nerozlučug, napomjná Pán u Mat. 19, 5 a 6.»

136. Geli smilstwo a cizoložstwo hřjch?

«Dno gest ohavný, duši i tělu škodný hřjch, který člověka o geho čajné i věčné štěstj připrawuge podle jwědectwj listu k Žid. 13, 4. «Poctivé gest u wšech manželtwj a lože nepoškwrněné, smilnjky pať a cizoložnjky jauditi bude Bůh. Gal. 5, 18—21.»

137. Co neywjce dopomáhá k wywarowánj se tohoto hřjcha?

«K tomu neywjce dopomáhá štastné a zdařilé manželtwj, přitom ale i bázeň Božj, mjrnost w pokrmu a nápoji, a zmláště dobré wychowáwánj, gako Jozefowo I. Mogž. 39, 7—9.»

138. Co pať hřjch tento chowá a napomáhá?

«Márnomyslne wychowáwánj, opilstwo, záhalka, zlé towaryšstwo, šlowem bezbožný, nepořádný a prostopasšný žiwot. Sir. 23—25.»

139. Co tedy máme zachowáwati?

«Máme se wystrjhati negen tafowéhoto neřádného žiwota a skutku, ale i oplzlých myšlének, hanebných šlow, žertů, pjšniček, ano i nestydatých špolečnostj. Gestliby jme ale do pokussenj upadli, tedy se máme směle, gať našjim zlým žádostem, tať i dáblu pokussiteli oprjti : i uteče od nás. Jakub. 4, 7.»

Sedmé Božj přikázanj.

Neпоkradeš.

140. Co zabraňuje toto přikázanj?

«Dno zabraňuje každau krádež, anebo každé přiwlastněnj si toho co nasse nenj.»

141. Kdo tedy hřešj proti tomuto přikázanj?

«Každý, který si gměnj bližnjho šwého nesluffně, a sice

či tagně, či zgewně, či klanem, či násilně přitahuje, a tak ge zloděg a zbojnjf.»

142. Koliknásobným způsobem člowěf krásti může?

«Mnohonásobným způsobem. Tak krade :

1. Každý, kdo požičané neb nalezené věci newrácj, aneb wjc wypúgčuje, než wyplatiti w stawu gest. Sir. 29, 2.
2. Kdo cjele, meze a jflady překládá, odorává, odkájá, odžjná, wypájá a t. d. V. Moggj. 27, 17.
3. Kdo s falešjnau wáhan, neb gakaufoli mjrau měřj a kupčj. Přjfl. 11, 1.
4. Kdo zloděgům pomáhá, ukradené věci ukrjwá a odkupuge. II. Kor. 4, 2. Žjai. 1, 23.
5. Kdo z leniwosti žebře. Sir. 40, 30.
6. Kdo lichwu powodj, totiž přjlišně úroky beře, Přjfl. 28, 8.
7. Kdo bližnjmu, nagatému, jslaužjcmu a pracugjcmu zaslauženau mzdu a plat utahuje. Žak. 5, 4.
8. Kdo při kaupe a prodagi klame, I. Těš. 4, 6.»

143. Činjli takowáto nepravost člowěfa ššťastným?

«Zloděg nikdy ššťastný nebýwá. On nemá dobrého swědomj, často upádá do potupy i pokuty, co ale nakradl, to snadno zmarnj to ani požehnané nenj, proto nás wstřjhá před krádežj i šlowo Božj. 1. Pet. 4, 15. «Zádny z wás netrp, gafo wražedlnjst aneb zloděg, neb zločinec, aneb wšfetečný.»

144. Co obyčegně zwodj lidj ku krádeži?

«Lidj nejčastěgi lakomošf, leniwost, záwist, pýcha, marnotratnost ku krádeži jwodj. Protož: «Kdo kradl, giž wjce nekrad, ale raděgi pracug, děluge rukama swjma, což do=

brého gest, abyš měl z čeho udělití nužnému f
Efez. 2, 28.»

145. Co tedy má člověk zachovávatí, aby nekradl ?

1. «Má pilně pracovatí a co si zašlaužj, nezmrhatí.
2. Má stavu a důchodkům svým přiměřene žiti.
3. Má na tom, co mu Bůh dává, přestávatí, gafo poraučj Pavel Ap. 1. Tim. 6, 6—8. «Geštit pať žij weliký pobožnost s takowau myslj, kteráž na tom, což má, přestátí unj. Nic gíme zagisté nepřinejli na tento swět, bezpochyby že také nic odnésti nemůžeme; ale magjce pokrám a oděw, na tom přestaneme.»

146. Co ale geštitě žádá toto přikázanj od nás ?

«Ono žádá geštitě i to, abyjme bližnjmu našsemu geho gměnj a žiwnost přichrániti hleděli podle swé možnosti.»

147. Kterak je to od nás státi má ?

«Tak, když od bližnjho swého každau škodou odstrániti je ušlugeme a o to stogjme, aby to, co geho gest, i geho zůstalo a zruštalo.»

148. Pročže gjme to powinni ?

«To gjme powinni negen podle VII. přikázanj, ale i proto, že my to gisté od giných očekáwáme, podle slow Páně u Luk. 6, 31. «A gaťž chcete, aby wám lidé činili, i wy gim též podobně činte.»

O j m é B o ž j p ř i k á z a n j.

Nepromluwjš proti bližnjmu swému křiwého
swěductwj.

149. Co zabraňuje toto ojmé přikázanj ?

«Ono zabraňuje každau lež, klam, neprawdu a každé falešné, křiwé swěductwj neb žalobu; každau zlaw radu,

wšsecko pomlauwánj, ohowáránj, klewety a nesluffné
pořuzowánj bližnjch našjich.»

150. Proč toto přikázánj zabránuje klamati a lháti?

«Proto, že na prawdě záleží pokog a štěstj lidšké; sám
Bůh Syna swého proto na swět poslal, aby swědectwj
wydal prawdě,» podle Jana Ew. 18, 37. a 8, 32. do-
fládá Pán: «Boznáte prawdu, a prawda wás wyswo-
bodj.»

151. Co ge to tedy za člowěk, který nemluwj prawdu?

«To ge hanebný lhář, od kterého se nic dobrého očeká-
wati nedá, podle řlow Páně u Ew. Jan. 8, 44.: «Kdo
mluwj lež, z otce dábla gest, který w prawdě nikdy
nestál, nebo lhář gest a otec lži.»

152. Měli tedy člowěk wždycky prawdu mluwiti?

«Ano, člowěk má wždy prawdu mluwiti, a když to ne-
může, tedy má mlčeti; ale prawdu zapřjti nikdy nesmj.
Protož složjce lež, mluwtež prawdu gedenkaždý s bliž-
njm swým, nebo gíme wespolek údowé, tak piše Apoff.
Pawel k Efez. 4, 25.»

153. Gestli ale wyznánj prawdy šfodliwé gest, a pokutu na
nás přitahuge?

«Z tak prawdu powědjti náležj. Lépe gest zazjsté i
šfodu i pokutu potrpěti, gafo swědomj ubližjti: Nebo
co gest platno člowěku, byť wšsecken swět zjřkal, swé
pať dušj by ušřkodil? Aneb kterau dá člowěk odměnu
za dušj swau.» Ew. Mat. 16, 26.

154. Měli člowěk ale i tařowau prawdu powědjti, která je
giným neljbj?

«Gestli to powinnost a potřeba wyhledáwá, i nemilau
prawdu powědjti máme, ale wždy w duchu řřestánšké
tichořti, lásky a upřjmnosti. Šir. 4, 33.»

155. Co gešttě toto přikázanj bránj ?
«Ono bránj i křivé šwědectwj.»
156. Kdo a gafo na tento způsobj hřěšj proti VIII. Božjmu přikázanj ?
«Takto hřěšj :
1. Žalobnj, když nespravedlivě žaluge.
2. Swědeť, když falešně šwědčj.
3. Saudce, když nespravedlivě saudj.»
157. Gafo ale gešttě proti tomuto přikázanj hřěšjme ?
«Hřěšjme proti němu i škrze zlaou zradu.»
158. Co gest to zlá zrada ?
«Zlé zrady se dopaušttj ten, kterj wjru a důwěru w něm šloženau neswědomitě kłame.»
159. Geli každe wyžrazenj tagemštwia hřjčj ?
«Každá takowáto zrada ge hřjčj, která se totiž bez potřeby a powinnosti, z lašomštwj, ze záwisti neb nenáwisti, anebo ze zlosti a pomšty žádosti koná.»
160. Nešjnjmeli tedy žádné tagemštwj wyžraditi ?
«Gen takowé tagemštwj wyžraditi můžeme a máme, které gest pro wššeobecnu bezpečnost škodlivé a s dobrjmi šwědomjm se zatagiti nedá.»
161. Co znamená pomlauwati aneb ohowárati ?
«Pomlauwati znamená zlé, anebo práwě lživé, ašpoň negisté chýry a powěšti o bližnjm lehšomyslně, w geho nepřjtomnosti, aneb práwě po šmrťi roztrušowati, z něho se wyšmjwati, a geho čest i dobré gméno začerňowati.»
162. Geli takowéto pomlauwánj hřjčj ?
«Pomlauwánj gest welikj hřjčj, nebo ono připrawuge čłowěka o čest a dobré gméno, které wěci gšau každého čłowěka neyměťšj poklad : štareg je o gméno dobré, nebo ono štálegšj bude, než tišjc pokladů welikjčj zlata, učj Šir. 41, 15.»

163. Co tedy máme w tomto ohledě zachowáwati?

«Máme o bližnjm našjem, zvláště o nepřjtelu a w geho nepřjtomnosti vždy mjrně a láskavě sauditi, geg pro samé podezřenj neodsuzowati, chyby geho, nakolik možné, wymlawati, a wúbec o každém člověku dobře smýšleti i mluwiti.»

164. Proč takto o bližnjch našjch smýšleti náležj?

«To žádá od nás sprawedlnost, šlechetnost a křesťanské učenj», w Ew. Luk. 6, 37. «Nesudtež, a nebudete sauzeni; nepotupugte, a nebudete potupeni a t. d.»

Dewáté Božj přikázanj.

Nepožádáš domu bližnjho šwého.

165. Co to přikázanj wúbec zakazuje?

«Ono zakazuje wúbec wšelikau lafomau a nepřegnuu žádost.»

166. Která žádost gest lafomá a nepřegná?

«Ta, kterau se člověk na gakékoli gménj bližnjho šwého nemjrně uwáže, a takowé i násilně mjtí žádá gako někdy král Achab winici Nabotowu. 1 Král. 21.»

167. Proč gest takowáto žádost hřjšná?

«Proto, že ona z lafomstwa pocházj, a člověka buď nesprawedliwým, buď neshťastným činj. Sir. 18, 23, 24.»

168. Gako činj tato žádost člověka nesprawedliwým?

«Tak, když se po tom usiluge, aby či sluffným, či nesluffným způsobem k žádané věci přišsel.»

169. Gako ho ale neshťastným činj?

«Tak, že když to, co žádá, dosáhnutí nemůže, wšedko ostatnj, co má, za nic nepokládá, a wjce špokogný nenj.»

170. Co tedy w tomto ohledě činiti máme?

«Máme zvykati, a to hned od mladosti, žádosti nasse krotiti. Dítky, kterým rodičové wšsecko po wůli činj, nikdy šťastné nebýwagj.»

171. Proč nebýwagj takowéto dítky šťastné?

«Proto, že se z nich stáwagj lidé sebewolnj, rozpustilj, žádnému zákonu ani pořádku nepoddanj, lašomj, záwistiwj, kterj naposledy gen proto do zaufalstwj upádagj, že se swět we všsem podle gegich žádosti zprawowati nechce.»

172. Co tedy žádá toto přikázanj od nás?

«Abychom s tjm, co máme, anebo si slušným způsobem nadobudnauti můžeme, spokojni byli, a nežádali si wšsecko mjti, co ginj magj, tať gako Ap. Pawel w listě k Filip. 4, 12. o sobě wyznává: «Umjm i hognost mjti, i nauzi trpěti, nebo gá naučil gsem se dosti mjti na tom, což mám.» 2 I. Tim. 6, 6—10.

173. Nesmjmeli si tedy nic žádati, co ginj magj?

«Každá takowá nasse žádost musj býti rozumná, swědomitá a křesťanská. Smyslne, nekřesťanské žádosti a nesfrocené náruživosti rodj gen hřjch, nešťěstj a smrt. Žak. 1, 15.» «Žádost, kdž počne, porodj hřjch, hřjch pať wykonaný zplozuce smrt». 2 Gal. 5, 16 a 17.»

174. Čjm se pať máme uspokogiti, kdž to, co žádáme, obdržeti nemůžeme?

1. «Máme se uspokogiti řzenjm Božjm, které nám wšsecko dá, co k nassemu šťastj slaužj.
2. Tjm powáženjm že uspokogenj wšsedj nassjch žádosti gest wěc nemožná.
3. Že kdby nám Bůh wšsecko dal, co si žádáme, tedy by nás často tjm samým potrestal.

4. A naposlědy, že trpěliwojt wšjecfo přemůže, a dofo-
nalé štěstj žádnému nekwiťne na zemi. & Žid. 13,
5, 6. «Obcowánj weďte bez lafomštwj, došti magjce
na tom, což máte, nebo on řekl: Nikoli nenechám
tebe, aniž tě opuštjm. Tak abyhom daufanliwě
řikali: Pán spomocnjť můg, aniž se budu báti, by
mi co učiniti mohl člowěf.»

Desáté Boží přikázanj.

Aniž požádáš manželky geho, ani služebnička, ani
děwky, ani wola, ani ošla, ani ničeho, což geho gešť.

175. Na které a gakowé věci se neyblíž toto přikázanj
wztahuge?

«Ono se neyblíž wztahuge na živé k domu bližnjho na-
šeho přislauchagicj věci.»

176. Co ono z ohledu těchto wěcj zakazuje?

«Zakazuje to, abyjme manželku, djetky, čeládku a howádka
bližnjmu neodluzowali, k sobě newábili a nepřitahowali.»

177. Kdo tedy hřešj proti tomuto přikázanj?

«Proti němu hřešj každhý, který djetky od rodičů, rodiče
od djetek, manžela od manželky, aneb manželku od man-
žela, čeládku od pánů, ano i nerozumné zwěry, howada
a hyd odcizuge a k sobě wábj.»

178. Kterak se to děge?

«Tak, když před djetkami na rodiče, před manželky na
manželky, před čeládkau na pány zle mluwjme, tjm cjlem,
abyhom gich k sobě přiwábiti mohli.»

179. Geli to dobré a Bohu milé?

«Nikoli, nebo sřrže to se gen nespokognost, newěrnost,
wadny a wšjecfo zlé rozšřiruge.»

180. Co tedy máme činiti?

«Máme rodiče i děti, manžely i čeládku k trpělivosti, poslušnosti a věrnosti napomínati, aby tak spolupracovali a činili, což povinni jsou.»

181. Co pak činí ten, který statek a hrd od domu odluzuje?

«Kdo to činí, ten krade, a tak vinu i pokutu zloděge nosí.»

Závěrka desatero Božích přikázání.

Gá jsem pán Bůh tvůj, Bůh silný, kterýž nawištěwuge nepravost rodičů a t. d.

182. Co obsahuje w sobě tato závěrka?

«Ona obsahuje hrozby pokut Božských těm, kteří přikázání tato přestupují, a zaslíbení odměny všem, kteří je zachowávají.»

183. Takowau pokutau Bůh zde hrozí?

«Takowau, že nawištiwí, to gest: trestati bude nepravost rodičů na dětech až do čtvrtého pokolení.»

184. Zdalíž tedy Bůh newinné děti pro bezbožné rodiče trestati múní?

«Newinných dětí gisté Bůh za rodiče trestati nebude, nebo tak čteme w knize Ezechiele proroka 17, 20: Duse, která hřešší, ta umře. Syn neponeše nepravosti otcowy, aniž otec poneše nepravosti synowy: spravedlnost spravedlného při něm zůstane, též bezbožnost bezbožného na něj připadne.»

185. Kteréže tedy děti Bůh trestati múní?

«Ty a takové, které, gafo se newíce stáwá, i nepravosti rodičů zdědili, ačprávě často i newinné děti za zlé rodiče hanbu a bídu trpěti musěj.»

186. Co pať za odměnu sľibuge Bůh těm, kterj přikázani geho zachowáwagj ?
 «Swau lášku, milosrdenstwj a požehnáni až do tisjceho pokolenj, totiž w neywětšj mjře.»
187. Co tedy máme činiti ?
 «Máme přikázanj Božj ochotně plniti, ne gen pro posutu, anebo odplatu, ale z lášky a synowšké posľussnosti a bázně Božj, anebo z lášky k Bohu a bližnjmu.»
188. Tať tedy která ge summa a základ wšsech těchto přikázanj ?
 «Milowati budeš pána Boha swého nadewšsečo, a bližnjho gaťo sebe samého.» Mark. 12, 30. a podle Mat. 7, 12. «Cožbyste chtěli, aby wám ginj lidé činili, i wy gim to činte, nebo plnost zákona gest láska.» Řjm. 13, 10.

Druhá částka Katechismu D. M. Luthera.

Wjra obecná křestanská.

- 189** Čemu nás wyučuge druhá částka Katechismu ?
 «Dna učj nás prawé wjře.»
- 190** Co to znamená wěřiti ?
 «Wěřiti znamená něco za prawdu držeti.»
- 191** Geli to wšsečo prawda, čemu lidé wěřj ?
 «Nenj wšsečo prawda, čemu lidé wěřj.»
- 192** Co odtud pocházi, kdžž lidé tomu wěřj, co prawda nenj ?
 «Odtud pocházi půwěřčiwost, powěra, blud a habony.»
- 193** Ale či lidé i prawdě wždy wěřj ?
 «Mnozj lidé ani prawdě wždy newěřj, a to se gmenuge newěra a zatwrdilost.»

194. Co tedy z ohledu wjry zachowáwati náležj?
 «To aby co wěřjme, byla prawda, a co ge prawda, abychom tomu i skutečně wěřili.»
195. Dkud ale můžeme poznati, co ge prawda?
 «Z částky z Pjisma swatého, a z částky z vlastního rozumu.»
196. Co ale z ohledu pravé wjry zachowáwati máme?
 «To, aby ona byla živá a stálá.»
197. Která gest živá wjra?
 «Živá wjra gest ta, která se skrže dobré skutky ukazuje, a kterau i srdce nasse cjtj. Gináce se gmenuge mrtwá, u Jak. 2, 26.»
198. Která ale gest stálá wjra?
 «Stálá wjra gest bez pochybowánj a která w každém pokušenj až do smrti wytrwá, anebo gako Pjimo sw. prawj: Ge to wjtěžstwj, které přemáhá swět. I. Jan. 5, 4.»
199. Mnoholi na tom člowěku záležj, aby měl takowauto prawau, žiwau a stálau wjru?
 «Bez wjry nemůže člowěk šťastný býti, nebo se nemůže líbiti Bohu. Žid. 11, 6.»
200. Co gesttě wjra w Pjismě sw. wyznamenává?
 «Wjra gesttě wyznamenává přesvědčenj o maudrém a dobrém řizenj Božjm. Sw. Mat. 6, 30.»
201. Co ale gest s wjrau spogeno?
 «S wjrau gest spogené náboženstwj, nábožnost a pobožnost.»
202. Co gest náboženstwj?
 «Náboženstwj gest gistý způsob wzhýmánj Boha.»
203. Co pak gest nábožnost a pobožnost?
 «Gest způsob smýšlenj a žiwota, podle předpisů náboženstwj.»

204. Gafo gest tedu wjra s nábožnostj a náboženstwju ipogena?

«Wjra gest kořen, náboženstwju strom, a pobožnost ovoce.»

205. Co ale gest cirkew?

«Cirkew gest společnost lidj gednoho náboženstwju.»

206. Zdaliz se wšickni lidé k gednomu náboženstwju a gedné cirkwi přiznawagj?

«Lidé se přiznawagj k rozličným cirkwju a náboženstwju.»

207. Gafo pak je tato náboženstwju děl j?

«Náboženstwju tato děl j se na dvě hlawnj částky; totiž na ty, kteř j w gednoho Boha, a ty, kteř j we wjce Bohů wěř j, anebo modly wzhwagj.»

208. Která gsau náboženstwju w gednoho Boha wěř jci?

«Křesťanské, Židowské, Mohamedanské anebo Turcké.»

209. Gafo je we wjce Bohů wěř jci gmenugj?

«Bohané, anebo modláři.»

210. Zdaliz ale aspoň wšickni křesťané magj rownaké náboženstwju?

«S křesťané děl j se na rozličná wyznánj wjry.»

211. Powěz z nich neyhlawněgš j?

«Ř jmsko-katolické, starowěř ské, ewangelické obog jho wyznánj, a giná menš j.»

212. Gafo wému ale náboženstwju anebo wjře se my nyní uč jme?

«Náboženstwju křesťanskému, anebo wjře wšeobecne křesťanské, která částka Katechismu je gináce i Snesfeni apoštolské gmenuge.»

213. Proč se toto uč enj gmenuge wjra wšeobecná křesťanská?

«Proto, že ono obsahuge takowé články wjry, kteř e celá cirkew křesťanská wšeobecne wyznává.»

214. Proč se ale Snesenij apofstolské gmenuge?
 «Proto, že obsahuge w sobě wštah učení apofstolského.»
215. Na kolik článků se dělj tato wjra wšseobecná křesťanská?
 «Dělj se na tři články.»
216. O čem znj prwnj článek?

Prwnj článek znj:

Stwoření.

217. Čemu nás tento prwnj článek wjry křesťanské wyučuge?
 «On nás wyučuge o Bohu, gako Stwořiteli a Udržowateli tohoto swěta.»
218. Odkud poznáváme, že gest Bůh?
 «To poznáváme gaf ze swědectwj Pjisma sw., tať i z nasseho vlastnjho rozumu a swědomj.»
219. Gako o tom Pjisma swatá swěděj?
 «Tať, že ona plná gsau wjry a známosti Božj, a kdoby w Boha newěřil, toho bláznem nazýwagj. Žalm, 14, 1.»
220. Gako nás o Bohu náš vlastnj rozum poučuge?
 «Tať, že když rozumem nassjm tento swět powožugeme, musjme na tu myšlénku přigjti, že se on ani sám od sebe stwořiti, ani krom Boha žádnen geg ustawiti nemohl. Proto i w listu sw. Ap. Pawla k Židům 3, 4. čteme, že: «Wšseliký dům ustawěn bhwá od někofo, ten pať kdo wšsečy tyto věci ustawěl, Bůh gest.»
221. Gakože nám ule swědomj nasse o Bohu swěděj?
 «Tať, že když zle činjme, nepokog we swědomj cítjme, bybychom se ani lidj nebáli, ani Boha neznali, což

Písmo swaté přirozeným zákonem gmenuge. Řim. 2, 14. a 15. a w 1, 18— 20.»

222. Neníli ale wjc Bohů, než geden?

«Bůh nemůže, než geden býti.»

223. Proč pak wjc, než geden Bůh býti nemůže?

«Rownj geden druhému bohové by byli zbytečnj, an geden prawý Bůh wšsecko učiniti může, nerownj ale by nebyli oba bohové, nebo menšj a slabšj by nebyl Bohem, proto, že Bůh muj býti we wšem dofonalý, a pomoci nikdy nepotřebuge. Mat. 5, 48.»

224. W gawého pak Boha my křesťané wěřjme?

«My wššični křesťané wěřjme w gednoho Boha, a sice we třech nerozdjlných osobách, totiž: w Boha Dce, Syna i Ducha swatého, anebo w Trojici swatau.»

225. Proč w gednoho Boha we třech osobách wěřjme?

«Proto, že sám Kristus pán na tuto wjru wšsech geho následownjku křtiti kázal, podle Mat. 28, 18—20. »Gdauce po wšem swětě, učte wšsecky národy, křtjce ge we gménu Dce i Syna i Ducha swatého / učjce ge zachowáwati wšsecko, co gsem koli přikázal wám;» a podle 1 Jan. 5, 7. «Třj gšau, kteřj swědectwj wydáwagj na nebi: Dtec, Slowo (syn) a Duch swatý, a ti třj gedno gšau.»

226. Kterak to ale býti může, že gšau tři osoby a geden Bůh?

«To gest tagemstwj wjry, které nám gen upřjmným srdcem wěřiti, nikoli ale rozumem chápati náležj, podle rady maudrého Siracha 3, 20, 23. «Nesnadněgšjch wěcj nad šchopnost twau nezpytug nesmyslně, a což poručeno, o tom přemýšleg pobožně: nenj zagisté potřebj škrytých wěcj tobě očima spatřowati, nebo wjce ukázáno gest, než rozum lidský chápati může.»

227. Powě; ale giž nyní, co gest Bůh?

«Boha sice si žádnem dokonale představit, ani wypsati nemůžem; ale Pismo sw. swědč, že on gest duch, a sice duch neydokonalejší, u Jan 14, 24: «Bůh duch gest, a ti, kteří se genu modlj, w duchu a prawdě musejí se modliti.»

228. Nalezagji se pať i nedokonalejší duchowé?

«Nalezagji, gafo gšau dobrj a zlj duchowé, a dusse lidská. Žid. 1, 14.»

229. Co pať gest duch?

«Duch gest takowá bytnost, která tělo nemá, ale má rozum a swobodnau vůli. Luk. 24, 39.»

230. Co gest to : bytnost?

«Bytnost se gmenuge každá na swětě se nalezagjící wěc.»

231. Co ale má každá bytnost?

«Každá bytnost má své wlastnosti.»

232. Co pať gest to wlastnost?

«Wlastnost gest to, čím se gedna wěc od druhé děl, anebo co při sobě má.»

233. Máli tedy i bytnost božská své wlastnosti?

«Dwijem že má, a sice ty neydokonalejší a neyznamenítejší wlastnosti, proto, že Bůh gest ta neydokonalejší bytnost.»

234. Které gšau tyto wlastnosti božské?

«Gšau následugjící: wěčnost, neproměnnost, wšsemohaucnost, wšswědaucnost, newystihlá maudrost, wšjudypřjtomnost, prawda, swatost, swprawedlnost, dobrota a milosrdnstwj.»

235. W čem záleží geho wěčnost?

«Wěčnost záleží w tom, že Bůh nemá ani počátku, ani

fouce, gafo se wypřijuge w listě k Žid. 1. 10. 12. «Ty Pane na počátku založil gší zemi, a djlo rukau twých gšau nebesa. Onať pominau, ty pať zůstáváš, a léta twá nikdy nepřestanau.»

236. W čem záleží nepróměnnost?

«Záleží ona w tom: že se Bůh w ničem neměnj, ale věčně tentž zůstává. Neměnj se tedy z ohledu věku, ani bytnosti, ani smýšlenj, ani blahoslavenstwj, podlé Žať. 1, 17. «U Boha není proměněnj, ani pro obráčenj se ginam zastjněnj.»

237. W čem záleží Boží wšswědaucnost?

«Wšswědaucnost Boží záleží w tom, že on zná wšsecko co se stalo, co se děje, a co se státi má. Zná wšsecko, co mysljme, slyšj wšsecko, co mluwjme, a widj wšsecko, co činjme. D této vlastnosti velmi krásně zpjwá Žalm 137, 1—4. «Hospodine, ty gší mne zkusil a seznal, ty znáš jednutj mé i powstánj mé, ty rozumjš myššlenj mému zdaleka. Chozenj mé i leženj mé ty obfahugeš, a wšsech mých cest powědom gší. Prvé než gešště mám na gazyku slowo, ai Hospodine, giž ty to wšsecko wjš.»

238. W čem záleží geho wššudypřjtomnost?

«Tato vlastnost Boží záleží w tom, že Bůh wšswau bytnostj tať, gafo duch tělo, celj šwět naplniuge a pronikať; není mjsta, kdeby Boha nebylo, gafož o tom dále Žalm 139 od w. 7. zpjwá: Kamžbych tedy zassel od ducha twého, aneb kamžbych před twáři twau utekl? Gestližebych wstaupil na nebe, tam gší ty; paklibych sobě ustlal w hrobě, ai přjtomen gší. Wzallibych křjdra záře gitřnj (a zaletěl bych), abych bydlil při neydaleššim moři: i tamť by mne ruka twá provedla, a prawice twá by mne popadla. Djmlj pať: aspoň tmy gafo w saumrať při-

frýj mne: ale i noc gest tobě swětlem wúfol mne, aniž ty tmy před tebau ukryti mne mohau; anobřz noc gačo den tobě swjtj, rowně tma gačo swětlo.»

239. W čem záleži božská newystihlá maudrost?

«Tato záleži w tom, že ona má při wšem ty neylepšji cje, a k dosaženj těchto wždy těch neylepšjích prostředků užívá. Szaiáš 40., 28. «Zdáliž newjš, zdáliž gfi neslychal, že toho, kterýž stwořil končiny země, maudrost wystižena býti nemůže?»

240. W čem záleži božská wšemohaucnost?

«Wšemohaucnost Boží w tom záleži, že gemu nic nemožného není, krom hřicha, podle slow Páně u Mat. 19, 26. že u Boha wšecčo gest možné a Žalm. 135, 6. «Nebo cožkoli chce Hospodin to činj na nebi i na zemi.»

241. Proč se Bůh prawdivým gmenuge?

«Proto, že co sljibil, plnj, aniž klamati může. Nebo prawé gest slowo Hospodinowo a wšeliké djlo geho stálé. Žalm 33, 4.»

242. W čemž záleži božská swatost?

«W tom, že wšecčo dobré miluge, a wšecčo zlé nenáwidj. «Nebo ty, o Bože silnj, neoblibugeš bezbožnosti; nemá mjsta u tebe nesslechetnj, zpjwá Dawid, Žalm 5, 5.»

243. W čem záleži božská sprawedlnost?

«Tato záleži w tom, že on žádnému křiwdu nečinj, ale odplatj gednomu každému podle skutků geho, proto wstřjhá slowo Boží k Řjm. 2, 4. 5. 6. Čili bohatstwjm dobrotiwosti geho a jnáfeliwosti, i dlawočekánjm pohrdáš? newěda, že dobrotiwost Boží ku počánj tebe wede. Ale podle twrdosti swé a srdce nefagjicjho

šhromáždugeš sám sobě hněw ke dni hněwu sprawedli-
wého saudu Božího, kterýž odplatí gednomu každému
podle skutků geho.»

244. Proč se gmenuge Bůh dobrotiwým?

«Proto, že s každým swým stwořenjm dobře mjnj
podle slow knihy Maudrosti 11, 24. 28. «Milugeš za-
gisté wšsecko, co w bytu gest, a ničeho w ohawnosti
nemáš z těch wěcj, kteréž gšj učinil, ale howjš wšsechněm
wěcem, proto že twé gšau, o Pane, milowniče duffj!»

245. Proč pak milosrdným a dlouhošhowjwagjcjm?

«Proto, že nechce nešjtěstj žádného stwořenj; hřjšnjkům
pak šhowjwá do času polepsjenj. «Nemesská Pán s na-
plněnjm slibů, ale šhowjwá nám, nechce, aby kteřj za-
hynuli, ale wšični ku pokánj se obrátili. II. Pet. 3, 9.»

246. Gaťowé pak djlo se připijuge této tať důstogné bytnosti
božské?

«Djlo stwořenj, udržowánj a řizenj tohoto swěta.»

247. Co gest swět?

«Swět se gmenuge nebe i země i wšsecko, což w něm gest.»

248. Co znamená stwořiti?

«Stwořiti znamená, z ničeho něco učiniti.»

249. Zdali tedy Bůh i tento swět z ničeho učinil?

«Ano, Bůh stwořil swět z ničeho.»

250. Odkud to wjš a poznáváš?

«To wjm o poznávám negen ze swědectwj slowa Bo-
žího, w kterém se hned z počátku wypijuge, kterať Bůh
tento swět stwořil, ale i z vlastnjho rozumu. Samo od
sebe zagisté nic nepowstává, a tať i to, z čeho by byl
Bůh swět učinil, stwořeno býti muselo.»

251. Gaťowým pak pořádkem stwořil Bůh tento swět?

«Tjm neykrásněgšjim. Neuprwé zagisté Bůh stwořil
swětlo a teplotu, totiž: slunce, měsje a hwězdy; potom

powstalo královstwj wšselikých rostlin, zatjm královstwj žiwočjchů, a když wšsecko hotowé bylo, stwořil Bůh člověka, kterýby wšseho toho požjwal, gačožo obraz Božj.»

252. Co to znamená, že Bůh stwořil člověka k swému obrazu?
«Obraz Božj při člověku gest geho rozumný duch neb duffe, kterým panuge nad swětem, gačo náměstnjš Božj. «Hospodine, co gest člověk, že gfi naň pamětliv, a syn člověka, že geg nawšstěwugeš? Nebo učinil gfi ho málo menššjho Angelů, sláwau a ctj korunowal gfi geg. Pánem gfi ho učinil nad djlem rukau swých, wšsecko gfi podložil pod nohy geho. Žalm 8, 5—7.»
253. Gačý zákon wydal Bůh prwnjm lidem, Adamowi a Ewě?
«Aby wšseho swobodně užjwali, gen z gednoho stromu ráge aby negedli, který strom wěděnj dobrého i zlého nazwal.»
254. Zдалиž oni tento zákon zachowali?
«Nikoli, ale gedli z toho zapowěděného stromu, a dopustili se prwnjho a neywětššjho hřjchu, totiž nepořlujšnosti naproti zákonu Božjmu.»
255. Co na to následowalo?
«To, co na každj hřjch následuge, ztráta newinnošti a štěstj ráge, kterého gen ctnost a newinnošť požjwati může.»*)
256. Zdaž Bůh krom lidj i giné duchy stwořil?
«Kromě lidj stwořil Bůh i wyššj duchy, gačo lidšké, které Angely gmenugeme. Zprwu stwořil wšsecky dobré, potom se ale swau winau stali zšými, a gmenugj se dábli. 4 Pet. 2, 4 a Jan. 8, 44.»

---

*) Poznáménánj. Obššjrněgšj wyprávěnj stwořeni swěta a loju prwnjch lidj patřj do Biblicě historie, a může se i ušně wykonati.

257. Známe-li my všecko, co Bůh stvořil?

«My jen velmi malou částku celého stvoření známe, a i to velmi nedokonale.»

258. Zanechal-li Bůh tak tento svět po jeho stvoření?

«Nikoli, Bůh zajiště tento svět posavád udržuje a opatruje.»

259. Gako Bůh tento svět udržuje?

«Skrze gisté všeobecné, věčné a maudré zákony.»

260. Které gšau na příklad takovéto zákony přírody?

«Na příklad, ten zákon a pořádek, že každá věc a každé stvoření, každé pokolení světu základem jako v sobě nosí. Každá rostlina neje své semeno, nebo zrno, každý pták své vejce a t. d., všecko pak trvá jen do času, a druhému, sobě rovnému, ustatipiti musí.»

261. Kterak ale Bůh tento svět opatruje?

«Tu platí ten zákon, že

1. Každé stvoření se tam rodí, kde svou živnost nalezá, a jen tak se množí, že všecko se vyživiti může.
2. Každé pokolení ginačší potravu má, aby se všecko špotřebowalo, a gedno pokolení nepřipravilo o živnost druhé, a proto nic zbytečného není.
3. Gedno žije z druhého, ale se i taký tvor nalezá, který z všeho žije, totiž člověk.»

262. Kterak ale řídí Bůh a zpravuje tento svět?

«Těž škrze takovéto věčné, maudré zákony, podle kterých slunce, měsíc i hvězdy světu běh vymeřený mají, a působí ve světu čas noc i den, zimu i leto. Ustavičná proměna a rozmanitost, tak že ani dwa věcí sobě

rowných není, a předce vždy na rovné příčiny rovnaké následky, a co odkud přišlo, tam se navracuje zase.»

263. Gako je dle toto řízení Boží gmenovitě na člověka a geho los wztahuge?

«Toto řízení Boží wztahuge se na člověka tak:

1. Že Bůh celé lidské pokolení vždy k většij do-
konalošti vede.
2. Že i život a los gednoho každého člověka tak
řídí, gako to geho časné i věčné štěstí wnhle-
dáwá. Mat. 6, 25—30.»

264. Když Bůh tak o lidské pokolení pečuge, načže dopaujiti na nás rozličná šaužení, hlad, nemoce a t. d.?

«Bůh musí mji při tom své příčiny, nebo:

1. Šaužení slauží k pocwičenj lidí we mnohých
ctnostech, a vede ge k dokonalošti.
2. Šaužení upomjná nás, že w tomto životě úplné
šťěstí hledati nemáme, a
3. Bůh klade zlému cíle, aniž gest wšsecko tak zlé,
gako se nám býti zdá. Š král Dáwid wznáwá,
že gest mu to k dobrému poslaužilo, když pobyl
w šaužení, aby se naučil ustanowenjm Páně w
Žalmu 119, 71. a Pawel ap. w listě k Žid. 12, 5:
«Synu můg, nepohrdeg káznj Páně, aniž sobě
štršfeg, když od něho trestan býwáš. Nebo toho
miluge Pán, toho tresce a šwihá každého, kte-
rého za syna přijma.»

265. Načže ale dopauštj hřjchy, které lidí neshťastnými činj?
Bůh dal člověku swobodnau wůli, rozum a zákon.
Kdyby člověk nemohl zle činiti, nemělby žádné ctnosti,
když dobře činj; ctnost záleží w bogi a wjtěžitwj nad
zlým, a to ge bog wýborný, pro který gest odložena
koruna šprawedlnosti; II. Tim. 4, 7. 8.»

266. Pročže ale spravedlivý Bůh dopaujítj, aby se dobrým zle, a zlým dobře wedlo na světě ?

«Gen velmi zřídka je to stává, a stávali je, tedy štěstj zlým slauží k gegich zkáze, neštěstj ale dobrých wede k štěstj. Tak svědčí král Dáwid w Žalmu 37, 25. «Mlad gšem byl a zstaral gšem je, a newiděl gšem spravedlivého opuštěného, ani semene geho žebrati chleba»; a w Žalmu 37, 1, 2, 10. «Nehněweg se přičinaw zlostinjku, a nechtěg záwideti těm, kteříž pássi nepravost, nebo gako tráwa náhle podiati budaw. Po malé chwjli bezbožnjka nebude, a pohledjš na mjsto geho, aní ho giž nenj a t. d.»

267. Ale předce dopaujítj, že spravedlivý trpj, a winný má pokog ?

«To je prawda w bjdném žiwotě často stává, ale přigde čas, kde Bůh odplatj gednomu každému podle skutků geho wěčnau sláwau a ctj dobrým, ale trápenjm a litostj každé dušsi člowěka činjnjho zlé. Než i w tomto žiwotě často i wina i newinnost přediwně na světlo přichodj, a zaslaužené odplaty dosahuge, poněwadž wšseliký skutek Bůh přiwede na saud a každau wěctagnau, buďto dobrau, buďto zla, —» podle poslednjch slow knihy Kazatel.

268. Gakowé gest tedy wůbec toto řízenj Božj ?

1. «Dno gest wšseobecné, to gest na wšsecko stwořenj a wšsecky geho přjhody je wztahujcij.
2. Dno gest spravedlivé, maudré a dobrotiwé, wšsich štěstj napomáhajcij.
3. Nepochopitedlné, schopnost a rozum lidský přewyššujcij. Řim. 11, 33.»

269. Gako my tedy Boha za wšsecko to gmenujeme ?

« Za to za všěcho geg gmenugeme celého swěta neywynš-
šjim Pánem, a našjim neylasřawěgšjim Dtcem. »

270. Proč geg gmenugeme našjim Dtcem ?

« Proto, že nám a celému stworěnj dáwá žiwot i udr-
žuge, ano i o nasse časné i wěčné štěššj lasřawě pečuge,
a to beže všěch našjch zásluh, ba práwě při všj našj
nehodnosti a newděčnosti. Mat. 5, 45. »

271. Co gsme mu za to powinni ?

« Za to za wšěcho powinni gsme gemu negen děkowati
a gemu poslušni býti, ale také i w něho daufati, a
wšěcho dobré od něho očekáwati, ne gináce, než gako
dítky od swého milého otce. »

Druhý článek wšseobecné wjry řěšřanské :

D Wykaupenj.

272. D gakém wykaupenj gedná tento článek ?

« D našsem wykaupenj ; o wykaupenj pokolenj lidského. »

273. Kdo pak nás wykaupil ?

« Wykaupil nás sám Syn Božj Kristus Gežjš, a proto
je našjim Wykupitelem a Spasitelem gmenuge. »

274. Čjm pak nás wykaupil ?

« Ne zlatem ani stříbrem, ale celým swým žiwotem a
smrtj. »

275. Dd koho a čeho nás wykaupil ?

« Wykaupil nás z moci bludu a hřjchu, anebo dábla a
pekla. »

276. Co gest hřjch ?

« Hřjch gest přěšřaupenj zákona Božjho. 1. Jan. 3, 4. »

277. Kolikónájobným způsobem přestupujeme zákon Boží?
 «Trogim, totiž: zlým pomyslením, zlým promluvením a zlým činěním, anebo srdcem, slovem a skutkem.»

278. Odkud pochází každý hřích?
 «Každý hřích pochází ze srdce, nebo ze srdce pocházejí zlá myšleni, vraždy, cizoložství, smilstvá, krádeže, křivá svědectví, rouhání a t. d. praví Pán u Mat. 15, 19.»

279. Gakové gest tedy w tomto ohledě srdce člověka?
 «Ono gest vždyj wje k zlému, než k dobrému náchylné, anebo každý člověk má o narození žádosti k zlému jobě přivtělené. Tak svědčí o sobě samém Pawel Ap. «Wjmí zagisté, že nepřehývá we mně (to gest w těle mém) dobré, nebo chťenj hotové mám, ale bych wykonati mohl dobré, tohoť nenalezám: neboť nečinjm dobrého, kterěz chci, ale činjm ono zlé, gehož nechci. Řim. 7, 18, 19., a Gal. 5, 17.»

280. Gako se tato přirozená náklonnost k zlému gmenuge?
 «Ona se gmenuge dedičným, anebo přirozeným hříchem.»

281. Proč se ona tak gmenuge?
 Proto, poněwadž gsme gi od prwnjch rodičů nassjch zdědili, a že se s dítětem rodj. «Nebo srdce lidského myšlenj zlé gest od mladosti geho,» svědčí I. Mogg. 8, 21.

282. Gaková pokuta na každý hřích nasleduge?
 «Na každý hřích nasleduge buď přirozená, buď přisauzená pokuta.»

283. Které gsau přirozené pokuty hřjcha?
 «Takové gsau: nepokog svědomj, tělejně zlé následky, ztráta cti, lásky a důvěry u lidj.»

284. Které gjan ale přisauzené?

«Přisauzené gjan buď od Boha, anebo od lidj, sřrže wrchnosti, a ty prwnj buď časné, buď wěčné, anebo obě spolu, totiž i časné i wěčné. «Odplata za hřjch gest smrt, ale milost Božj gest žiwot wěčný w Kristu Gežjssj Pánu našsem. Řjm. 6, 22.»

285. Od čeho nás gesttě Kristus Pán wykaupil?

«Od bludu a pŭwěry, gakož psáno gest, wšicni my gako owce zblaudili gjme, a nenj rozumného, ani kdoby hledal Boha. Izai. 53, 6. a Řjm. 3, 10.»

286. Geli blud a pŭwěra něgakowé neskřtěstj?

«Blud a pŭwěra-we wěcech náboženstwj ge weliké nekřtěstj, nebo ona ge mráfota tam, kde člowěf neywjce šwětla a prawdy potřebuge.»

287. Gako nás Kristus Pán od tohoto bludu wykaupil?

«Tak, když nás naučil Boha znáti, přikázanj geho plniti, a zlým žádostem odporowati.»

288. Zdali gjme ale předtjm otroci byli, že nás wykaupiti musel?

«Dwšsem, a neyhoršj otroci, nebo kdo komu tělem i dušj slaužj, toho otrokem gest. «Amen, prawjm wám, že každý, kdo činj hřjch, služebnjf gest hřjcha, proto gestliže wás syn oswobodj, práwě šwobodnj budete, řekl Pán u Jana 8, 33, 96.»

289. Načže nás ale wykaupil?

«Nato, aby sme ne hřjcha, bludu a dábla, ale geho služebnjci byli, a tak přišli k šwobodě sláwy synů Božjch, k Řjm. 8, 21.»

290. Gako geg ale gesttě nazýwáme?

«Nazýwáme geg gesttě i našjmu Spasitelem proto, že

nám cestu spášení ukázať, kdož pravý u Pana Cw. 12, 26 : «Slaužili mi kdo, následuajz mne, a kdež gsem gá, tuť i můg služebnjf bude.»

291. Gako gejšťe Krista Pána gmenugeme?

«Gejšťe geg gmenugeme i našjim smjrcem a prostřed-njsem.»

292. Kdo ge smjrcem a prostřednjf?

«Ten, který mezi rozdwogené stránky pofog a smjřenj uwede, anebo ge poměřj.»

293. Které rozdwogené stránky je tu rozuměaj?

«Bůh a lidšfě pokolenj.»

294. Zdali mezi Bohem a lidšfjm pokolenjm nepřátelstwj bylo?

«Bůh byl sice wždy Otcem lidšfěho pokolenj, ale toto je od něho wzdálilo. 1. Pet. 2, 25.»

295. Gako je wzdálilo lidšfě pokolenj od Boha?

«Tak, že zawrhlo geho službu, a slaužilo modlám, dáblim a hřjchu.»

296. Gako tedy smjřil Kristus Pán swět s Bohem?

«Tak, že geg zpátky k Bohu přivedl, naučil geg Boha znáti, a plněnj wůle geho za swé ištěštj powažowati, gako pišfe Ap. Pawel II. Kor. 5, 18. 21. «Bůh smjřil nás je sebaw: nebo toho, kterýž hřjchu nepoznal, za nás učinil hřjchem, abychom my učiněni byli sprawedlnostj Božj w něm.»

297. Gako tomu rozumjš, že Kristus Pán umřel za nás?

«Kristus Pán umřel newinně smrtj hřjšnjka nám k dobrému, aby wšsečo, co pro nás učinil, křwj swau potwrdil a zapečetil, anebo gakožto swěděčj 1. Pet. 2, 24. «Kterýžto hřjchu naše na swém těle wnesl a dřewo, abychom hřjchum zemřauce, sprawedlnostj živi byli.»

298. Zдалиž tedy nesmjme giž swobodně hřěssiti, když Kristus umřel za nás?

«Uchoweg Bůh, aby sme tak smýssleli. Kdo tak smýssli, ten si posměch strogj z Krista, a rauhá se smrti geho.»

299. Gakowýže tedy máme užitek z této smrti Krista Pána?
«Ten, že nám ge sfrze smrt Krista P. swobodný přístup k milosti Božji a životu wěčnému otewřen. Rjm. 6, 20—23.»

300. Které gest ale wlastnj gméno tohoto nasseho Wykupitele?

«Wlastnj gméno geho gest Gežjš Kristus.»

301. Co ono wlastně wyznamenává?

«Gežjš, anebo Gezus ge židowské slovo, a znamená wyswoboditele a pána. Kristus ale gest řecké slovo, pomazaného, wyznamenáwagjci.»

302. Co ale znamená Mešias?

«Mešias gest w židowské řeči, co Kristus w řecké, totiž pomazaný král, poněwadž králowé olegem pomazání bhwagi, když králowstwj přigjmagj.»

303. Zдалиž i Pán Gežjš byl králem, že se takto gmenuge?

«On byl ten sfrze proroků oznámený Mešias a král, ale králowstwj geho nenj z tohoto swěta, nebo ono ge duchownj králowstwj. Jan. 18, 36.»

304. Kteréže ge toto duchownj králowstwj?

«Duchownj králowstwj Krista Pána gest cirkew křesťanská, kterau on duchem a učenjm swým spravuge, a s nj gest až do skonání swěta. Mat. 28, 20.»

305. Gako se gessťe často gmenuge Kristus Pán?

«Gmenuge se gessťe i beránkem Božjm, pro swau tichořt, trpěliwost a newinnořt, kterau we swém životě i při smrti proukázal. Jan Ew. geg gmenuge Slowem, proto, že on wůli a slovo Božji osobně predstawuge, a on sám

je často i Synem Člověka, podle tehdejšího způsobu mluvenj, nazývá, co ge tolik, gafo : gá.»

306. Kdo byl ale Kristus Pán ?

«On byl syn Boží / podle svědectwj Mat. Ev. 16, 15, 16. «Ty dj gim Gežjš : Wy pať kým mne bñti pravjte? Ty odpowěděl Šimon Petr? Ty gñi Kristus, ten Syn Boha živého.»

307. Proč se on Synem Božjim gmenuge ?

«Proto že, Bůh byl we zvláštnjm smyslu geho otcem, který geg posvětil a poslal na svět / a gest s njm w taf blížtém spogenj, gafo otec se synem. Jan. 10, 30. «Gá a Dtec gedno gme.»

308. Kde se pať narodil Kristus Pán ?

«On se narodil w Betlémě Judově za dnů Herodesa krále Judského, a Augusta cjsaře římského.»

309. Z koho se narodil ?

«Narodil se z Marie panny rodem z Nazaretu.»

310. Kteraf se to stalo, že se w Betlémě narodil ?

«Wyšlo poručenj od cjsaře Augusta, aby se každý w onom městě zapsati dal, odkud rod geho pocházel. Proto se vybrala Maria se swým wěřencem Jozefem z Nazareta do Betléma města, poněwadž byli oba z rodu Dawida krále, který z Betléma pocházel : a na této cestě w betlémských geslech narodil se Kristus Pán, Ev. Luf. 2, 1. 7. a podle proroctwj Mich. 5, 1. 2.»

311. Které gsau neyznamenitěgšj příběhy Krista Pána ?

«Mudrci od východu přišli, aby mu poklonu učinili a dary dali. Mat. 2.»

«Při wázce neo úwodě matky od pobožného Simeona přigal požehnánj. Luf. 2.»

«W druhém roce utjkal do Egypta před Herodesem. Mat. 2.»

«We 12tém roce otazował se w chrámě Jeruzalémském učených. Luk. 2, 41. 52.»

«W 30tém rofu začal učiti, a wywolil učedlnjku, w kterém čase genu Jan křtitel, syn Zachariáše kněze, pomáhal a cestu připravował Luk. 3, ano geg i pokřtil w Jordaně. Mat. 3, 13.»

«W 33tém roce byl od Pontského Piláta a wrchnosti židowjše odsauzen i ukřižowán; ale třetjho dne wstal z mrtwých.»

«Potom wstaupil do nebe, a w 10tý den na to ješlal učedlnjkům Ducha swatého.»

312. Kdo wypjal obšjrněgi geho žiwot?

«Wšickni Ewangelištwé.»

313. W čem záležel geho žiwot na zemi?

«W tom, že chodil po židowstě fragině i okolitých končinách, učil, doře činil a pomáhal zwláště nemocným bez rozdjlu náboženstw, přitomi mnoho podstaupil ustáwánj, newděčnosť, utrhanj a pronásledowánj, zwláště od biskupů, farizeů a zákonnjků židowstých.»

314. Co to byli za lidé?

«Tak se gmenowali gisté spolky učených Židů, kterj osobitný žiwota způsobj wedli, s wýkladem Pisma sw. se objrali, a něgakau zwláštňj swatost i přednost si nad ginými osobowali.»

315. Proč právě tito pronásledowali Krista Pána?

«Ze záwisti a pomsty, proto že gich čašto we swém učenj káral i zahanbowal.»

316. Gako učil Kristus Pán?

«On učil neywjce sřrže podobenstw.»

317. Co gejt to podobeništjw?

«Podobeništjw gejt takowá prawda, která je w obrazech, z přjrodu neb obecného žiwota wzatých, předstawuge.»

318. Powěz některá takowáto podobeništjw a gegich prawdu?

«Wyssel rozšewáč, aby rozšjwal sjmě na roli své a tu gedno padlo na škálu, druhé na cestu, třetj mezi trnj a čtwté w zem dobruu. Mat. 13, 2.»

319. Gafau prawdu toto podobeništjw předstawuge?

«Ono předstawuge neybljže tu prawdu: že ze šlowa Božjho mnoho sice zhyne a málo které užitek přinese, ale které přinášj, to neje užitek welmi hogný, krásný a wzácný.»

320. Gafowé geště znáš podobeništjw?

«D milošrdném Samaritánowi. Luf. 10, 30.»

321. Co učinil tento Samaritán?

«Smilowal se nad gednjm od lotru raněným člověkem, který nebyl geho náboženštjw.»

322. Co ono učj?

«Ono učj, že náš bližnj, kterému milošrdeništjw profázati máme, gejt každý neshťastný člověk.»

323. Co geště za podobeništjw znáš?

«D dělncjch na winici. Mat. 20, 1. 16.»

324. Gafé gejt toto podobeništjw?

«Hospodá zaplatil tak těm, kterých za wčasj, gako těm, kterých pozdě na swau winici powolal.»

325. Gafau prawdu ono obsahuge?

«Prawdu o swobodné milošti Božj.»

326. Dznam geště některá podobeništjw?

«D štracené owci, Luf. 15; o Farizeowi a Publifánowi, Luf. 18; o boháci a Lazárovwi, Luf. 16; o swatbě králowšké a welifé wečeři; o nepravém šfafaři; o marno-

tratném synovi; o břevnu a mrvě; o dobrém pastýři; o desíti hřivnách, a o desíti pannách, i giná mnohá krásná podobenstwj.»

327. Gafowé geště diwy, totiž diwné skutky mocj Božj činil?
«Neypamátněgšj diwy geho byli následugjci :

1. W Kane Galilegšké proměnil wodu na wjno. Jan. 2.
2. Málíčko chleby a rybčkami nasýtíl 5000 lidu. Jan. 6, 5.
3. Slepému od narozenj zrak nawrátíl. Jan. 9.
4. Přjtele Nazara, mládence z Naimu a dceru Jaira knjžete z mrtwých wzkřšsil. Jan. 11, Luf. 8, a Mark. 5.
5. U rybnjka Bethesda člowěka od 38 let nemocného uzdrawíl. Jan. 5.
6. Mnohým slepým zrak, hluchým sluch, němým řeč, sflakem poraženým a rozličným nemocným zdrawj přinawrátíl.
7. Učedlnjky w bauři mořské ochránil, moře utjšsil a giné mnohé.»

328. Připomeň některé zvláštnj prawdy geho učenj?

1. «Naučil lidj Boha, gako neydoxonalegšjho ducha, a wššech lidj otce znáti i w něho daušati. Jan. 4, 24. a Mat. 6, 25, 34.
2. Naučil nás práwě se modliti. Luf. 11.
3. Ukázal neywěššj přikázanj, totiž lásku. Mat. 22.
4. Kázal nepřátely milowati. Mat. 5, 43. 44.
5. Ustanowil křest sw. a wečeři Páně. Mat. 26.
6. Předpowěděl zkázu Jerusálema. Luf. 19.»

329. Kteřj byli neylepšj přáteli Krista Pána?

«Neylepšj a neywzácněgšj geho přjtel byl giště geho wřstewnjš a pokrewnjš.»

1. Jan křtitel, syn Zachariáša kněze, pro svou pravdomluvnost ztátný w žaláři od Herodeja gestě za života Krista Pána. Mar. 6, 27. 2.; potom
2. Lazar z Betanie spolu i se svými sestrami Marij a Martau. Jan. 11.
3. Jozef z Arimatie, geden z rady židovské. Luk. 23, 50. 51.¶
4. Nikodem, knjze židovské, tagný přítel Krista. Jan. 3.
5. Mezi učedlnjky zdali je neymilegšj býti: Jan, Petr a Jakub. Mat. 17, 1.»

330. Kterj byli zegména tito učedlnjci?

1. «Šimon anebo Petr a
2. Ondřej, bratr geho, rodem z Bethsajdy při moři Galilegšém possli, oba rybáři,
3. Jakub,
4. Jan, bratr geho, synové Zebedeowi, též rybáři od moře Galilegšého,
5. Filipp, též z Bethsajdy Galilegšé rodem, gafo i
6. Bartoloměj, potom
7. Tomáš Didymus řečený, a
8. Matauš, celnj, anebo mýtnj, gináce Lewi řečený, syn Alfeí,
9. Lebeus i Taddeus, o němž málo známe,
10. Šimon Kananitšj,
11. Jakub Alfeí, jnad bratr Matausse, a
12. Židáš Isskariotšj t. g. z Isskariotu města z pokolenj Juda, syn Šimona, který Krista Pána zradil, a potom je oběšil. Luk. 6, 16.»

331. Kdo byl na geho mjsto zvolen?

«Matěj rodem z Betléma a učedlnj Šimona, lojem za Apóstola wvolený Skut. 1, 23—26.»

332. Co tedy Kristus Pán svým příchodem na svět dobrého vykonal?

«On založil to veliké království Boží, které je i nebeským královstvím gmenuge, genž gest církev křesťanská, Mat. 3, 2.»

333. Proč je nebeským gmenuge?

«Proto, že ono pravým křesťanům giž zde nebeské radosti podává a ge k nebi připravuge.»

334. Co gme za wšsecko to Spasiteli našemu powinni?

«Gako geho wykupenci, poddanj a služebnjci, powinni gme genu wšsecku poslušnost, čest, wděčnost a lásku dojmědčowati.»

335. Proč gme to powinni?

«Proto, že on nám a celému lidskému pokolenj svým životem a smrtj tu nejwětšj lásku a dobrodinj proukázal.»

Třetj článek wšseobecné wjry křesťanské:

D Poswěcenj.

336. D čem zuj tento třetj článek?

«D poswěcenj.»

337. Co znamená poswětiti?

«Poswětiti znamená něco od obecného života a užitku odděliti, k swatým wěcem připogiti a k swatým cjlům ustanowiti.»

338. Roho je tjká takowéto poswěcenj w tomto článku?

«Tu je poswěcenj tjká člowěka.»

339. Co tedy má podle tohoto článku při člowěku poswěceno býti?

«Dusje i tělo je wšseni způsobjnostmi a mocmi, a tak celý člowěk, gakožto chrám Ducha sw. Kor. 6, 19.»

340. Količ a gafe má duše lidšká wlastnošti ?

«Ona má dvě hlawnj wlastnošti, totiž : rozum a wuli.»

341. Kterak býwá rozum náš pošwěcen ?

«Rozum člowěka je pošwěcuge wišjim tjm, čím je ošwěcuge, wzdělává a k prawé službě Božj připrawuge, anebo, gako mluwil Pawel Ap. w Skut. Ap. 28, 18, když je otwřragj oči nasse, abychom je obrátili od temnošti k šwětlu, a z moci dábelšké k Bohu.»

342. Gako je ale wšle člowěka pošwěcuge ?

«Wšle člowěka je pošwěcuge wišjim tjm, čím je naklonuge k službě Božj a ke wšjemu dobrému, podle napomenutj II. Kor. 7, 1. Dčišřugmež je od wišelike posskwrny, pošwěcenj šwé w bážni Božj konagje.»

343. Kdo pač takto člowěka pošwěcuge ?

«To činj třetj osoba wěčneho Božjtwi, totiž Duch šwatý.»

344. Čjm a gako nás Duch šw. pošwěcuge ?

«Předewšjim škrze slowo Božj a šwátosti, potom i škrze šwatá wnuknutj, která w šrdci nassem powštawagj buď na hlas šwědomj, buď i škrze napomenutj dobrých přátelů a učitelů, ano i nepřátelů.»

345. Co gešt šwědomj ?

«Šwědomj gešt ta přjgenná neb nepřjgenná powědomost, která w nás následkem škutků nassjch powštawá, a takowé neymje šprawedliwé šaudj.»

346. Gakože nás tedy pošwěcuge Duch šw. škrze slowo Božj a šwátost ?

«Tak, když škrze náležité těchto darů Božjch užíwánj i mandřegšjmi, i lepšjmi se štawáme. Gal. 5, 16. Jan. 17, 17.»

347. Gafo jkrze jwědomj?

«Tak, když hlasem vlastního jwědomj k dobrému pozbužowání a před hříchem wystřihání býváme. Řjm. 2, 15.»

348. Gafo jkrze dobrá wnuknutj?

«Duch sw. to činj, že často i neyhoršj lidé sami od sebe na lepšj myšlénky přicházegj, a k naprawenj swému chuti dostawagj, gafo marnotratný syn.»

349. Gafo jkrze učitelj i nepřátele?

«Skrze gegich maudré, laškawé aneb i přjsné napomj-nánj a kázánj.»

350. Co gest tu nasse powinnoš?

«Tu gest nasse powinnoš, aby chom na djlo Ducha sw. w jrdecjch nassjch pozor dali, takowému jwěwolně a twrdosšigně neodpjrali, ale Duchu Božjmu, nás poswěcugjcmu, rádi se wěsti dali — nebo kteřj Duchem Božjm wedeni bývagj, ti gsau synowé Božj. Řjm. 8, 14. Ef. 4, 30. a Skut. Ap. 7, 51.»

351. W čem gesttě záležj djlo Ducha sw.?

«Dna záležj gesttě i w tom:

1. Ze smutné potěšuge. Řjm. 8, 16.
2. Sprostné wyučuge. Řjm. 8, 26.
3. Cirkew Kristowu řjdi a spravuge.»

352. Gafo potěšuge Duch sw. zarmaucené?

«Dn ge potěšuge mocj a působenjm slowa Božjho. Proto je i Utěšitelem gmenuge. Jan. 14, 16.»

353. Gafo wyučuge sprostné?

«Skrze swau zvláštnj pomoc při upřjmném hledánj prawdy a známošti Božj. Jan. 14, 16.»

354. Kteraf ale Duch sw. cirkew Kristowu řjdi a spravuge?

«Tak, že:

1. Dává gj věrné a způsobilé učitele ;
2. Zdržuge w čistotě slovo Boží a Svátosti ;
3. Zdržuge cirkew křesťanstau w jednotě wjry a lásky
I. Kor. 12, 12, 13.

355. Co mluwj Písmo św. o zásluhách a díle Ducha św. ?

« Ono mluwj :

1. Že Kristus Pán w životě Marie panny Duchem św. počat gest. Luf. 1, 30, 35.
2. Že Duch św. we spůsobu holubice wstoupil na Krista Pána. Luf. 3, 22. Skut. 10, 38.
3. Že on dáwal vždy dary své wtěcjm a prorokům, na příklad Alžbětě, Luf. 1, 41, Zachariášfowi, 67. a giným.
4. Wstoupil na apostoly, a pomáhal jim zvláštnjm spůsobem — tak gako i prwnjm křesťanům w rozšitování Ewangelium. »

356. Co pať wšsem lidem Duch św. uděluje ?

« Duch św. uděluje wšsem lidem rozličné dary a způsobilosti — gednomu méně, druhému wíce, rozděluje gednomu každému obzvláštně, gakž ráčj, ale wšsečo ke wšseobecnému dobrému. I. Kor. 12, 4—11. »

357. Co gest ale hřích proti Duchu św. ?

« Hřích proti Duchu św. gest zloštné, dábelské kazenj geho díla w srdcích lidských. »

358. Kterak se to stává ?

« Když kdo dobrá, swatá mjněnj, wnučnutj a ušilování lidská zloštně kazj a podwracj, a z toho dábelšťau radost má. »

359. Co prawj Pán o tomto hřichu ?

« Že každé rauhánj a každý hřích bude lidem odpustěn, ale hřích proti Duchu św. nebude odpustěn, ani

w tomto wěſu, ani w budaucjm, podle ſlow Ew. Mat.
12, 31 a 32. **H**

* * *

- **360.** Gaſowé učenj geſtě tato wjra wſſeobecná křeſtjanſká w
jobě obſahuge?

«Učenj :

o cjrkwí ſwaté ;
o hříchů odpuſtění ;
o těla z mrtwých wzkrjſſenj a
o životu wěčném. **E**

361 Co geſt cjrkw?

«Cjrkw geſt ſpolečnoſt lidj k gednomu wyznání wjry
přiſlauchajcjh.»

362 Co geſt cjrkw křeſtjanſká?

«Geſt ſpolečnoſt lidj Kriſta za ſwého Pána a Spasitele
wyznawajcjh, a we gméno Boha Otce, Syna i Ducha
ſwatého pokřtěných.»

363 Proč je wſſeobecnau gmenuge?

«Proto, že k tomu určena geſt, aby po wſſem ſwětě roz-
ſſjřena byla, gaſož prawil Pán : «A budeť kázáno
Ewangelium po wſſem ſwětě, na ſwědectwj wſſechněm
národům : a tehdaž přigde ſkonání **E** Mat. 24, 14. a u
Jan. 10, 16. ſlibuge tentýž Pán : «že bude geden ow-
činec a geden paſtýř.»

364 Zdaliž tedy wſſickni lidé budau někdy gedné wjry a row-
ného náboženſtwj?

«To ſe bezpochyby niſdy neſtane, poněwadž není nádege,
aby je lidé z ohledu ſwého ſmýſlenj we wěcech nábožen-
ſtwj kdy úplně jgednotili. **I**

- 365.** Kterakže se tedy cirkew křesťanská wšseobecnau stane?
 «Když wššicni lidé gednoho Boha, a kterého on poslal, Gežisse Krista poznagi a w něho uwěřj. Jan. 17, 3.»
- 366.** Co pať wšsecky křesťany při wšši gegich rozdjlnosti spogowati má?
 «Wšsecky křesťany má spogowati gedno toto společné wznánj wjry, totiž gedna wjra w Boha a Krista Spasitele, a společnost králowstwuj Božjho. «Ušilugje je zachowáwati gednotu ducha we swazku pokoge. Efez. 4, 3.»
- 367.** Kdo gest cirkwe této pán a hlawa?
 «Hlawa gegj žádnem může býti, než ten, kterhž gi založil a posud Duchem swým zprawuge, totiž Kristus Pán, gegj počátek i konec. Zgew. 1, 8. 21, 6. 22, 13.»
- 368.** Kdož pať gsau gegj zprawcowé?
 «Zprawcowé gegj gsau křesťanská kněžstwa, gakožto slugebnjci Kristowi a šafáři tagemstwuj Božjch. 1 Kor. 41. a rádné cirkewnj šhromážděnj i wrchnosti, podle Mat. 18, 15—20.»
- 369.** Gako se cirkew Kristowa gessťe gmenuge?
 «Lodičkau Kristowau a newěštau beránkowau.»
- 370.** Proč se lodičce Kristowě připodobňuge?
 «Proto, že i ona se na bauřliwém moři nalezá, gako ta, na které se Kristus Pán plawil. Mar. 4, 37.»
- 371.** Co se ale rozumj pod tauto bauřj?
 «To nebezpečenstwuj, w kterém se ona pro swé wnitřnj i zewnitřnj nepřátely nalezá.»
- 372.** Kterj gsau gegj wnitřnj nepřátelé?
 «Wnitřnj nepřátelé cirkwe křesťanské gsau wššicni gegj

newděčnj, bezbožnj, nepokognj a falešnj údomé a wyznáwači.»

373. Kterj ale gsau gegj zewnitřnj nepřátelé?

«To gsau nekřesťané, kterj negen učenj Krista zapjragj, ale i cjrkw geho podwratiti se usilugj.»

374. Gako je w tomto ohledě gmenuge?

«Cjrkwj rytěřugj, anebo bogugj.»

375. Menjli ale i wjtězj, aneb triumfugj cjrkw?

«Cjrkew Kristowa na zemi wždy gest bogugj, gen společnost osláwených křesťanů w nebesjch je triumfugj cjrkwj nazýwati může.»

376. Co gest ale swatých obcowánj?

«Swatých obcowánj gest newiditedlná společnost wšsich wěrných Božjch, o nichž Ap. Pawel II. Tim. 2, 19. pišse: «Znáť Pán ty, kterjž gsau geho.»

377. Máli se ale cjrkw nědy swého zahynuti obáwati?

«Cjrkew Kristowa, gako nědy lodička, w které Kristus byl, žádného zahynuti se co obáwati nemá, podle zasljbenj Páně: «že na skále založj cjrkw jwau, a brány pekelné nepřemohau gi.» Mat. 16, 18. a že s nj zůstane až do skonánj swěta. Mat. 28, 20.»

378. Gakého dobrodinj w této cjrkwi gessťe gako křesťané docházjme?

«W nj docházjme i hřjchů odpustěnj, nebo odpustěnj hřjchů sfrze gméno geho wezme každy, kdožby uwěřil w něho. Skutk. Ap. 10, 43.»

379. Co to znamená odpustiti hřjchy?

«Odpustiti hřjchy znamená winu, pokutu a zlé následky hřjchů vzdáliti, tak, gakoby nebyl zhřešil.»

380. Nemůželi wšaf Bůh zlý skutek cele zničití skrze odpustěnj?

«Zlý skutek zůstane wěčně zlým, a co se stalo zlého, wje se neodstane, ani dobrým nikdy nebude; ale následky hřicha může Bůh zmjrniti, anebo právě k dobrému obrátiti, i pokutu odpustiti.»

381. Kdo tedy hřichy odpauštj?

«Hřichy žádn, krom Boha, odpustiti vlastně nemůže, poněwadž žádn ani následky hřicha, ani geho pokutu od člověka hřjssného vzdáliti w stawě není; ale hřichů odpustěnj zwěstugj we gměnu geho wšem kagjcjm hřjssnjtům ~~zadřžani~~mi kazatelé a pastři duchownj při wečeři Páně.»

382. Gakým právem to činj?

«Oni to činj podle moci, která se moc kljčů gmenuge u Mat. 16, 19. a podle šlow Páně u Jan. 20, 22, 23. «A to powěděw, dechl a řekl gim: přigměte Ducha swatěho, kterýmžkoli odpustili byste hřichy, odpauštěgj se gim, a kterýmžkoli zadrželi byste, zadržáni gšau.»

383. Zdalž ale wšem hřjssnjtům zwěstuge se w gměnu Božjm odpustěnj hřichů?

«Odpustěnj hřichů skrze milost Boží si gen kagjcj hřjssnjci přiwlastniti mohau.»

384. Kterj gšau tito kagjcj hřjssnjci?

«Kagjcj hřjssnjci gšau ti, kterj hřichy swé před Bohem wyznagj, i olitugj, a život jwüg polepšugj. Nekagjcjm hřjssnjtům zadržáni gšau hřichowé až do gegich skutečného polepšenj.»

385. Kde ale odpauštj Bůh hřichy?

«Bůh sice hotow gest kagjcjho hřjssnjka na každém místě

a kdykoli přigati na milost, nejbližší ale příležitost k této milosti Boží podává se hříšníkovi při večeři Páně?

386. Proč zvláště při večeři Páně?

«Proto, že večeře Páně jest památka oběti smířeni za hříchy naše, a děje se, podle slova Páně, na odpuštění hříchů.»

387. Co ale mají nekagjci hříšníci očekávati?

«Nekagjci hříšníci mají na sebe časné i věčné pokuty očekávati. Řim. 2, 8. 9.»

388. Kterak Bůh ale třepe hříšníky?

«Bůh třepe hříšníky podle míry a váhy gegich winy. Hříchy z newědomosti zřídka třepe, nebo newědomost hříchu nečiní Jan. 9, 41.; tím více ale třepe hříchy schválně a ze zlosti vykonalé. Nebo tak čteme u Luk. 12, 47. 48. «Služebník, kterýžby znal vůli pána svého, a nebyl hotov, a nečinil podle vůle jeho, bit bude velmi; ale kterýž neznal, a činil věci hodné trestání, bit bude méně, a u Jak. 4, 17. Kdo umí dobře činiti a nečiní, hřích má.»

389. Který jest poslední článek wjry všeobecné křesťanské?

D těla z mrtvých wzkrýšsení a životu věčném.

390. Z kolik hlavních částek záleží člověk?

«Člověk záleží ze dwau hlavních částek, totiž z těla a duše.»

391. Co se stává s tělem lidským při smrti?

«Tělo lidské, jako každé tělo, při smrti zhnuje a w prach se obrátí. 1 Mogg. 3, 19.»

392. Zůstanouli těla lidská věčně w hrobě?

«Nikoli, nebo w den soudný ona wzkrjšená a k dušim
šwým připogená budou. 1 Kor. 15, 12—19.»

393. Zdaž takové tělo wstane, gaťové pochováno gest?

«Tělo toto gest gen pro tento šwět, a proto k budou-
cimu životu wstane tělo osláwené a genu přiměřené.
Rozjívá se porušitedlné, wstane neporušitedlné; roz-
jívá se nesličné, wstane sláwné; rozjívá se tělo tělesné,
wstane tělo duchownj. 1 Kor. 15, 42. 43. 44.»

394. Kdy se tedy toto wzkrjšenj a tato proměna státi má?

«Ta se stane w den soudný.»

395. Co gest den soudný?

«Den soudný gest poslednj den tohoto šwěta, w kte-
rémžto on zkonati a nowý na geho místo powstáti má.
Tak píše II. Petra 3, 13. «Nowého pak nebe a nowé
země podle zaslíbenj geho čekáme, w kterýchž spravedl-
nost přebývá.»

396. Co se gest stane, podle šwěductwj Bšem, w tento den
soudný?

«W tento den souditi bude Bán wšsecky národy země
Mat. 25, 31.»

397. Kdy se to stane?

«To newj žádn, gedině jám Buh. Mat. 24, 36.»

398. Gako ale přigde tento weliký a hrozný den?

«Tento den přigde, podle šwěductwj samého Krista
Bána, gako zloděg w noci, totiž když ho lidé neyméné
očekámati budou. Mat. 24, 37—44.»

399. Co se děge ale s dušj lidskau po šmrti?

«Duše lidská gest nešmrtedlný duch, která po šwém
wngjtj z těla hned do své věčné wlasti odchází.»

-400. Co nás w této wjře o nesmrtnosti dušje našj potvzrže?

«Potvzrže nás w nj :

1. Powaha ducha lidského, který, gačo duch rozumný, nic nemá, coby porušenj wzjti mohlo.
2. Powaha bytnosti lidské, tač daleko wšfečy giné twory přewyšugicj, a tač od nich rozdjlná, že gin ani we smrti rowná býti nemůže.»
3. Powaha lošu lidského na zemi, který šprawedlnosti božské přiměřený nenj, tač že mujj býti život, kde Bůh odplatj každému podle skutků geho.
4. Neywjce pač nás w nj potvzrugj mnohá a zřetelná šwědectwj o životu wěčném u samého Syna Božjho.

-401. Přednes nekterá!

«Sw. Jana Sw. 12, 26. Slaužjli mi kdo, nasleduž mne, a kdež gšem gá, tu i můg služebnjš bude.» Jan. 3, 26. Sw. Jan. 14, 25. «Gá gšem wzkrššenj i život; kdo wěřj we mne, byť pač i umřel, žiw bude» a giné mnohé o wěčném životu.»

-402. Gačowý pač bude tento wěčný život?

«Čačowý, že tu Bůh odplatj gednomu každému podle skutků geho, dobrým wěčnau sláwau a radostj w nebi, zlým pač wěčným trápenjm w pekľe. Řjm. 2, 6—11.»

-403. W čem buge záležeti wěčné blahoslavenstwj?

«Dno bude záležeti :

1. W dokonalejšj známosti Božj; w hleděnj na twář Božj, gačo se w Pšsmě jm. gmenuge. I. Kor. 13, 12. Mat. 5, 8.
2. W společnosti Kristá Gežjše a giných newinných blahoslavených dušj i angelů. Jan. 17, 24.
3. We šhledání se s našjmi milými. Jan. 14, 3.

4. W požiwanj takowých radošty, které ſi w tomto žiwotě ani předſtawiti nemůžeme. I. Kor. 1, 9.
«Čehož oko newjdalo, ani ucho neſlýchalo, ani na ſrdce lidſké newſtaupilo, to Bůh připrawil těm, kteříž geg milugj.»

—404. W čem bude záležeti wěčné trápenj?

«To záležeti bude:

1. We ſpolečnosti duchů zlých w pekle. Mat. 25, 41.
2. W uſtawičném hryzenj ſwědomj. Mar. 9, 43, 44.
3. W takowém trápenj, gaťowé ſe ani pomysliti, ani wypfati nedá.»

Třetj částka

Katechiſmu D. M. L.

Stce náš anebo Modlitba Páně.

—405. Čemu nás tato částka wyučuge?

«Dna učj nás dobře, anebo právě ſe modliti.»

—406. Mnoholi nám na tom záležj, abychom ſe právě modlili?

«Na dobré a prawé modlitbě welmi mnoho záležj, nebo zlá, neprawá modlitba ge horſſj, než žádná, a předce bez modlitby nemůže křeſťan býti.»

407. Znáſli ale, co to znamená, modliti ſe?

«Modliti ſe geſt, Bohu ſe nábožně přimlawati.»

—408. Co w ſobě obyčegně každá modlitba obſahuge?

«Každá modlitba obſahuge w ſobě obyčegně:

1. Oſlawowanj Boha, anebo přjmluwu,

2. Děkovánj,
3. Prosby a žádosti naše,
- 4i Závršku důvěrnosti a daušanj našeho. 1 Tim. 2, 1.»

409. Gafowá má býti každá modlitba?
«Každá modlitba má býti nábožná, wraucj, rozumná a daušanliwá.»
410. Kdo se modlj nábožně?
«Nábožně se modlj ten, který při své modlitbě Božšťau moc a welikost ustawičně pred očima má.»
411. Kdo se modlj wraucně?
«Wraucně se ten modlj, který to i srdcem cjtj, co usty mluwj.»
412. A kdo se modlj rozumně?
«Rozumně se ten modlj, který tomu i rozumj a na to myslj, co se modlj.»
413. A kdo se modlj daušanliwě?
«Ten, který se s wjrau modlj, že Bůh geho modlitbu wyslyšj, gestli to gemu k dobrému směruge.»
414. Za které věci že se modliti máme?
«My můžeme Bohu gafowěkoli dobré a rozumné žádosti své předkládati, zwláště ale a neywjce máme geg za duchownj dary prositi, podle příkladu mladého Šalomouna, a podle napomenutj Pána: «Gledegtež neyprvé králowstwj Božjho a sprawedlnosti geho, ostatnj bude wám přidáno.» Mat. 6, 33.»
415. Mámeli se ale gen sami za sebe modliti?
«Křesťanská láska to wyhledává, abychom se negen sami za sebe, ale i za své bližnj modlíli.»

— 416. Za kohože se obzvlášť modliti máme ?

«Máme se především modliti za krále a vrchnosti, za církev i obec, za vlast a národ, za naše rodiče, děti, přátely i nepřátely, podle napomenutí 1 Tim. 2, 1. 2. 3. «Napomínámť pať, aby především činěny bývaly poforné modlitby, prosby, žádosti a dťkúčiněnj za všěcky lidi, za krále i za všěcky w moci postawené; abychom pofogný a pohodlný život wedli we wšj pobožnosti a šlechetnosti; nebo to gest dobré a wzácné před Spasitelem našjím Bohem. Mat. 5, 44.»

— 417. Na kolikonášobný způsob že se modliti můžeme ?

«Modliti se můžeme dwognášobným způsobem, totiž: řdyž modlitbu našj žiwau řečj, neb zpěwem wyslowu-geme, aneb řdyž se gen w duchu a srdci modljme.»

— 418. Menjli to tedy giž dost dobrá modlitba, která se toliko ustry děge ?

«Takowauto modlitbu sám Pán náš marnomluwnau a pohanskau nazývá u Mat. 6, 7. «Modléce se pať, nebudte marnomluwnj gako pohané, nebo je domnj-wagj, že pro smau mnohomluwnost wyslyššáni budau.»

— 419. Častoli se modliti máme ?

«Daniel prorok se třikrát přes den modljwal, a Pán náš prawil, že se wždycky modliti šlussj. Luf. 18, 1. a Dan. 6, 10.»

— 420. Co tjm rozuměl Kristus Pán ?

«Že se řdykoli a řdecoli modliti, přitom w modlenj pilnj a stálj býti, wůbec pať w pobožnosti horljwj býti máme.»

— 421. Předce ale řdy se modliti máme ?

«Máme se wždy modliti, řdykoli nás k tomu přjhodnost

času, potřeba, přiležitost, anebo nábožná žádost srdce našeho táhne.»

422. Magili wšak modlitby naše dlouhé a často opěťované býti?

«Pánu Bohu nezáleží na tom, gať dlouhá, ale gať nábožná gest naše modlitba, aniž časté opěťování té gisté modlitby gedno za druhým potřebuge, gen když se to tať děge, gaťo Pán náš, který se třikráte tuž řeč řkage modlil. Mat. 29, 44.»

423. Komuže se ale vlastně modliti máme?

«Modliti se nemáme žádnému ginému, kromě gedinému a pravému Bohu Otci, Synu i Duchu sw. Mat. 4, 10.»

424. Wysłlyšili ale Bůh naše modlitby?

«Bůh modlitby naše owšem wyslychá, a wšak naše powinnost gest se modliti, wyslyšenj ale modlitby Bohu zanechati.»

425. Snad nám ale Bůh i bez modlenj dá, co potřebugeme?

«Bůh nám sice i bez modlenj dáwa, co potřebugeme, ale modlitba gest nám samým welmi užitečná i potřebná.»

426. Proč ge tedy modlitba taťto nám potřebná?

«Proto :

1. Poněwadž Bohu na tento způjeb swau uznałost a wděčnost doswědčiti můžeme.
2. Poněwadž wraucj modlitba pozdwihuge, potěšuge, wzděława a posilňuge ducha našeho i srdce naše.
3. Poněwadž nám modlitbu i slowem i přjkladem Pán náš poraučj. Luf. 22, 40. 46.
4. Poněwadž to i sám Bůh od nás, a sice nám k dobrému, wyhledawa, podle slow Žalmu 50, 15. «Wzýweg mne w den sauženj, wytrchnu tě, a ty mne budeš chwáliti,» a u Mat. 7, 7—11.

«Prošete, a budeť wám dáno; hledajte, a naleznete: tlučte, a budeť wám otewřžno a. t. d.»

427. Kdo tedy modlitbu zanedbává a potupuje, co ten činí?

«Ten hřeší proti Bohu neposlušností, newděčností a pyšau, sám sobě škodí, a nehodným je stává toho práwa, které sám jediný člověk na zemi požívá, že Stvořitele swého zná, a k němu jako k otci, kdykoli se přiblížiti může.»

428. Co ale geště z ohledu modlitby zachowáwati sluší?

«Máme to zachowáwati, abychom při modlitbě i tělem swým uctiwoť a pořoru dořwědčowali, Luf. 22, 41. přitom pať si k modlitbě přjhodné místo zvolili. Mat. 6, 6.»

429. Která geť pro nás křešťany neyzwlášťnějšj modlitba?

«Otče náš, aneb modlitba Páně.»

430. Proč tato modlitba geť pro nás neyzwlášťnějšj?

«Proto, že ona pochází od samého Krista Pána, kteréť totiž on sám uředlnj swé naučil, když geť za to prošili.

Mat. 6, 2—19. a Luf. 11, 2—4.»

431. Na kolik částek je dělj tato modlitba?

«Dna je dělj na tři částky, a sice na přjmluwu, jedem prořeb a záwirku.»

432. Gako znj tato přjmluwa?

Otče náš geňž gfi na nebesjch.

433. Proč je Bůh w této přjmluwě Dcem gmenuge?

«Proto, že on wšsečo, co na swětě geť, stwořil a udržuje, a my wšsecky naše potřeby ne gináče od něho očekáváme, než gako djetky od swého milého otce.»

434. Proč tu stojíš ale «Otče náš»?
 «Proto, že Bůh gest otcem všech lidí, a my se tedy k němu v této modlitbě je všemi a za všechny přimlouváme.»
435. Proč pak tu říkáme: «jež si na nebesích»?
 «Tím Boha od zemských otců dělíme, a jeho nevyšší moc a slávu vyslovujeme, jakož Izaiáš praví: «Nebe gest mi stolice, a země podnože noh můjch 66, 1.»
436. Co na tuto přimluvu v modlitbě Páně nasleduje?
 «Na ni nasleduje sedem proséb.»
437. Zač prosíme pána Boha v těchto prosbách?
 «V prvních třech geg prosíme za samé duchovní věci, ve čtvrté za tělesné, v ostatních za odvrácení zlých věcí.»
438. Která gest první prosba?
 «Posvět se jméno tvé.»
439. Či jméno má tu posvěceno býti?
 «Jméno Otce našeho, kterýž v nebesích gest, jméno Boží.»
440. Co tu znamená jméno Boží?
 «Tu jméno Boží znamená vlastně samého Boha, a všechno, co se podle druhého přikázání Božího na něj vztahuje.»
441. Co znamená ale jméno Boží posvětití?
 «Jméno Boží posvětití nic jiného neznamená, než Boha samého srdcem, slovem i skutkem oslavovati.»
442. Kdož tedy zneuctuje a posvěruje jméno Boží?
 «Ten, kterýž vjru a náboženství o čest, lásku připravuje.»
443. Co tedy prosíme od Boha v první prosbě?
 «Aby Bůh, a s ním celé náboženství všudy ctěno a zvelebeno bylo. «Hospodina samého posvěcujte, on buď se bázeň vaše i strach váš. Izai. 8, 13.»

444. Kterak zni druhá prosba modlitby Páně?
«Přigď královstwj twé.»
445. Co prosjme w této prosbě?
«Tu prosjme, aby královstwj Božj k nám přišlo.»
446. Které gest to královstwj Božj?
«Královstwj Božj gest sice celý swět, tu se ale duchownj královstwj Božj rozumj.»
447. Kteréze gest tedy toto duchownj královstwj Božj?
«Duchownj královstwj Božj gest společnost wšech těch, kteří skrze Krista Gežjše ke znalosti prawdy přišli, w něho wěřj a přikázanj geho plnj. K Rim. 14, 17. 18. «Královstwj Božj není pokrm a nápoj, ale spravedlnost, pokoj a radošt w Duchu sw. Kdo w tom slaužj Kristu, milý gest Bohu, a lidem přjgenný.»
448. Gakože tedy toto královstwj Božj k nám přichází?
«Tak, kdýž se počet bohabögných lidj a prawých křesťanů rozmnožuge mezi námi, počet ale bezbožných lidj umenšuge.»
449. Proč za to Boha prosjme?
«Proto, poněwadž společnost s lidmi bezbožnými ge peklo na zemi, a gen w královstwj prawdy a ctnosti štěstj a prawá swoboda přebývá: poznáte prawdu, a prawda wás wyswobodj. Jan. 8, 33.»
450. Geli ale dost na tom, kdýž se gen za přjchod královstwj tohoto modljme?
«Nikoli, ale každý má k tomu slowem i skutkem dopomáhati, aby toto Božj královstwj k nám we skutku přišlo, ašpoň se u nás rozmáhalo a rozšřřowalo, (na-proti pak tomu královstwj dábla umenšřřowalo).»

- 451. Třetí prosba která gest?

«Buď vůle tvá jako w nebi, tak i na zemi.»

- 452. Co prosíme w této prosbě?

«Prosíme to, aby lidé s takowau ochotností a radostí vůli Boží plnili, jakož je to na nebi děje.»

- 453. Proč za to pána Boha prosíme?

«Proto, že když se vůle Boží plní, i lidskému štěstí se napomáhá. «Svět hyne i žádost jeho, ale kdo činí vůli Boží, ten trvá na věky, (toho štěstí se stálé). 1 Jan. 2, 17.»

- 454. Pročže se ale gešitě dle vůle Boží říjiti máme?

«Proto :

1. Je on gest našim nejvyšším panovníkem, kterého vůli plniti powinni jsme i jako lidé, i jako křesťané, i jako děti Boží.

2. Je jen tak může to království, za které w druhé prosbě prosíme, k nám přigiti, když činíme vůli Otce nebeského. «Ne každý, kdož mi říká: Pane, pane! wegde do království nebeského, ale ten, kdož činí vůli Otce mého, kterýž w nebesích gest. Mat. 7, 21.»

- 455. Čtvrtá prosba která gest?

«Chléb náš vezdejšíj dej nám dnes.»

- 456. Co se tu rozumí pod gménem chleba?

«Wšedko to, cokoli k vezdejšíj potřebám našim a tělesné žiwosti přináležj.»

- 457. Proč se ale modlíš : «Chléb náš?»

«Chléb náš žádáme proto, poněwadž jen našj, to gest špatwedliwau žiwost mji chceme. Chléb kradený a nepravě nadobudnutý není náš chléb, ale laupež.»

458. Když si sami chleba wyrobiti můžeme, nač geg od Boha projjme ?
- «Poněwadž wšedko to, co from práce k zaopatřenj žiw-
nosti přináležj, od Boha očekáwáme. «Darmoť gest
ráno wstáwati, i dlanho sedati, a gisti chléb s bolestj,
poněwadž Bůh dáwá milému swému i sen.» Žalm. 127, 2.
«Gá sem šitjpil, Apollo zaléwal, Bůh ale dal zrušt.
A protož ani ten, kdo šitěpuge, gest něco, ani ten, kdo
zaléwá, ale Bůh, který zrušt dáwá. I. Kor. 3, 6. 7.»
- 459. Tak tedy i bez práce máme od Boha žiwnost očekáwati ?
- «Bůh při práci a z práce člowěka požehnáwá. Leniwý
a čas marnjčj člowěk nezašlaužj ani žiwota, ani chleba,
nebo kdo nechce dělati, aby také ani negedl, přikazuje
šlowo Božj. II. Tesj. 3, 10.»
- 460. Pročže ale gen na dnes chleba wezdegššjho projjme ?
- «Pán náš nekázal pečowati o zýtřegššj den, nebo dostií
má den na swém trápenj. Mat. 6, 34.»
- 461. Kterak to rozumjš ?
- «Tak, že kdo dnešnj den dobře wynaložj, ten giž tím
samým neylépe pečowal o zýtřegššj den.»
- 462. Začže tedy Boha w této čtwrté prosbě projjme ?
- «Tu projjme za požehnánj k našj každodennj žiwosti,
a ochráněnj nás při usilownosti našj o nedostatku a
hladu.»
463. Bátá prosba která gest ?
- «Odpušt nám naše winy, gaťož i my odpausštjme
wiinnjtům našjím.»
- 464. Zač projjme pána Boha w této prosbě ?
- «Tu geg za to projjme, aby nám winy, anebo hřjchy
naše odpustil.»

465. Potřebujeme-li my lidé takového odpustění hříchů?

«Důsem, a velmi potřebujeme. Nebo komu Bůh hříchů neodpustí, ten není s Bohem smířený, a má vždy pokutu Boží na sebe očekávat. «Protož blahoslavený gest ten člověk, genuž nepočítá Hospodin nepravosti jeho. Žalm 32, 2.»

466. Gafože ale my w páte prosbě za toto odpustění pána Boha prosíme?

«Tak, gafo i my odpaustíme winníkům nassim.»

467. Gestli my tedy winníkům nassim odpustiti nechceme?

«Tu sami proti sobě se modlíme nebo prosíme Boha, aby ani on nám hříchů a přestaupení nasse neodpustil.»

468. Ale snad předce nám Bůh i tak odpustí hříchů, gestli my neodpustíme nassim bližnjm.

«Zřetelná jsou slova Krista Pána u Mat. 6, 14 a 15. «Nebo gestliže odpustíte lidem pokléšky gegich, odpustí i vám nebeský Otec váš; gestliže pak neodpustíte lidem pádů gegich, aniž Otec váš odpustí vám pádů wasšich.»

469. Gafo pak máme bližnjmu odpustiti?

«Máme mu winu jeho upřímně a ze srdce odpustiti, tak, že za to, co nám ublížil, na něm nikdy pomstiti a wršiti se nebudeme, ano genu i dobře učiniti hotovi jsme. «Ne sami sebe mstíce, neymilejší, ale degte místo hněwu, nebo psáno gest: mně pomsta, gá odplatim, praví Pán. A protož lačníli nepřítel twüg, nařm geg, a žižnjli, deg mu piti: nebo to učině, uhlí řeřavé šhrneš na hlavu jeho. Ř Řjm. 12, 19. 20. Sněwegte se a nehřešte, slunce nezapádeg na hněwivost wasšj. Efez. 4, 26.»

470. Šestá prosba která gest?

«Neuvod nás w pokuŝŝenj.»

471. Co tu znamená pokuŝŝenj?

«Pokuŝŝenj tu wyznamenává každyu takowau pŕipadnoŝt, ŝkrze kterau naše newinnost a ŝtatečnost do nebezpečenŝtwj hŕjchu pŕichodj.»

472. Kolikonájobné býwá takowéto pokuŝŝenj?

«Dbyčegně dwognájobné, podle toho, gako ono buď od nás samých, anebo od giných pochodj.»

473. Gakowé gest to pokuŝŝenj, které od nás pocházi?

«Pokuŝŝenj od nás pocházegicj gŝau naše wlastnj zlé žádoŝti, které nás ke zlému wábj a ŝwodj.» «Kteržž pať chťj zbohatnauti, upadagj w pokuŝŝenj a w oŝjdblo, a w žádoŝti mnohé nerozumné a ŝkodlivé, kteréž pohŕižugj ŝidi w zahynutj a zatracenj. 1. Tim. 6, 9.»

474. Do pať pokuŝŝenj, které od giných pocházi, w čem záleží?

«To to záleží w tom, když nás zlj lidé ke zlému ŝwodj. 1 Kor. 15, 33: «Nedegte ŝe ŝwoditi, poruŝŝugjť dobre obnčege zlá rozmlauwánj.»

475. Zdaliz ale nás i sám Bůh do pokuŝŝenj uwéŝti může?

«Bůh žádného ke zlému nepokauffj, nebo ŝwatý gest.»
«Žádný, když býwá pokauffjn, neřjkeg, žeby od Boha pokauffjn byl, neboť Bůh nemůže pokauffjn býti we zlém, aniž také on toho pokauffj. Žak. 1, 13.»

476. Ale předce dopauŝŝtj na nás pokuŝŝenj?

«Ta pokuŝŝenj, anebo zkauffenj, která Bůh na nás dopauŝŝtj, newedau ke hŕjchu, ale ke ctnoŝti. Řřjž a nemoce, zármutfy a nedoŝtatek, a těm podobné odpornoŝti gŝau ŝŝkola řřžowá, ě našŝemu pocwičenj ŝlaužicj;

a žádati, aby on nám k vůli zážraf činil a nás wyšwobodil, když je sami wšfetečně do nebezpečněstwj wn-
dáváme.»

481. Menjli to sluffná wěc?

«Pán Gejzš řekl pokuffiteli u Mat. 4, 7. «Nebudeš
pokauffeti pána Boha šwého!»

482. Sedmá prořba která geřt?

«Alle zbaw nás ode zlého.»

483. Co prořjme w této poslednj prořbě?

«Tu prořjme, aby Bůh wůbec wšfedo zlé od nás
wzdálil, a udělil nám wšfe, což dobrého geřt.»

484. Koliknájobné ge zlé, které nás na tomto šwětě potkává?

«Ono ge čtwer-nájobné:

1. na duřši, 2. na těle, 3. na řtatku a 4. na po-
ctiwosti.

485. Co geřt zlé na duřši?

«Zlé na duřši geřt každý hřjch a řaždá nemoc ducha,
ano i zlé řwědomj, řalosti, řtarořti, řtrach i zaufánj.»

486. Co geřt zlé na těle?

«Zlé na těle gřau wšfedy nemoce a utrpěnj těleřná.»

487. Co geřt zlé na řtatku?

«To gřau řřkody a neřtětřj w hořpodarřtjwj a gměnj
nařsem.»

488. Co geřt ale zlé na poctiwosti?

«Takowěto zlé gřau wšfedu utrpěnj a řřiwody, které na
nařsem dobrém gměně, cti a powěřti newinně trpřjme.»

489. Nemáli tedy Bůh nic zlého na nás dopuřtiti?

«To by byla marná řádořt. W tomto řiwotě řáden
wšfehó zlého zbawen býti nemůže. Wšfehó zlého nás
gen řmrt pozbawj.»

490. Cože tedy w této prosbě projjme?

«Tu gen za to Boha projjme, aby nás, na kolik se to s geho wůli a s našjmu štěstjím srownává, před zlým chránil, a naposledy škrze blahoslawenau smrt wšseho zlého na věčnošt zprostiti ráčil.»

491. Gaťowá gest ale záwjrka modlitby Páně?

«Tvé gest králowštwj, moc i sláwa na věky, Amen.»

492. Co to znamená?

«To znamená, že my wšsečo toto od Boha, gaťožto od neymaudřegšjho a věčného zpráwce, dausanliwě očekáwáme.»

493. Co pať tjm šlowjčkem: A m e n, wyslowugeme?

«Amen znamená: gistě ať se stane, které šlowjčko gest gaťoby pečet wjry při modlitbě našj.»

III. Oddělenj.

Přjprawa ke Konfirmacii.

1. O swátostech.

1. Co gest swátost?

«Swátost gest takowé nařjzenj Kristowo, škrze které se nám zgewným a weřegným způsobem milost Božj podává.»

2. Gaťowé a kolik swátostj Kristus pán nařjčil?

«Kristus pán gen dvě swátosti nařjčil, totiž: křešt sw. a wečeři Páně.»

3. Kde a gako ge narjdlil?

«Křest jw. narjdlil před jwým na nebe wstaupenj, fdyž podle Ew. Mat. w poslednj kapitole řekl učedlnjům jwým: «Gduuce po wšem jwětě, učte wšsecky národy, křtjce ge we gméno Dce, Syna i Ducha jw.; učjce ge zachowáwati wšsecko, co gsem koli přikázal wám: a ai gá gsem s wami po wšsecky dny až do škonánj swěta.»

4. Kterak ale ustanowil Kristus pán wečeři Páně?

«Tuto ustanowil we čtwerť wečeř před jwým poslednjm utrpenj a smrtj, podle Ew. Luk. 22, 19. a 20.»

5. Gakowá se nám milost Božj při těchto swátostech podává?

«Skrze křest jw. přigjmáni býwáme do cirkwe křesťanské; skrze wečeři Páně ale býwáme w nj utwrzenj a s Bohem smjřeni. Dboge gest weliká milost Božj.»

6. Který gest ten widitedlný způsob při těchto swátostech?

«Při křtu swatém gest woda, kterau se křesťený poléwá; při wečeři Páně ale gest chléb a wjno, které se wějšejm srdcem, gako tělo a krew Kristowa, požjwá.»

1. D swátosti křtu swatého.

7. Co gest křest swatý?

«Křest jw. gest takowé naržzenj Kristowo, skrze které lidé do cirkwe křesťanské přigjmáni a k službě geho zawazowáni býwagj.»

8. Kterak se to děge?

«Ten, kdo pokřesťen býwá, pokropuge se na hlavě wodau we gméno Boha Dce, Syna i Ducha swatého.»

9. Proč se wody při křtu swatém užjwá?

«Woda gest obraz čistoty duchownj, na kterau křesťan přes celý swüg žiwot pozorowati má.»

10. Co geš to, že pokřešćen býwá we gméno Dce, Syna i Ducha swatého?
«To geš: že se zawazuje na wjru křešćanskau a s nj spogené powinnosti.»
11. Co se tedy od toho wyhledává, který pokřešćen býti má?
«Musj:
1. buď sám, aneb sřze pořádné zástupnjky swé wyznánj wjry křešćanské učiniti, a spolu
2. musj se i zawázati, že podle této wjry se w životě swém sřprawowati chce.»
12. Gako tedy podle tohoto křešć sw. w Břsmjch se nazýwá?
«Křešć sw. se nazýwá w Břsmjch sw. smlauwau dobrého swědomj s Bohem. 1. Pet. 3, 21.»
13. Co geš smlauwa?
«Smlauwa geš porownánj se zázawžkem spogené, které dvě strany mezi sebau učinily.»
14. Které gšau strany při křtu sw. smlauwu činjcy?
«Bůh gedna, a člowěš křešć přigjmagjcy druhá.»
15. Co sřibuge Bůh člowěku při křtu swatém?
«Bůh sřibuge, ano i hned podává člowěku wššeca ta dobrodinj a práwa, kterých křešćané w tomto i w bu-
daucjm životě požjwagj.»
16. Co sřibuge ale člowěš křešć sw. přigjmagjcy?
«Sřibuge a zawazuje se Bohu wěrně slaužiti přes celý čas života swého.»
17. Proč je wššac smlauwa dobrého swědomj gmenuge?
«Proto, že se i upřjmně konati, i swědomitě zachowá-
wati má.»
18. Kdo býwá obyčegně w cirkwi křešćanské křešćen?
«Obyčegně je křešćj djšky hned po swém narozenj.»

19. Ale wšak takowáto nemluwnátká nemožau šmlauwu činiti?

«To činj mjsto nich gegich tak řečenj křestnj rodičowé.»

20. Co gšau tito křestnj rodičowé?

«Křestnj rodičowé gšau zástupcowé a šwědkowé křtu.»

21. Gačowé gšau gegich powinnošti?

«Powinnošti křestných rodičů gšau:

1. Aby mjsto dítěte při křtu šwatém wyznánj wjry a šlib učinili.
2. Aby toho w čas potřeby šwědkowé byli, že dítě pořádně pokřestěno gešt.
3. Aby podle možnošti o duchownj a tělesné dobré dělátká pečowali, zvláště geštliby šrotau zůstalo, a gegich ochranu potřebowalo.»

22. Gačowé ale magj dítky powinnošti ke šwým křestným rodičům?

«Dni magj šwým křestným rodičům wšfelikau čest a wděčnost došwědčowati, gačo šwým wlastnjm rodičům.»

23. Proč se šwědkowé a zástupnjci tito rodičemi gmenugj?

«Proto, že dítěti k geho znouwrozenj dopomáhagj.»

24. Geli křest šwatý něgaké znouwrozenj dítěte?

«Tak se gmenuge křest šw. w listě Ap. Pawla k Tit. 3. 5.»

25. Proč se křest šw. druhým narozenjm gmenuge?

«Proto, že při prwnjm narozenj se dítě gen čłowěkem, při křtu šw. ale křestnanem rodj pro králowštwj Božj. «Nenarodjli se kdo z wody a z ducha, nemůže wgiti do králowštwj Božjho. Jan. 3, 5.»

26. Co se ale geště s dítětem při křtu šw. památného děge?

«Tu přigjmá dítě i to křestné gméno, kteréž přes celý život na šobě nošj.»

27. Nač má tedy křesťné guéno člowěfa upomjnati?
 «Má geg upomjnati na ono dobrodinj, kterého w cjrkwí křesťanské pozjwá, a na powinnosti, které při křtu sw. na jebe přigal. To činiti má zwláště na den swěho gména.»
28. Přislauchajli i křtiny ku křtu sw.?
 «Nikoli, křest i bez křtin swau platnošt má. Wšeliké ale pohanské hodowánj, opilštwj a nestydaté pijně gšau possfwrna této čisté swátosti.»
29. Geli ale giž na tom dost, když djtě gako nemluwňátko pokřestěno býwá?
 «Slušnost i potřeba to wyhledáwá aby ono w doš pčlegššim wěku šmlawu s Bohem obnowilo, kterau křestnj rodičowé mjsto něho Bohu učinili.»
30. Kdy se to děge?
 «To se děge při Konfirmacii, aneb když prwnjkráte f wečeři Páně pristupuge.»

2. O swátosti wečeře Páně.

31. Co gešt swátost wečeře Páně?
 «Wečeře Páně gešt ono swaté a welebné nařzenj Kristowo, při kterém se pod způsobem chleba a wjna prawé tělo a krew Krista wěřčejm podává na geho památku a na odpušťěnj hřjchů.»
32. Gato ustanowil Kristus Pán tuto swatau wečeřj?
 «Wečer před swau smrtj, když s učedlnjky swými poslednjkrát gedl beránka welifonočnjho, wzał chléb, rozlamowal a podával gim ho s těmito slowy: Wezměte a gezte, totož gešt tělo mé; potom po wečeři wzał i falich, čili pohár s wjnem, a podaw geg učedlnjčim, mluwil: Totož gešt krew má, která se za wás wyléwá

na odpuštění hříchů; pjte z nj všickni, a číte to, folikrátkoli pti budete, na mau památku.»

33. K gáému cji ustanovil Kristus Pán večeri swau?

1. «K tomu cji, aby všickny své vyuáwače tjnto swazkem lásky a pokoge spolu spogil.

2. Aby sřze tento swatý hod wděcnau a spasitedlnau swého žiwota i smrti památku w srdcích našich obnowal.

3. Aby bránu milosti všem wěřcjm otwřel.»

34. Co byl ale ten beránek welikonočnj?

«Národ židovský gjdáwal w ten večer před welikonočnj sláwnosti beránka na památku wyswobozenj swého z Egypta sřze Moggžije.»

35. Proč gjdali tohoto beránka?

«Proto, aby se rozpomjnali na to, kterak předkové gegich před swým wygjtjm z Egypta též beránka gedli, a frwj geho weřege domu potřeli, aby od záhuby oswobozeni byli, gako se to wypišuge w II. kn. Moggž. 12. kap.»

36. Co geřše gedli židé w tento čas?

«Gedli i přeřný, anebo neřwařšený chléb na památku toho, že předkové gegich w takové náhlosti utřkali, že i nezřysalé těřto s jebau pobrali.»

37. Gako gjdali židé tohoto beránka?

«Tak, gako to činj, kterj magj náhlau cestu před jebau, totiž stogjce s podpájanými bedrami a s palicj w ruce.»

38. Proč ale Kristus Pán swau večeri na mjřto této beránkové ustanovil?

«Zagisté proto, aby lidé na geho newinnau smrt a z otroctwj hřicha wyswobozenj upamatováni byli. Proto se ona i nowau smlauwau w geho frwi gmenuge u Mat. Ew. 26, 27. 28.»

39. Která že tedy byla stará smlauwa?

«Stará smlauwa w frwi beránkové byla ta, mocj fterěz, sfrze potřenj weřegj, wšječo prworozené zachowáno bylo, podle šwědectwj Jeremiáše proroka 31, 31—34.»

40. Co tato smlauwa w frwi Krista Pána wyznamenáwá?

«Oná wyznamenáwá wyšwobozenj člowěčenštwá od duchownj a wěčné smrti, totiž od hřjcha a wěčného nešfěstj, podle slow Páně u Jan. 6, 53. 1, 56. «Amén prawjm wám, nebudeteli gjsti těla syna člowěta, a pji frwe geho, nemáe žiwota w sobě. Kdo gj mé tělo a pige frew mau, máť žiwot wěčný, a gáť geg wzřtřjju neyposledněgšj den. Nebo tělo mé práwě gest pokrm, a frew má práwě gest nápoj. Kdo gj mé tělo a pige frew mau, we mně přebýwá, a gá w něm.»

41. Co se nám tedy při wečeři Páně podává?

«Tu se nám pod způsobem chleba a wjna, tělo a frew Kristowá podává.»

42. Kterak tomu rozumjš?

«Tak, že když při wečeři Páně pošwatný chléb a wjno požjwám, tu se těla a frwe geho, a celého žiwota geho účastným stáwám, a s njm do neyblížšjho špogenj přicházjm tak, že on we mně přebýwá, a gá w něm.»

43. Gafo se toto špogenj w Pšjmě šw. gmenuge?

«Dno se gmenuge špolečnostj těla a frwe Páně. 1. Kor. 10, 16. «Kalich dobrořečenj zdaliž nenj špolečnost frwe Kristowj? a chléb, fterěž lámeme, zdaliž nenj špolečnost těla Kristowá?»

44. Šjm se pak chléb a wjno při wečeři Páně pošwěcuge?

«Pošwěcuge se slowy ustanowenj, totiž těmi slowy, fteré Kristus Pán při ustanowenj wečeře Páně mluwil, podle 1. Kor. 11, 23—26. «Ga zagjsté (Pawel) přigal

49. Co gest to sebe samého zkusiti?

«To gest tolik, gako život swúg a geho způsob podle geho dobré i zlé stránky považovati, zvlášť ale své zlé zvyky a obyčeje, zlé žádosti a náklonnosti do powahy wzjati, a to je wšij upřímnostj a přisnostj.»

50. Co člověka křesťana na tuto powinnost zvlášťně upomíná?

«Na to geg upomíná večeri Páně předcházejicj zpowěd.»

51. Co gest zpowěd?

«Zpowěd gest wečerná příprawa k večeri Páně, při které se wšsem kagcjm hřijšnjům odpustěnj hřijchů we gměnu Božim zwěstuge.»

52. Co se tu od zpowědnjka wyhledává?

«Wyhledává se při zpowědi od každého:

1. Aby znal sám sebe, proviněnj swá uznal, a gako hřijšnjš milosti Božj potřebný se považowal, nebo gestli djme, že hřijchů nemáme, sami se swodjme a prawdy w nás nenj. 1. Jan. 1, 8.

2. Aby hřijchy své před Bohem wyznal, a polepšěnj žiwota přisljil.

3. Aby hřijchy své upřímně olitowal, winnjtům swým odpustil, a s nimi se smjřil.»

53. Proč se při zpowědi známost sebe samého wyhledává?

«Proto zagistě, že kdo nezná sebe, ten se ani polepšiti nemůže, nebo nezná, co má při sobě napraviti.»

54. Proč se olitowánj aneb oželenj hřijchů očekává?

«Proto, že kdo si z hřijchů nic nedělá, ten k zanechánj gich se nikdy nepřičinj. Kdo ale proviněnj swá olituge, ten gest gij na cestě polepšěnj.»

55. Proč pak má winnjtům odpustiti?

«Proto, že sám Boha za milost a odpustěnj prosj, a večeri Páně gest hod lásky, pokoge a milosrděnstwj.»

56. Proč se gesttě i slib polepšeni životu od zpowědníka vyhledává?

«Kdo se polepšiti nechce, ten nemůže očekávati odpustění hříchů.»

57. Gestli se ale po zpowědi hřijijně zase k hříchům svým navrátí?

«Tatového blud geho poslednj gest horšij než prvij, poněmadž čju častěji se hřichu dopaušij, tjm se stává geho polepšeni těžšijm, až i naposledy téměř nemožným. Nebo tat svědčij i druhý list sv. Petra 2, 20. 22. «Nebo gestliby ti, kterij ujšli pošškrvn světa, opět zase w to zapleteni gšauce, přemoženi byli, učiněn gest poslednj způsob gegich horšij, nežli prvij. Ale přihodilo se jim to, co se w přjšlowj pravém řjtá: pes nawrátíl se k wšwratku swému, a šwině umyká do kalíště bláta.»

58. Můželi ale každý swúg zpowědný slib vyplniti a život swúg polepšiti?

«S pomoci Božj, a při pewné wůli a wytrwalosti každý hřijijně se polepšiti může i má, nebo Bůh nic nemožného neřádá od člověka.»

59. Co se gesttě tu zpowědi vyhledává?

«Wyhledává se gesttě i smjření, anebo poměření se s těmi, s kterými se hněwáme, podle Mat. 5, 22. 25. Každý, kdo se hněwá na bratra swého bez přjčiny, musí trpěti šaud. Protož obětowalibys dar swúg na oltář, a tu bys se rozpomenul, že bratr twúg má něco proti tobě, nechegž tu daru swého před oltářem, a odegdi; prvé smjř se s bratrem swým, a potom přigda, obětug dar swúg. Wegdi w dobrau wůli s protiwijšem swým rýchle, dokud gšij s njm na cestě.»

60. Gato se smjřenj tomuto rozuměti má?

«Taf, že nenj došti, abychom protivnjku swému gen w srdci odpustili, ale je wyhledáwá, aby gšme s njm w skutku w dobruu wůli wesšli.»

61. Kteraf se to štáti má?

1. «Powinnoš naše gest, toho, toho gšme šlowem neb skutkem urazili, za odpustěnj prowinněnj našeho upřjmně požádati, a nakolif on nás urazil, to genu odpustiti. Od této powinnošti našj nemá nás ani pýcha, ani hanba odwěsti, nebo powinnošt tato swatá gest.

2. Zachowáwati máme w této powinnošti takowj pořádek, aby djtě rodičů, čeládka pánů a hospodárů wždy před zpowědj odpýtala, pokud se při nich nacházj, wúbec ale prwj kroc smjřenj wždy má učiniti manželka k manželi, mladšj k staršjmu, aneb i maudřegšj a lepšj ku sprostěgšjmu a horšjmu.»

62. Gestli ale nepřjtel opowrhne našj smjřliwau rukau, nesmjmeli ku zpowědi přistaupiti?

«To se sice zřjdfa štáwá, aby smjřliwé šlowo bez prospěchu bylo. Staneli je ale předce, tedy ten, kterj swau křesťanskau powinnošt wykonal, může směle ku zpowědi přistaupiti, ale ne taf nesmjřliwý člowěk.»

63. Proč se ku sw. zpowědi takowéto smjřenj wyhledáwá?

«Proto, aby se na tento způsob dlahotrwanliwé hněwy pokazily, a pokog, láska i šwornost mezi lidmi je rozmáhaly, gakožto základná powinnošt křesťana, na které štěštj lidské špočjwá.»

64. Kdo zvěštuge zpowědnjku odpustěnj hřjchů?

«To činj zpowědnj otec, to gest zpowědagjci kněz křesťanskj we gměnu Božjmu, a podle moci genu pořádně od Boha štrze cjrkw křesťanskau swěčené.»

65. Gato má tedy zpovědní řeči zpovědného otce přijmáti?
 «Všechy výstrahy, napominání a potěšování, které zpovědní otec zpovědnímu uděluge, má tento tak přijmáti, gato slovo Boží, které, gato geho nejlepší přítel a pastýř duše, mocí úřadu svého k němu mluví.»
66. Častoli náleží ku zpovědi a večeři Páně přijtaupiti?
 «Dobrý křesťan ušluge je vždy, když je mu k tomu příležitost podává, dobrodiní večeře Páně požjvati.»
67. Magili i nemocní večeři Páně požjvati?
 «Nemocným, zvláště v dlouhotrvanlivé nemoci postaveným, gest svátost večeře Páně obzvláště potřebná i užitečná.»
68. Z gatových příčin?
1. «Z té příčiny, aby se rozpomenul, gat mnoho bolesti Kristus Pán snášel, a to newinně, a tauto památkau je posílňoval v křesťanště trpělivosti.
  2. Aby se strze požjvání večeře Páně o milosti Boží ugítil, a svědomí své uspokojil.
  3. Aby se se svými bližnjmi smjřil, kterých snad nezadlauho opustiti má.»
69. Zdalíž ale zpověď nemocného gest předchůdcem smrti?
 «Každá nemoc nás sice na smrt upomíná, a tak i večeře Páně, ale svátost tato gestě nikdy žádného nemocného neušmrtila, ale odpustěnj hřjchů pomohlo ku zdraví šlafem poraženému. Mat. 9, 2—7.»
70. Máli ale nemocný s požjváním večeře Páně až na poslední hodinu života odkládati?
 «Odkládání takovéto ge velmi nerozumné i nebezpečné, ať svátost tato gen tomu užitečná býti může, kdo gi při paměti požjvá.»

71. Co je gešjtě naposledy gaf fu zpowědi, taf i t požiwanj wečeře Páně wyhledává?
- «Gešjtě se wyhledává i to, abychom si před sw. zpowědji žalaudet pokrmem a nápozem neobtižili.»
72. Proč se to od nás wyhledává?
- «Z částky proto, abychom je we zdrženliwosti, genž gejt wšech ctnostj matka, cwičili; potom ale i proto, že neni jluhne, abychom si žalaudet pokrmem a nápozem obtižili, tdyž t wečeři Spasitele našeho přistupugeme; ano i na geho hlad a žizeň, kterau trpěl, se rozpomenuli.»
73. Magjli je wšičkni, fu zpowědi přistupugjci takto postiti?
- «Wšičkni, from slabých a nedužiwých lidj, kterjby pro jwau tělesnau mdlobu takowauto kázeň wydržeti nemohli.»
74. Gafu je gešjtě požiwanj wečeře Páně powažowati má?
1. «Dno se má powažowati i gafu weřegně přiřnánj je fu Kristu a geho učenj.
  2. Gafu zgewné ošwědčenj je za úda oné cirkwe a onoho wyznánj wjry, we které wečeři Páně požiwá.»
75. Žádáli to Kristus Pán od nás, aby jme geg takto weřegně wyznali?
- «To žádá Kristus Pán u Mat. 10, 32, 33. těmito slowy: «Kdožkoli wyzná mne před lidmi, wyznámě i gá geg před Dtcem mým, kterýž gejt w nebejjch. Kdožby pak mne zapřel před lidmi, zapřim ho i gá před Dtcem mým, kterýž w nebejjch gest.»
76. Ku které cirkwi že je ty takto přiřnáváš?
- «Gá je přiřnávám t cirkwi ewangelické křesťanjké.»
77. Na gafowý způsob to došwědčugeš?
- «Taf, tdyž w této cirkwi welebnau swátojt oltárnj požiwám.»

78. Kdyže dítky po prvýkrát takowéto weřegné wyznánj swé wjry činj?

«Když prvýkrátě k wečeři Páně přistupuj, anebo při konfirmaci.»

79. Co gest konfirmace?

«Konfirmace gest latinšké slovo, a znamená utwrzenj, anebo potwrzenj.»

80. Co gest ale konfirmace díteš křesťanských?

«Konfirmace tato gest obnowenj a utwrzenj křtu swatého při dítkách křesťanských.»

81. Geli tato konfirmace potřebná?

«Zagisté gest to slušná, užitečná i potřebná wěc, aby dítky onu smlawu s Bohem, kterau křestnj rodičowé mjsto nich při křtu swatém učinili i sami obnowili, když k rozumu přišli.»

82. Co sľjbili při křtu swatém křestnj rodičowé?

«Sľjbili to, že dítě bude w Boha Dce, Syna i Duchu swatého wěřiti a gemu slaužiti, a tak, že se odřjká wšeliké sľužby hřjcha: potom také i to, že ono w cirkwi a náboženstwj křesťanském wychowáwáno bude.»

83. Co je tedy od díteš wyhledáwá, které prvýkrátě k wečeři Páně přistupuj?

«Wyhledáwá se, aby dítky takowéto měly giž dospělegšj wěť i rozum, a dostatečnau známost Boha a toho, kterého on poslal, Gežíše Krista.»

84. Gaké dítky i rodičowé sláwnost konfirmace powažowati magj?

«Sláwnost konfirmace ge ne méně pro dítky, gako pro rodiče i památná i radostná. Nebo ona gest památka dokonaného wěku i wychowáwánj dětinského; ona ge

slávnost mladosti, a uvedenj dítě do chrámu cirkwe křesťanšké, podle příkladu rodičů Krista Gežijše w geho dwanáctém roce. Luk. 2, 42.»

85. Odkud pať je křesťany gmenugeme?

«Křesťany je gmenugeme od Krista Pána od křtu swatého, kterým každý křesťan pokřtěn gest.»

86. Kde je toto gméno wzalo?

«Podle swědectwj skutků Apóstolškých 11, 26. nejprw w Antiochii, městě řeckém, učedlnjci Kristowi nazwáni gšau křesťané.»

87. Gaťo je gejšťe gmenugeme?

«My je gejšťe gmenugeme i ewangelickými křesťany.»

88. Proč ewangelickými?

«Proto, že ewangelium, anebo Pšjmo swaté za gediný pramen a základ učenj i wjry našj držíme podle swědectwj Apóstola Pawla 1. Kor. 3, 11. «Ze základu giného žádněn položiti nemůže, mimo ten, kterýž položen gest, Gežjš Kristus.»

89. Proč mi Ewangeljci gen tomu wěřjme, co Pšjmo sw. učj?

«Proto, že lidšká domněnj a ustanowenj gšau často bludná a wždy nestálá; šlowo Boží ale gest prawda, a to wěčná. Proto i Pán prawj u Mark. 13, 31. Že nebe a země pominau, ale šlowa má nikdy nepominau; a Pawel Apóstol Gal. 1, 8. pišše, že byť by i aněľ z nebe kázal gináče, prokletý bud.»

90. Co je tedy od nás w tomto ohledě wyhledáwá?

«Abychom Pšjmo sw. pilně a nábožně čjtali, a tať se o prawdě wjry našj šau z něho přeswědčili. Jan. 5, 39. «Ptegtě se na Pšjma.»

91. Gafo gjme my Ewangeljci k tomu přišli, že wšěcko učení wjry, které není w Písmě sw. objažené, zawrhugeme?

«Po smrti Apóstolů bylo čisté učení gegich rozličnými lidskými nálezký a ustanowenými zanečistěno tak, že muselo přečistěno a k swé půwodnoj čistotě přivedeno býti.»

92. Kterak se to štalo?

«To se jen tak štáti mohlo, když je wšěcko zawrhlo, co je w Písmě sw. gafo učení wjry křesťanské nenalezalo, anebo právě gemu odporowalo.»

93. Kdo přečistil takto podle Píjma sw. učení křesťanské?

«To učinil jeden wyjsoce učení muž a Doktor, totiž Martin Luther, předtjm Auřustinjký mnich, potom Wittemberģjký kněz a profesjor.»

94. Gafo on to učinil?

«On přeložil Píjmo swaté z cizých řečí do řeči domácí, a poukázal z něho, že cirkew tehdejší křesťanská mnoho učí a k wěření nakládá, co buď w Píjmích swatých není, anebo jim právě odporuge.»

95. Gafo se toto djlo geho gmenuge?

«Toto djlo geho gmenuge se reformace, anebo obnowení cirkwe.»

96. Sámli on toto weliké djlo přewedl?

«Nikoli, ale je připogilo k němu mnoho sláwných, we wysokých hodnostech postawených, učení a horliwých prawdy milownjů, kteří mu w tomto těžkém djle obnowení cirkwe znamenitě pomáhali.»

97. Gafo se ale ti w obecném žiwotě gmenugj, kteří se tohoto obnoweného učení křesťanského přidržegj?

«Ti se obyčegně gmenugj Lutheráni.»

98. Máme-li se i my sami takto gmenowati?

«Nasse opravdowé gméno gest Ewangeljci, totiž násle-
downjci Ewangelium, anebo Písma swatého, a takto
se i my sami gmenowati máme.»

99. Proč pak ne Lutheráni?

«Ne že bychom se za toto gméno snad hanbili, nebo Luther
byl geden z neystatečněgšjch a neyznamenitěgšjch mužů
toho času, ale proto, že učenj nasse nenj geho učenj,
ale Kristowo, a potom i proto, že on to sám nechťel
ujti.»

100. Gafowé gest úplné naše gméno?

«Ewangeljci Augšburgšského wyznánj.»

101. Co to znamená?

«To znamená ty Ewangeljky, kteřj se wyznánj Augš-
burgšského přidržej.»

102. Co gest to wyznánj?

«Tu se rozumj wyznánj wjry, to gest tařowý
řkuteř, řdyž se řdo weřegně ořwěděj, co we wěceř nábo-
ženřtwj wěřj neb newěřj.»

103. Gafowěže se tedy wyznánj Augšburgšské tu rozumj?

«Tu gest to wyznánj wjry, které Ewangelická kněžata,
panřtwa, kněžřtowo i učitelé gménem wřřech Ewangeljků
před cřřarem Němečřm a Řjmsřm Karlem V. a
celřm řněmem w městě Augšburgu w Němečě zemi
řlawně a weřegně učinili leta Páně 1530.»

104. Zbaliž se ale i giného wyznánj Ewangeljci nalezagj?

«Gřau Ewangeljci i Helwětského wyznánj, kteřj se
gináče i Kalwjni, anebo Reřformáti gmenugj.»

105. Proč se tito Kalwjni, Ewangeljci Helwětského wyznánj
gmenugj?

«Proto, že se oni toho wyznánj, které se w Helwecii
řřze gegidř předřky řtalo, přidržej.»

106. W čem se toto wyznání wjry gedno od druhého děl? —
 «Mezi Ewangeljky obogihó wyznání není giného podstatného rozdílu gako ten, že delj se z ohledu wečeře Páně, — a způsobu služeb Božjch.»
107. Geli ale i mezi Rjmsko-Katolickau a Ewangelickau cirkwí též tak malý rozdíl?
 «Mezi Ewangeljky a Katoljky gest mnohém wětšj a podstatněgšj rozdíl.»
108. W čem se ale hlawně a podstatně děl Ewangelická cirkew od Katolické?
 «Hlawně se děl w tom, že Katolická cirkew samé Pjsmo swaté za pramen a grunt swého učení uznává, ale i to, co cirkewnj otcowé učili a cirkew nahládá, za články wjry wyznává.»
109. W čem pak se gmenowitě od této cirkwe dělme?
 «Dělme se gmenowitě w tom:
1. Že my samého Krista Pána za hlavu cirkwe držíme, Katoljci ale rjmského pápeže gako náměstnjka syna Božjho na zemi powožugi.
  2. Že my blahoslawenau Marii pannu, matku Spasitele, i Swatých ctjme, ale se jim nemodljme.
  3. Že my gen nebe a peklo, ale žádný očistec newěřjme.
  4. Že my gen dvě swátosti, a ne sedem zachowáváme.
  5. Že my gen wečeři Páně, a ne omšj uznáváme, a wečeři Páně pod obogjm způsobem wsficni přigj máme.
  6. Že my na posty a pauti žádnau zvláštňj cenu před Bohem neklademe.
  7. Že naše cirkew bezženštwj stawu kněžskému nena-
 hládá, a giné těm podobné.»

110. Proč nasse cirkew wšsecko toto učenj nepřijímá ?
 «Gedině proto, že wšsecko toto učenj podle nasseho přewšwědčenj s Pšsmem šwatým se nesrownává.»
111. Měnili tedy nic o tom w Pšsme šw., žeby řjmský otec byl náměštnj Krista, gako nástupce Petra Apošstola ?
 «Žeby Kristus Pán byl Petra Ap. za swěho náměštnjka a za hlavu šwé cirkwe ustanowil, o tom žádného žřetedlného swědectwj w Pšsmjch šw. nenalezáme, aniž tde čteme, aby se buď sám Petr Apošstol za takowého byl držel, aneb od giných Apošstolů za hlavu cirkwe uznán byl. Pawel Ap. práwě tři za šlaupy cirkwe uznává: Jakuba, Petra a Jana, w listě ku Gal. 2, 9. a Petrowi samému odporuge 2, 11.
 «Ani o tom w Pšsmě šw., ani w geho wlastnjch listech nišde znaku není, žeby on byl bšstupem řjmským bhwal, ačpráwě gako nejštaršj mezi učedlnjky, často gménem oštatných mluwil, a we wážnošti štal.»
112. Předce ale řekl Pán Petrowi u Mat. 16, 18. 19. Ty gš Petr, to geš šfála, a na této šfále postawjm cirkew šwau, i dal mu kljče králowštwj nebeského ?
 «Pán Gežjš rozumj tu to wyznánj wry w něho, které Petr učinil. Na této prawdě a wjře štogi cirkew geho založená, ne ale na osobě neb úřadu Petra. Kljče pat králowštwj nebeského odewzdał ne gen samému Petrowi, ale wšsem Apošstolům a cirkwi. Luk. 18, 18.»
113. Proč ale Marie panny a Swatých newžjwáme ?
 «Proto :
 1. Že božšfá češť a služba samému Bohu šlujšj. Mat. 4, 10.
 2. Že ani Maria panna, ani Swatj modlitby naše nešlujšj, nebo sám Bůh geš wšsewdaucj. Žjai. 63, 16.

3. Poněwadž to Aposťtolé zrowna zbránili, w Skut. 14, 11—15, ano i Angele we Zgaw. Sana 19, 10.»

114. Proč ale w očistec newěřjme ?

«Spasitel náš mluwil často o nebi a pekľe, ale něgafowé giné mįřto, do kterého by se duřje po smrti těla f očistěnj dostati měli, nikde nezpominěl, cobu gıřtě byl ućinil, fdyby někde takowé mįřto bylo.»

115. Z gafe přjćiny ale gen dwě řwátostě wěřjme ?

«Každá řwátost muřj mįřti zgawné narřzenj Křıřtowo. Poněwadž ale řwán náš gen křeřř řw. a wećeři řwau uřtanowil, proto gen dwě řwátostě zachowáwáme.»

116. Proč ale omřji nedržjme ?

«Proto že o omřji ani řřjmo řwate nic nezpominá.»

117. Znářli, co geřř omřje ?

«Omřje geřř wećeře řwáně řřřze řamého kněže pořřjwaná, která se ale tak powařowati má, gako obět za hřřchř lidřřké ućiněná, anebo opěřowaná a nefrwawá obět Křıřtowa.»

118. Newěřjřřli ty tomu ?

«Křıřtus řwán uřtanowil řwau wećeři, aby gi geho nářřlowndjci f utwrzenj řwě wřřy, lářřky a náděge, na geho památtku, a na odpuřřtěnj řwřch hřřchř, řp o le ć n ě pořřjwali; aby ale wećere řwáně, řřřze kněže pořřjwaná, měla břřti obět řmřřenj za hřřchř lidřřké, o tom řřřmo řw. mlěj.»

119. Ćřřřew řřmřřto=katolıćř gen kněřřm powoluge kalıćh přě wećeři řwáně : řrownáwali ře to ř řřřmem řw. ?

«Řřřředlná gřřau řřlowa uřtanowenj : přte z toho, a to wřřřıćni; protož i prvotnj Ćřřřew wećeři řwáně pod obogřm zpřřřřobem přřgřmala. 1 Kor. 10, 16. a f řřřř. 10, 29.»

120. Proč se ale my Ewangelijsi w gístě času masitých gjdel nezdržujeme, anebo nepostjme?

«Proto, že půst za žádnau zvláštnj zásluhu u Boha nedržjme. Držjme se ale slow Pjisma sw., gmenowitě samého Syna Božjho u Mat. 15, 10 a 11. «A swolaw zájtup, řekl gim: slyšte a rozuměgte! Ne což wchází w usta, posštwrňuje člověka, ale což z ust pochází, toť posštwrňuje člověka.»

Tak i Pawel Ap. 1. Kor. 8, 8. «Nečinjť pat nás pofrm wzácných Bohu, nebo budemeli gjsti, nic tjm lepšj nebudeme, a nebudemele gjsti, nic horšj nebudeme. Podobně w 1. Tim. 4. 1—4.»

121. Zdaljž pat ani putowánj t zázračným obrazům za službu Božj a powinnojt křesťanstau neuznáváš?

«Bůh nežádá ode mně žádného putowánj fromě ke službám Božjm; a zázračných obrazů nenj, aniž Pjismo sw. o tom něco zná.»

122. Renjli ale manželstwj štawu kněžjfému zabráněno?

«Pjismo sw. právě nařládá, aby byl i biskup i kněz gedné manželky muž, 1. Tim. 3, 2., a šwědčj, že w poctiwosti gešt u wšech manželstwj, Žid. 13, 4; t tomu, že i Petr i Šilip a ginj duchownj předstawenj w prwotnj cjrkwj manželky měli. 1. Kor. 9, 5.»

123. Když se tedy my Ewangelijsi we wěcech wjry gen samého Pjisma šwatého držjme, co o našj wjře wyznáváme?

«My o nj to pevně wěřjme a wyznáváme, že učenj gegi musj býti čistě, špasitedlné, právě křesťanské učenj, tak gako slowo Božj prawdiwé gešt.»

124. Renjli ono tedy gen od D. M. Luthera wymyšleno?

«Učenj cjrkwie našj gešt tak štaré, gako cjrkwew křesťanská;

gen sama cirkew, gafo zwláštuj společnoš, se od čašú Lutherowých počítuge?

125. Nemůželi ale člowěť i w giné cirkwi špašen býti?

«W každé cirkwi a w každém náboženštwj dobrého šwědomj člowěť může špašen býti, podle wyznánj Pet. Štut. Ap. 10, 34, 35. «W prawdě gšem šhledal, že Bůh nenj přigjmač osob, ale w každém národu, fdo se ho bogj a činj šprawedlnoš, přjgemný gešt genu.»

126. Neslušjli tedy žádného pro geho wjru a náboženštwo zatracowati, genu se wysmjwati, geg potupowati, anebo práwě pronasledowati?

«Dwšsem neslušj, nebo každé náboženštwj gešť wěc wážná, a fdo to činj, ten urážj Boga, nebo wššicni gen milostj Božj špašeni býwáme. Šf. 2, 8.»

127. Geli to tedy wšše gedno, gaťowéhoťoli se člowěť náboženštwj přidržj?

«To nenj wšše gedno. Šjm čistěgšj, prawdewěgšj a rozumněgšj gešť náboženštwj, tjm ššťaštněgšj ge člowěť. Nebo gafo woda nenj gedna gafo druhá, tať ani wjra.»

128. Nesmjli tedy člowěť z gedné wjry na druhau přegjti, anebo se přewrátiti?

«To gen wtedy učiniti smj, fdyž pořogným šwědomjm dále w té cirkwi nemůže setrwáwati, které se posawád přidržel.»

129. Rdo ale z lehkomyslných přjčin na ginau wjru přecházj, co ge to za člowěť?

«Rdo za peníze a gménj šwěťšfé, a úřady a hodnosti, marné lásce a manželštwj f wůli aneb práwě z hněwu a pomšty, a gaťowýchťoli šwěťšfých, šwědomj se netšfagjčjch ohledů na ginau wjru přecházj, a lehkomyslně cirkew

zan we wšech těch věcech, které církevní vrchnost na něj jako na svého úda, nakládá, aneb od něho žádá. Mat. 18, 17. «Gejtli kdo církeve neposlechne, buďiž tobě jako pohan a publikán.»

134. Gafože je ale gejtě tato naše Ewangeličká církev gmenuge?

«Gmenuge je i protestantskau.»

135. Co to znamená Protestant?

«Protestant je wšec gmenuge kažďý, který něčemu odporuge, anebo proti něčemu protestuge.»

136. Gafože je nám Ewangeličům toto gméno došlo?

«Toto gméno protestantů gme dostali, fdyž léta R. 1529. dne 19. Apr. knížata a itawy Ewangeličké Německé proti wšemu, co by je s wydaným zákonem swobody swědomj i náboženstwj nesrownávalo, pšjebně, weřegně a šlawně protestowali.»

137. Proč nám ale podnes toto gméno zůstalo?

«Proto, že podnes církev naše odporuge wšemu násilj a tyranstwu we věcech wjry a náboženstwj.»

138. Na gakowých ale zákonech we vlasti naší je swoboda náboženstwj našeho zakládá?

«Práva a swobody naše, Ewangeličů w Uheršké zemi bydljcých, je zakládaj na fraginšých zákonech roku 1608, potom roku 1647 a 1790 a 1791 wydaných.»

139. Co pať to šlowo kacíř znamená?

«Kacíř je w Pšjmě swatém gmenuge ten, který klam a blud w náboženstwj rozširuge a bludného učenj je přidrží.»

140. Co o těchto kacířích w Pšjmě šw. čteme?

«Gen to, že bližší společnost a obcowánj s nimi gešť pro weřjcjho křesťana nebezpečné.»

«Tim. 3, 10. Od člověta facjře, po gednom neb druhém napomenutj utjfeq.»

141. Můželi se toto gméno na naše náboženstwj wztahowati?
 «Poněwadž facjř gest ten, kterj to učj a tomu wěřj, co se s Pjismem sw. nesrownáwá, aneb genu odporuge, tedy gméno facjře na nás se na žádnen spůsob wztahowati nemůže, fteřj gen tomu wěřjme, co Pjismo sw. učj, a ono učj prawdu.»

Ř Židim 13, 9. «Učenjm rozličným a cizjm nedegte se točiti, nebo wšborněť gest, aby milostj upewněno bylo srdce.»

2. Žiwot D. Martina Luthera.

1. Kde a kdy se narodil D. M. Luther?

«D. Martin Luther se narodil w němečském měštechu Szlebie I. p. 1483 dne 3. Nowembra.»

2. Co byli geho rodičowé?

«Geho rodičowé byli chudobnj banjci, anebo hawjři, a gmenowali se Jan Luther a Marřareta Lindemannowa.»

3. Kde chodil do školj?

«Do školj chodil w Szlebie, w Mařdeburgu a w Szenafu, fdež geg gedna nábožná wdowa za geho krašný zpěw si obljbila a opatrowala.»

4. Kde se učil wyššjmu uměnj?

«Wyššjmu uměnj a sice ku šlawu šwětskému učil se Luther na wysofých školách w Erfurtu; potom gaž ale geho přjtele, při boku geho fráčegjeho hrom zabil, oddal se uměnj duchownjmu a štal se Auřuštinštým mnichem 1505.»

5. Dlauholi w tomto klášteře mnichem žustáwal?
 «Za tri roky; potom přišel na wysoké školy Wittenberšské a stal se tam Doktorem a profesorem wysokých uměnj.»
6. Čjm se we swém dospělegijim wětu neywjce objral?
 «Objral se neywjce s wykládánjm Pšjma swatého. Tu čjm dál, tjm wjc pozorowal a se přešwědčil, že se ne wšjeko, co cirkew učila, s Pšjmem swatým jrownáwalo, a že učenj cirkewnj ěruntownjho ponaprawenj potřebowalo.»
7. Co gemu k ponaprawenj tomuto přjležitošt zawdalo?
 «K tomu zawdalo mu přjležitošt prodáwanj odpustků sfrze gistého mnicha, gměnem T e c e l a, který mage k tomu od pápeže řjmského, Lwa X. řečeného, powolenj, odpustky prodáwal.»
8. Co a gake to byly odpustky?
 «Odpustky byly prodáwány na odpustěnj hřjchů za penjze, tak, že kdo dobře zaplatil, tomu se hřjchy odpustily.»
9. Co učinil w tomto ohledě Luther?
 «Léta páně 1517 dne 31. Oktobra přibil 95 puntů náboženšských, k učenému se hádánj o nich, na dwěře chrámu Wittenberšského, a to byl počátek reformace, anebo obnowenj cirkwe.»
10. Gakowé to mělo následky?
 «Takowě, že byl za to do Řjma tu zodpowjdanj se powolan, když ale tam giti nechtěl, byl roku 1520 z cirkwe wyobcomán.»
11. Gako Luther wyobcománi toto přigal?
 «Přigal ho tak, že list pápeže, anebožto Bullu, kterým ho z cirkwe wypowieděl, před Stračj bránou we Wittenbergu wěreğně spálil.»

12. Co je potom štalo ?

«W následugjećm roce, totiž 1521 dne 17. Apríla powo-
lal ho cijař Karel V. do města Wormsu, kdežto Luther
před celým šněmem, neb dietau, kde množštwj knížat,
biskupů a pánu šhromažděno bylo, učenj šwé šměle
bránil, od kterěho že gináče neodštaupj, gen gestli mu
z Pšjma šwateho to proufázáno bude, že neprávě učj,
co je ale neštalo.»

13. Gafo se newrátil Luther z tohoto šněmu ?

«Od zatuklených rytjřů byl na cestě chycen a na hrad
Wartburg zaveden, kdež Pšjmo šw. do německé řeči pře-
kládal, aby mu každý rozuměti mohl, a několik šwatých
pšjn složil.»

14. Zšjtalli on na potom w tomto zámku ?

«Nikoli, když šlyšel, že se we Wittembergu bez něho
wšedečo zle děge, 1522-ho roku tagně ze zámku odešel,
nepořádky napravil, a roku 1525 se i oženil s býwalau
mniškau Kateřinau z Boru.»

15. Co potom gešttě činil Luther ?

«Pšjal mnoho knih proti učenj řjmsko-katolickému, pře-
ložil celau Biblij, jepsal menšj i wětšj Katechismus, a
uvedl prvé šlužby Božj Šwangelické we Wittembergu a
téměř po celé Šajté zemi.»

16. Gafo zemřel Luther ?

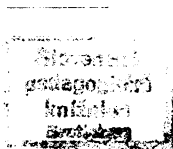
«Luther zemřel pokogně a nábožně w Šzlebii, tam kde
je narobil, l. p. 1546, 15. Šebr., a ležj pochowan we
Wittembergštem chrámě.»

Šid. 13. 7, «Pamatugtež na wšidce šwé, kterjž wám
mluwili slowo Božj, gegichž obcowánj gahýby byl konec,
špatřugjce, následugtež gegich wjry.»

Obecné odpytování před zpovědí.

Milí milí Rodičové!

Gá gsem sobě umjuil k welebné swátosti wečeře Páně přistaupiti, a s pánem Bohem i bližnjmi se smjřiti; poněwadž se ale rozpomjuám, že gsem Wás mnohokráte rozličným způsobem, wědomě i newědomě pohoršsil: proto Wás srdečně prošjm, abyste mi wšsecko mé prowinění odpustili, a mně k mému předsewzetj swého požehnání udělili. Gá se chci usilowati žiwot swüg polepsšiti, a prositi Otce nebeského, aby mi k tomu pomoci swé popřál, pro Krista Gežjše. Amen.

MUZ 332